

Výroční zpráva příspěvkové organizace
Městská knihovna v Praze

**Rozbor činnosti
a hospodaření za rok
2018**

Výroční zpráva příspěvkové organizace Městská knihovna v Praze

(rozbor činnosti a hospodaření MKP za rok 2018)

Zpracovali: PhDr. J. Vávra (rozbor činnosti); Ing. L. Matyášová (rozbor hospodaření)

Vydala: Městská knihovna v Praze, Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

Rok vydání: 2019

Náklad: 20 (*a též v elektronické verzi*)

Určeno pro vlastní potřebu

OBSAH

Úvodem	4
--------------	---

Činnost Městské knihovny v Praze v roce 2018

▪ Hlavní teze	5
▪ Strategické plánování (rozvojové a koncepční směřování, programy, projekty)	11
▪ Knihovní síť	13
▪ Organizační schéma MKP platné k 31. 12. 2018	14
▪ Organizační struktura MKP a její změny	15
▪ Provozní doba poboček	16
▪ Doplnění a zpracování knihovního fondu	18
▪ Digitalizace dokumentů a e-knihovna (elektronické dokumenty)	21
▪ Automatizovaný knihovní systém Koniáš a prostředky ICT	22
▪ Vybavenost poboček výpočetní technikou	24
▪ Činnost MKP v číslech (fond, výpůjčky, čtenáři, návštěvníci)	25
▪ Komentář k výpůjční činnosti	26
▪ Statistické údaje o výpůjční činnosti poboček	29
▪ Kulturní a vzdělávací činnost MKP	30
▪ Vnější komunikace MKP a její působení na veřejnost	34
▪ Projekt Praha město literatury	36
▪ Ediční činnost	38
▪ Personální agendy a vzdělávání zaměstnanců	39
▪ Regionální funkce MKP a její služby místním veřejným knihovnám	40
▪ Zahraniční spolupráce	42
▪ Působení MKP ve Sdružení knihoven České republiky	43

Hospodaření Městské knihovny v Praze v roce 201845 (?)

▪ Rozbor plnění plánu práce a mzdových prostředků	45 (?)
▪ Rozbor hospodaření	
▪ Účelové dotace	
▪ Náklady	
▪ Výnosy	
▪ Hospodářský výsledek	
▪ Kapitálové transfery a čerpání fondu investic	
▪ Hospodaření s FKSP	
▪ Doplnková činnost	

Finanční vypořádání a hospodaření MKP (tabulková část)

▪ Fond odměn	
▪ FKSP	
▪ Rezervní fond	
▪ Investiční fond	
▪ Příloha	
▪ Vyúčtování účelových neinvestičních prostředků z rozpočtu hl. m. Prahy	
▪ Vyúčtování účelových neinvestičních prostředků ze státního rozpočtu	
▪ Přehled o finančních neinvestičních prostředcích poskytnutých z evropských fondů	
▪ Leasing	
▪ Plnění počtu zaměstnanců a prostředků na platy	
▪ Rozklad účtu k finančnímu vypořádání	
▪ Rozbor hospodaření – hlavní činnost	
▪ Rozbor hospodaření – doplňková činnost	
▪ Plnění počtu zaměstnanců	
▪ Kapitálové výdaje	
▪ Výkonové ukazatele	
▪ Výkaz zisku a ztrát	
▪ Rozvaha a bilance	
▪ Rozbor výnosů a nákladů hlavní a doplňkové činnosti	
▪ Rozborová sestava účtu 416	

ÚVODEM

Městská knihovna v Praze poskytovala v roce 2018 veřejné knihovnické a informační služby v souladu se svou Zřizovací listinou (viz čl. II. a III.) a jakožto veřejná knihovna evidovaná na Ministerstvu kultury (evиденční číslo 0025/2002) také v souladu s ustanoveními zákona č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

První část Rozboru se zabývá vlastní činností knihovny: Nejprve jsou v hlavních tezích stručně shrnuty podstatné skutečnosti vztahující se k činnosti knihovny v hodnoceném období. Dále se text zabývá podobou knihovní sítě (pobočky, jejich uspořádání, přehled případných uzavírek). Následuje problematika dalšího rozvoje automatizovaného knihovního systému MKP Koniáš a stručná analýza doplňování a zpracování knihovního fondu. Vlastní výpůjční činnost je vyjádřena přehledem nejdůležitějších číselných údajů, následným komentářem k nim, a výkony jednotlivých poboček zobrazuje přehledná tabulka uspořádaná podle městských částí, v nichž se pobočky nalézají. Poté je dosti podrobně charakterizována vzdělávací a kulturní činnost MKP (číselný přehled počtu akcí a jejich účastníků, přehled nejdůležitějších akcí Kulturního a vzdělávacího centra). Kratší odstavce jsou věnovány vnější komunikaci knihovny, rozvoji webové prezentace a ediční činnosti MKP, následují základní údaje o kvalifikační úrovni zaměstnanců a jejich odborném vzdělávání. Dále jsou popsány služby poskytované ostatním místním veřejným knihovnám v Praze v rámci tzv. regionálních funkcí MKP jakožto krajské knihovny a v závěru jsou informace o její zahraniční spolupráci.

Druhá část Rozboru je věnována analýze hospodaření knihovny: Zabývá se podrobným vyhodnocením plnění jednotlivých ukazatelů stanovených zřizovatelem, využitím účelových prostředků z rozpočtu hl. m. Prahy a státního rozpočtu, čerpáním investičního a neinvestičního příspěvku, použitím investičního a rezervního fondu, hospodařením s fondem kulturních a sociálních potřeb a podrobným vyhodnocením výnosů. Součástí rozboru je i návrh finančního vypořádání za rok 2018.

V Praze dne 4. února 2019

RNDr. Tomáš Řehák
ředitel Městské knihovny v Praze

Činnost MKP v roce 2018 - hlavní teze

- knihovna v r. 2018 statisticky zaznamenala 1 927 tis. fyzických návštěv čtenářů i neregistrovaných návštěvníků; je v tom započteno 1,66 mil. návštěvníků souvisejících s klasickými výpůjčními službami, 97 tis. návštěv uživatelů internetových PC a 172 tis. návštěv vzdělávacích a kulturních akcí; některé služby neumožňují přesnou statistiku jejich neregistrovaných uživatelů, odhadem jde o dalších cca 540 až 550 tis. fyzických návštěv vázaných na prezenční neprotokolované služby či o cca 210 tis. návštěvníků využívajících wifi připojení v pobočkách;
- virtuálních návštěv bylo 3,61 mil. (jde jak o registrované čtenáře, tak o neregistrované uživatele); jsou zde započteny jejich on-line vstupy do elektron. katalogu (2,36 mil.), do výpůjčního protokolu (1,20 mil.) a do databází (47 tis.) z prostoru mimo knihovnu; webové stránky www.mlp.cz měly 3,65 mil. návštěv;
- obslouženo bylo 177 432 registrovaných uživatelů (čtenářů), z toho 32,6 tis. dětí do 15 let; dalších 48 tis. čtenářů, z toho 21 tis. dětí, mělo alespoň část roku platný čtenářský průkaz MKP, ale nekonzumovali žádné adresné služby, které jsou statisticky podchyceny; k datu 31. 12. 2018 bylo registrováno 175 219 uživatelů (čtenářů), o 0,63 % více než v roce předcházejícím; průměrný věk registrovaného čtenáře je 36,5 let (dětského čtenáře 10,2 let);
- čtenáři uskutečnili celkem 5,40 mil. výpůjček, dospělí čtenáři 4,82 mil., děti do 15 let 579 tis. (což je 10,7 % z celkového počtu); v Ústřední knihovně se realizovalo 15,3 % výpůjček, v pobočkách 83,5 % a v pojízdných knihovnách 1,2 %; k těmto „fyzickým“ výpůjčkám je možno ještě přičíst takřka 1,70 mil. výpůjček „virtuálních“, tj. 1,24 mil. stažených e-knih z e-knihovny MKP a 461 tis. jiných digitálních dokumentů (*podrobnější informace o výpůjčních službách jsou na str. 25 až 29*);
- nejpůjčovanějším beletristickým knižním titulem pro dospělé byly „Okamžiky štěstí“ Patrika Hartla; děti mají již čtvrtým rokem nejraději knihu „Simpsonovi“ od Matta Groeninga; v naučné literatuře vítězí Minicraft před titulem „Postel, hospoda, kostel“ Markéty Zahradníkové a publikaci „Lidské tělo“; nejstahovanějším titulem e-knihovny MKP je vysokoškolská učebnice „Physical geology“ od Stevena Earla, nejstahovanějším klasikem je Molière a jeho „Lakomec“, následuje Shakespearova hra „Romeo a Julie“;
- mezipobočková redistribuce vrácených a rezervovaných knihovních jednotek v rámci služby „možnost vracení všude“ a „rezervace s dovozem“ se týká ročně cca 646 tis. knih a jiných dokumentů; jde o velmi sofistikovanou agendu prováděnou pomocí tzv. realokačních algoritmů, což umožňuje efektivnější využívání knihovního fondu v pobočkové síti; v algoritmu je zapracována i hodnota kapacit úložných prostor jednotlivých knihoven, takže přesun fondu probíhá i s ohledem na jejich aktuální zaplněnost fondem;
- kulturní a vzdělávací činnost – charakterizuje ji rozsáhlá nabídka pořadů a akcí Kulturního a vzdělávacího centra (KVC) MKP, Ústřední knihovny a poboček; jde celkem o 4 410 akcí pro 172 tis. účastníků; průměrný počet účastníků jedné akce je 38,5; KVC uskutečnilo 685 akcí pro 84 tis. účastníků; obsazenost sálů na Mariánském náměstí byla 3 673 provozních hodin, hlavní činnosti KVC se týkalo 3 442 hod. (94 %), doplňkové 231 hod. (6 %); v ÚK, pobočkách a Dílnách šlo o 3 638 akcí pro 84 tis. účastníků;
- rozvíjejí se elektronické služby, počet on-line návštěvníků stále roste; pokračuje digitalizace vlastního knihovního fondu (a to jak unikátního, tak běžného, pokud je volný z hlediska autorsko-právního); tzv. e-knihovna MKP je doplňována o další digitální a digitalizované tituly e-knih ve formátech vhodných pro počítače, čtečky e-knih, PDA i mobilní telefony; pro „e-knihovnu MKP“ bylo vydáno 307 nových titulů a její stav tak dosáhl 1 434 titulů; fond e-knihovny je volně přístupný prostřednictvím internetu a počet stažených titulů měsíčně činí cca 103 tis.¹ - *podrobnější informace o e-službách na str. 21*;
- pokud rozšíříme pojem „výpůjčka“ i na stahování digitálních dokumentů, uskutečnilo se v MKP celkem 5,93 mil. výpůjček; z toho 4,02 mil. fyzické primární výpůjčky (tj. absenční bez prologací a protokolované prezenční), což představuje 67,8 %; stažené digitální dokumenty („e-výpůjčky“) dosáhly počtu 1,86 mil., tj. 31,3 %; v tom je zastoupeno 1,40 stažených e-knih z e-knihovny MKP (23,6 %), 430 tis. dokumentů z aplikace Kramerius (7,2 %) a 31 tis. stažených dokumentů z databází (0,5 %);
- velká pozornost je stále věnována novým druhům služeb: služba „Čtení až do domu umožňuje lepší dostupnost knih seniorům a handicapovaným prostřednictvím donášky knih do bytu, pro občany MČ Praha 5 ji provádí pobočka Smíchov, pro MČ Praha 11 pobočka Opatov a u dalších velkých poboček se o tom uvažuje; provoz tzv. „Dílny“ v budově Ústřední knihovny (prostor pro coworking, setkávání a pořádání menších neformálních akcí) se ukázal jako velmi nosným, proto v r. 2018 působila další takováto „Dílna“ a to u pobočky Záhřebská v Praze 2; služba „Rezervace studijního místa“ se týká Ústřední knihovny,

¹ Počty stažení u jednotlivých titulů se pohybují od 50 do 120 za měsíc.

čtenáři s platným čtenářským průkazem mohou využít rezervaci studijních míst v klidnější části knihovny na galerii (6 samostatných stolů a 2 stoly pro dvojice); úsek služeb dětem a mládeži ÚK uskutečňuje tzv. „Rodinné soboty“, při nichž je vyhrazen prostor pro děti a jejich rodiče; v rámci spolupráce s Galerií hlavního města Prahy se pravidelně instalují v atriu ÚK některé její exponáty;

- novou aktivitou, která se v knihovně objevila, je booktubing (natáčení videí o knihách) a to v souvislosti s otevřením BookTube koutku v Ústřední knihovně;
- na podzim 2018 byla knihovní síť díky spolupráci s MČ Praha 7 a MČ Praha 10 rozšířena o dvě nové pobočky na Letné a v Malešicích, respektive šlo o obnovu dříve zrušených poboček v nové kvalitě; letenská pobočka zaměřená především na dětské čtenáře byla otevřena dokonce ve stejném objektu, v němž do r. 2014 sídlila její předchůdkyně, zatímco nová pobočka malešická získala prostory v nově zrekonstruovaném obecním objektu (u ní šlo o obnovu činnosti dokonce po 10 letech); díky spolupráci MKP a MČ Praha 15 vznikla také nová knihobudka v Hostivaři;
- dvě pobočky byla uzavřeny dlouhodobě z důvodu stavební rekonstrukce objektu, šlo o kn. Zahradní Město v Praze 10 (po celý rok) a kn. Černý Most v Praze 14 (od začátku února); ostatní uzavírky poboček byly většinou jen krátkodobé (většinou plánovaná údržba nebo odstraňování havárií, případně revize knihovního fondu), u tří knihoven šlo o dobu delší než týden (Barrandov, Bohnice a Krč) – viz str. 17; stálá provozní doba poboček se nikde nezměnila;
- dosti výrazné omezení pro služby Ústřední knihovny znamenaly ve 2. polovině roku rekonstrukční práce v budově na Mariánském náměstí (přebudovávání toalet a výměna stoupaček); šlo o několikátýdenní nedostupnost skladištního fondu a na jeden týden bylo nutno uzavřít ÚK celou;
- změny u stanic pojízdné knihovny se týkaly hlavně základních škol a minibusu Oskar – od 1. září bylo trvale zrušeno 5 školních stanic a dočasně bylo k témuž datu z personálních důvodů pozastaveno působení minibibliobusu Oskar v dalších 10 školních knihovnách (k jejich obnově dochází od ledna 2019);
- velký význam pro změny v knihovní síti má spolupráce mezi MKP a jednotlivými městskými částmi; pokud se nedaří, vznikají komplikace (např. při privatizaci obecních objektů, kde sídlí pobočka MKP), naopak někdy vede k získání nových vhodných prostor pro pobočku; takto ve spolupráci s MČ Praha 4 vznikne nová pobočka Jezerka (v budově sloužící kdysi bance), která vyřeší dlouhodobý problém poboček v oblasti Nuslí a Pankráce; obdobně tomu bude v Praze 14, kde se již buduje objekt, v němž najde vhodnější umístění knihovna Hloubětín; rok 2018 díky spolupráci s městskými částmi přinesl obnovení dříve zrušených poboček na Letné v Praze 7 a v Malešicích v Praze 10; větších a zrekonstruovaných prostor se také dočká knihovna Zahradní Město v Praze 10; stále ale zbývá několik poboček, kde je třeba nalézt jiné prostory a jiné umístění (např. Modřany, Skalka); velkou důležitost pro budoucí rozvoj služeb MKP má vybudování nové velké pobočky Petřiny v Praze 6, kde se v r. 2018 konečně podařilo dosáhnout vydání územního rozhodnutí;
- několik městských částí také pravidelně přispívá na provoz poboček MKP, působících na jejich teritoriu; jde o MČ Praha 1 (125 tis. Kč pro kn. Hradčany), MČ Praha 5 (200 tis. Kč pro kn. Ostrovského a 70 tis. Kč pro kn. Cibulka), MČ Praha 6 (300 tis. Kč pro kn. Dejvice), MČ Praha 7 (371 tis. Kč pro kn. Letná), MČ Praha 10 (471 tis. Kč pro kn. Malešice) a MČ Praha-Velká Chuchle (50 tis. Kč pro kn. V. Chuchle);
- automatizovaný knihovnický systém MKP Koniáš slouží největší pobočkové knihovní síti v Česku již více než 20 let a je v on-line provozu na 43 místech na území hl. m. Prahy a ve 3 bibliobusech; od dubna 1998 se jeho prostřednictvím uskutečnilo takřka 110 mil. výpůjček;
- stálá pozornost je v něm věnována realokačním algoritmům pro efektivnější využívání knihovního fondu při jeho průběžné redistribuci v síti poboček; v algoritmu je mj. zapracována hodnota kapacit úložných prostor jednotlivých knihoven, takže přesun fondu probíhá i s ohledem na jejich aktuální stav;
- webové stránky MKP mají stále větší důležitost pro její činnost a služby, umožňují snadný přístup k mnoha službám a zdrojům knihovny nad rámec provozní doby; jde především o adresné služby na mobilním webu (možnost rezervování, ukládání titulů do svých vlastních seznamů, prolongace výpůjček, vytváření historie čtenářského konta, aj.);
- velký důraz je kladen na internetové služby a na zlepšování možnosti přistupovat ke stejnému uživatelskému rozhraní z různých míst a také z různých zařízení, proto se také uskutečnil se dva roky připravovaný redesign webu MKP (nyní testování a v r. 2019 spuštění do ostrého provozu), bude pro uživatele intuitivnější, přehlednější, výkonově optimalizovaný, snadno prohlížitelný na všech typech zařízení, včetně tabletů a chytrých mobilních telefonů;

- pro přístup k OPACu (elektronickému katalogu v prostorách knihovny) jsou již několik let nasazovány minipočítače Banana PI s operačním systémem Android; minipočítače se vyznačují příznivou pořizovací cenou i malou spotřebou elektrické energie; v roce 2018 byla tato platforma rozšířena i pro použití s reklamními obrazovkami, které slouží k inzerci knihovních akcí na pobočkách MKP;
- pokračuje projekt „Metropolitní knihovna“, který kromě poboček MKP zahrnuje i některé regionální veřejné knihovny zřizované pražskými městskými částmi; nyní umožňuje kromě vrácení fondu MKP v těchto knihovnách i jeho půjčování;
- MKP akceptuje jako čtenářský průkaz i karty ISIC a ITIC²; po vlastní kartě MKP a kartách Lítačka a Opencard je to čtvrtý nejpočetnější typ průkazu; MKP je připravena na rozšíření i o další použitelné karty (nově je připravena akceptace InKarty Českých drah);
- jednou z hlavních vývojových aktivit oddělení informačních technologií je vytvoření zcela nového katalogizačního nástroje, který umožní katalogizátorům AKS Koniáš zpracovávat nové tituly přímo ve formátu MARC21³ podle pravidel RDA; v roce 2018 proběhla kompletní finalizace všech nástrojů nového editoru a po akceptaci záznamů ze strany Národní knihovny je možné spustit centrální katalogizaci;
- v provozu je mobilní obslužná aplikace MKP, která umožňuje kromě prodloužení výpůjček i nahledání titulu ve fondu zvolené pobočky a následnou navigaci do pobočky mobilním telefonem; začala se připravovat verze psaná ve vlastní režii, toto řešení bude významně flexibilnější i ekonomičtější;
- telefonní kontakty poboček sítě MKP byly již kompletně převedeny pod mobilní síť vysoutěženou pro MKP ze strany MHMP, jde o významnou finanční úsporu;
- byly získány knihy a další druhy dokumentů v počtu 98 542 knihovních jednotek; na nákup knihovního fondu bylo vydáno 17,5 mil Kč (vč. novin, časopisů a databází), což je v přepočtu na 1 čtenáře stále méně než u řady velkých českých knihoven; za knihy bylo vydáno 14,97 mil. Kč (85,5 % z celkové částky), 747 tis. Kč za noviny a časopisy (4,3 %), 853 tis. za elektronické databáze (4,9 %), 371 tis. Kč za zvukové nosiče (2,1 %), 122 tis. Kč za hudebniny (0,6 %), 69 tis. Kč (0,4 %) za vzácné a historické tisky, za audiovizuální nosiče (DVD) 82 tis. Kč (0,5 %) a za grafické listy a reprodukce pro artotéku 72 tis. Kč (0,4 %) a 199 tis. Kč (1,1 %) bylo určeno na nákup stolních her;
- pokračoval také nákup cizojazyčné literatury (3 084 svazků za 671,7 tis. Kč), dalších 1 674 sv. byly dary; celkem tak bylo získáno 5 475 sv. cizojazyčné literatury; všechny prošly standardním knihovnickým a knihařským zpracováním vč. katalogizace; v rámci grantového projektu „Cizojazyčná literatura“ bylo objednáno 216 svazků v celkové hodnotě 74 tis. Kč;
- díky projektu „Dejme knihám další šanci“ (knižní dary veřejnosti do fondu MKP) bylo získáno 4 253 svazků beletrie a naučné literatury, dalších darovaných 3 990 svazků bylo získáno jiným způsobem (dary institucí, zahraničních partnerů apod.);
- kompletní katalogizace byla provedena u cca 14,6 tis. titulů (z toho 12 tis. titulů knih); v 649 případech šlo o rekatalogizaci starších titulů; vzniklo 9,2 tis. analytických rozpisů (podchycení informačních nosných úvodů a doslovů beletrie a samostatných statí naučné literatury) a 30 tis. názvových rozpisů básní, povídek a pohádek; doplňovány a zpřesňovány byly soubory věcných deskriptorů a rejstříků potřebných k vyhledávání titulů v elektronickém katalogu; při katalogizaci byl prováděn také výběr novinek pro webovou prezentaci a výběr pro vydávání e-knih;
- byl dokončen katalogizační editor s názvem Marcipán, který umožňuje zajistit přechod katalogizačních dat z formátu UNIMARC na MARC 21⁴, což je nutné pro katalogizaci dle standardů RDA a zajištění interoperability knihovního systému MKP v rámci ČR (Souborný katalog, Centrální portál knihoven aj.).
- pokračovaly práce na projektu Katalogizace beletrie pro knihovny ČR, jimž tak bude nabídnut úplný jmenný a věcný záznam titulů české beletrie včetně anotace a dalších důležitých údajů;
- MKP byla spoluorganizátorem Výroční konference Souborného katalogu ČR, která proběhla 26. 11. 2018 ve Velkém sále MKP za účasti katalogizátorů a knihovníků celé ČR;

² Průkaz ISIC (International Student Identity Card) je celosvětově uznávaný doklad prokazující status studenta střední, vyšší odborné nebo vysoké školy a průkaz ITIC (International Teacher Identity Card) je mezinárodně uznávaný doklad učitelské profese.

³ Mezinárodní výměnný formát ke katalogizačním pravidlům RDA (Resource Description and Access).

⁴ MARC 21 je založen na ANSI standardu Z39.2 umožňující uživatelům různého programového vybavení komunikovat navzájem a vyměňovat bibliografická data. Redefinuje původní záznam MARC pro 21. století a činí jej přístupnější mezinárodní knihovní komunitě.

- nově získané knihovní jednotky byly zaevidovány do elektronické databáze Koniáš a byly standardním způsobem zpracovány (opatřeny samolepkou se signaturou, číslem exempláře, orazítkovány, polepeny hřbetními páskami a zabaleny do izolepy či plastové fólie); u některých kn. j. došlo i k dalším knihařským úpravám (např. ke zpevnění vazby), v knihařské dílně MKP bylo takto zpracováváno cca 32 tis. nových knihovních jednotek, a zároveň opraveno 11,2 tis. starších poškozených knih (převazby a další opravy);
- expediční pracoviště MKP distribuovalo do poboček 96,4 tis. nových knih, map, DVD a v rámci logistického zajištění služeb „vracení všude“ a „rezervace s dovozem“ redistribuovalo 646 tis. kn. jednotek;
- úplná revize knihovního fondu a kontrola periodik se uskutečnila v pobočkách Krč, Novodvorská, Spořilov, Vysočany, Petřiny, Žižkov (zrevidováno zde bylo 125 tis. kn. jednotek);
- z celého fondu bylo odepsáno 161 tis. opotřebovaných a nepotřebných knihovních jednotek, přičemž 52 tis. vyřazených knih se podařilo prodat (přednostně jiným knihovnám);
- zpracováno bylo také 4 665 titulů periodik získaných nákupem či jako povinný výtisk (z toho 371 zcela nových titulů), celkem šlo o 48 tis. exemplářů jednotlivých čísel;
- v souladu s koncepcí čtenářských služeb MKP byla na základě čtenářské ankety optimalizována titulová nabídka periodik v pobočkách, v ní jsou preferovány zejména volnočasové časopisy a zároveň dochází k co nejekonomičtější kombinaci standardního nákupu časopisů s jejich získáváním z remitendy;
- oddělení vzácných tisků připravilo celkem 6 výstav ze svého fondu, které byly věnované významným osobnostem, historickým výročími či unikátním sbírkám tohoto oddělení, mj. i výstava legionářských tisků nazvaná „Za republiku!“, která připomněla výročí vzniku Československa;
- je naplňována koncepce pro vydávání elektronických knih s cílem rozšířit nabídku e-knih ke stažení; do edičního plánu jsou mj. zařazována autorsky volná díla nedostupná na trhu; pokračovala i spolupráce s některými současnými autory a nakladateli;
- bylo vydáno a v on-line katalogu MKP zpřístupněno 307 nových titulů e-knih (z toho 77 titulů licencovaných); čtenáři si tak mohli na konci roku vybírat už z 1 434 titulů; počet stažení e-knih dostupných v e-knihovně MKP v roce 2018 dosáhl 1 240 437;
- MKP využívá 13 on-line databází a zpřístupňuje je svým registrovaným čtenářům, a to i prostřednictvím vzdáleného uživatelského přístupu (přes webové stránky knihovny); oborově jde o databáze z oborů humanitních i přírodních věd, z muzikologie a také o přehled české mediální produkce;
- osmičky jako komunikační téma provázely rokem 2018 i knihovnu: 90 let od otevření budovy knihovny na Mariánském náměstí, 20 let od její poslední rekonstrukce (Den otevřených dveří, e-kniha Knihovna pro Prahu a republiku); v programové skladbě se objevila i reflexe srpnové okupace 1968 (debaty, setkání pamětníků, vydání e-knihy Hostům z hlubin mrazu) a také vznik samostatného Československa (vycházky po prvorepublikové Praze, beseda o demokracii s P. Kosatíkem, výstava „Za republiku!“);
- komunikace knihovny s veřejností se snaží být co nejefektivnější, proto vyváženě využívá všechna dostupná média a také sociální sítě (zejména Facebook); součástí této komunikace jsou samozřejmě pozvánky na akce knihovny, informace o nových službách, ale také příběhy o knihách a příběhy lidí s knihovnou spojených; používány jsou přitom různé typy nosičů od tištěných k digitálním;
- knihovna a její nabídka se několikrát objevila na reklamních nosičích v ulicích města, např. informace o e-knihovně v zastávkách pokrytých wifi, letáky s programem festivalu „Na vlnách MKP“ v tramvajích, CLV (city light vitriny) s pozvánkou na Den otevřených dveří ÚK; rámečky v eskalátorech metra s nabídkou podzimní kultury, a také digitálně na nových nosičích firmy JC Decaux v centru města (krátký film se záběry z Ústřední knihovny);
- důležitou a stálou součástí komunikace se čtenáři a návštěvníky jsou tištěné materiály upozorňující na kulturní a vzdělávací program v sálech Ústřední knihovny; tyto materiály dostaly novou grafickou podobu vzešlou ze spolupráce se studiem Touch Branding; výsledkem je jednotný vzhled různých typů materiálů se snadnou rozpoznatelností;
- MKP se účastní celé řady celostátních i regionálních aktivit: Březen měsíc čtenářů; Týden knihoven; Noc s Andersenem; Svět knihy; Pražská muzejní noc; Letní Letná; Vyšehrátky; Knihex; Děti, čtete?, Na vlnách MKP; NGO Market; Zažít město jinak; Pragoffest; Den Poezie; Noc literatury; Noc divadel; přítomnost knihovny na veletrzích a dalších akcích zajišťují také mobilní služby zejména prostřednictvím bibliobusu Oskar;

- právní oddělení je odpovědné za kontrolu a přípravu smluv MKP a za jejich zveřejňování v Registru smluv, v r. 2018 zveřejnilo 313 smluv; dále se podílí na průběhu významnějších veřejných zakázek zadávaných MKP (v roce 2018 to byly zejména veřejné zakázky na nákup technologie RFID);
- soudní vymáhání pohledávek knihovny na čtenáři provádí právní oddělení (jde o nevrácené knihy, poplatky z prodlení či jiné dluhy); v r. 2018 bylo odesláno 1 365 předžalobních výzev čtenářům, kteří nevrátili knihovní jednotky nebo je vrátili opožděně; na 110 z nich byla později podána žaloba; v 66 případech došlo i k podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí či na exekuci; vymoženo tak bylo pohledávky ve výši 765 tis. Kč, přičemž přímé náklady na vymáhání činily 108 tis. Kč;
- v první polovině roku 2018 se MKP intenzivně zabývala novým nařízením o ochraně osobních údajů, známým jako GDPR⁵ a jeho implementací do procesů knihovny; bylo proto také třeba zpracovat nové znění knihovního řádu; právní oddělení MKP se též výrazně zapojilo do metodické pomoci dalším knihovnám v ČR, což je velmi oceňováno a to i v celostátním měřítku;
- limit počtu zaměstnanců na rok 2018 byl stanoven na 449 úvazků; průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. byl 438,8 úvazku; z evidenčního počtu 497 zaměstnanců k 31. 12. (fyzické osoby) mělo 43,9 % vysokoškolské vzdělání; 5,8 % vyšší odborné; 44,7 % středoškolské vzdělání a zbývajících 5,6 % vzdělání bez maturity; žen je 75,7 %, mužů 24,3 %;
- pokračovalo odborné vzdělávání zaměstnanců MKP i pracovníků dalších pražských veřejných knihoven (583 vzdělávacích akcí s 1 458 vyučovacími hodinami pro 5 014 účastníků); vzdělávání je zaměřeno na osobnostní rozvoj pracovníků ve službách, na využívání informačních a komunikačních technologií, na literární témata; 105 vyučovacích hodin bylo věnováno programu VISK2 (grant Ministerstva kultury) určenému výuce informačních technologií, absolvovalo je 375 účastníků z MKP i dalších pražských knihoven;
- vedoucí hudebního úseku Ústřední knihovny Jana Navrátilová se stala v r. 2018 nositelkou „Medaile Z. V. Tobolky“ udělované Sdružením knihoven ČR za významný přínos k rozvoji českého knihovnictví;
- interní program "Vnitřní granty" nabízí zaměstnancům MKP cestu k realizaci jejich nápadů a malonákladových inovací, které mohou oživit, doplnit nebo obohatit služby veřejnosti či vnitřní agendy; v roce 2018 proběhly 2 kola vnitřních grantů (přihlášeno do nich bylo 13 projektů); úspěšně byla realizována například „malá kvízová posezení“ nebo „literární hrátky v pohybu“ a připravovány jsou například informační karty pro kulturně-vzdělávací činnost knihovníků;
- v červnu 2018 proběhl v 18 pobočkách sítě MKP průzkum kvality poskytovaných služeb metodou „mystery shopping“ a „mystery calling“; průzkum byl zadán profesionální firmě, knihovny navštěvovali lidé, kteří v MKP mnohdy byli poprvé a nebyli registrovanými čtenáři; služby některých poboček zkoumali pouze telefonem, jiné po předchozím telefonátu navštívili; zjišťována byla celková úroveň poskytovaných služeb, nikoliv adresně jednotlivé pobočky či lidé; hodnocen byl první dojem, vstřícnost knihovníků, jejich ochota pomoci, správnost a úplnost základních informací o knihovně i vzhled poboček; většina zúčastněných mystery shopperů ocenila lidský, vstřícný přístup, velmi vysoko bylo hodnoceno naladění pro práci a téměř všichni průzkumníci by návštěvu knihovny doporučili svým známým (to je mimochodem unikátní výsledek v porovnání se službami v jiných odvětvích);
- pokračuje regionální spolupráce a poskytování odborné pomoci ostatním pražským veřejným knihovnám v rámci regionální působnosti MKP jako krajské knihovny dle zákona. č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon);
- MKP je kolektivním členem **Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP)**, její ředitel předsedá Sdružení knihoven ČR a je členem Ústřední knihovnické rady, poradního orgánu ministra kultury; MKP je také členem Svazu českých knihkupců a nakladatelů, Asociace českých filmových klubů, České sekce IBBY; spolupracuje s důležitými českými knihovnami, především s Moravskou zemskou knihovnou v Brně, Národní knihovnou ČR, s krajskými knihovnami a městskými knihovnami; mezi městskými knihovnami také probíhají vícedenní stáže zaměstnanců s cílem poznat praxi v jiných knihovnách; odborné studentské praxe formou projektů se konají ve spolupráci s Ústavem informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty UK (ÚISK);
- ředitel MKP je předsedou **Sdružení knihoven ČR (SDRUK)** a MKP spolu s Vědeckou knihovnou v Olomouci každoročně organizují největší českou knihovnickou konferenci „Knihovny současnosti“ (ta ze září 2018 se zabývala snahou knihoven o nejpříznivější podmínky pro práci či zábavu a volný čas jejich čtenářů a uživatelů); z dalších aktivit lze zmínit vzdělávací akci „Akademie PR“ určenou pro pracovníky knihoven zodpovědné za Public relations a propagaci;

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů

- MKP je v rámci plnění **Koncepce rozvoje knihoven ČR** zodpovědná za „Prioritu 6“ zaměřenou na hodnocení činnosti knihoven a jejich komunikaci; v rámci činnosti pracovní skupiny byl realizován výzkum mezi knihovnami na téma průzkumů spokojenosti čtenářů se službami; většina členů skupiny se nějakým způsobem zapojila do přípravy debat Knihovna věc veřejná, které proběhly na úrovni všech krajů;
- MKP je členem odborných mezinárodních sdružení – IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), IAML (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres) a SIBMAS (The International Association of Libraries and Museums of the Performing Arts); ředitel MKP Tomáš Řehák je také členem kongresu IFLA za sekci Metlib (Metropolitan Libraries), v níž MKP působí;
- zahraniční odborná spolupráce s knihovnami velkých evropských měst: zahraniční služební cesty zaměstnanců MKP; aktivní účast na mezinárodních konferencích a seminářích; zaměření těchto aktivit se týká architektury knihoven a organizace jejich činnosti, směřování knihovnických služeb, problematiky financování, akviziční spolupráce, mobilních služeb, digitalizace a zpřístupňování e-dokumentů a mění se úlohy veřejné knihovny v životě velkoměsta;
- Praha je členem sítě kreativních měst literatury UNESCO (The Creative Cities Network); členství a lokální aktivity knihovna koordinuje v rámci projektu **Praha město literatury**; celoročně realizuje rezidenční pobyty pro zahraniční autory a aktivně se zapojuje do pražského literárního dění ve formě spolupráce s festivaly (Děti, čtete?, Na vlnách MKP, Den poezie 2018); v rámci projektu byl zpracován povinný dokument o činnosti, tzv. Monitoring report 2014 – 2018; novou aktivitou bylo ustanovení postu Městského básníka (více na str. 36);
- MKP rozvíjí spolupráci s neziskovým sektorem a je partnerem kulturních a vzdělávacích subjektů, podporujících inkluzi a rozvoj komunit (Slovo 21, Nová škola, InBáze Praha, Institut pro sociální inkluzi);
- MKP se dlouhodobě věnuje službám a aktivitám na podporu občanů se specifickými potřebami, seniorů nebo osob ohrožených sociálním vyloučením (cílevědomá kooperace s občanskými sdruženími i zařízeními a organizacemi města), a to formou vzdělávacích aktivit, vybavování knihoven specializovanými pomůckami (kompenzační pomůcky pro nevidomé a slabozraké i neslyšící), nákupem vhodných dokumentů a šetřením dalších potřeb občanů se specifickými potřebami;
- uskutečnil se již 4. ročník konference „Do černého“ věnované kreativě v knihovnách; součástí konference jsou také praktické kreativní workshopy s velkým tematickým záběrem (od aktivit pro děti až po zavádění nových služeb do knihoven);
- sedm pracovních týmů zaměstnanců MKP prošlo tzv. „Inkubátorem sociálních inovací“⁶, který nabízí nejen knihovnám v rámci projektu „Sociální inovace v knihovnách“ Kabinet informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně; účastníci zde zpracovávají určité téma (služba, akce) metodou HCD⁷ tak, aby výsledek co nejvíce odpovídal očekávání těch, pro které je služba určena; úspěšně byl realizován projekt týmu z Ústřední knihovny s názvem „A jak se vidíme my...“, zaměřený na spolupráci knihovny a Dětského domova Dolní Počernice; výsledkem byla výstava představující sny a plány do budoucna dětí z tohoto dětského domova a stejnojmenné video;
- v r. 2018 aktivně pracovala v MKP řada specializovaných odborných týmů, které řešily jednotlivé úkoly související s rozvojem služeb a obohacením činností knihovny; námětový rozsah jejich činnosti stručně charakterizují již jejich výčet: Akvizice nově, Bezpečnostní tým, Centrální portál českých knihoven, CONiáš (žánr sci-fi a fantasy), Dislokační komise, Dramaturgie akcí MKP, Intranetová komunikace, Kapacity fondu poboček, Klíčový systém, Knihovní řád MKP, Koncepce celoživotního vzdělávání, Koncepce čítarenských služeb, Koncepce zahraničních vztahů, Nová pobočka Hloubětín, Nová pobočka Jezerka, Nová pobočka Malešice, Nová pobočka Zahradní Město, Profilace knihovního fondu MKP, Prostor a služby pro děti, Provozní karta pracoviště, RFID, Rekonstrukce knihoven, Retail koncept fondu a služeb, Rozvoj mobilních služeb, Statistika činnosti, Strategie MKP, Tým pro veřejné zakázky na spotřební materiál, Tým pro vzdělávání, Tutoři studentů UISK FFUK, Vracení všude a mezipobočková výpůjčka, Vyřazování knihovního fondu, Věcné zpracování naučné literatury nově, Zážitek a překvapení (oživování prostor knihoven, nové akce, instalace, vazby).

⁶ <http://komunitni.knihovna.cz/inkubator/>

⁷ Human centered design (HCD) je sada sofistikovaných a kreativních přístupů a metod, díky kterým lze dobře zvládnout inovační procesy a minimalizovat potenciální neúspěch

Strategické plánování (rozvojové a koncepční směřování, programy, projekty)

Strategickými konstantami dalšího působení Městské knihovny v Praze a jejích služeb zůstávají samozřejmě generální strategické dokumenty státu (vládní Koncepce rozvoje knihoven ČR) a zřizovatele, tj. hlavního města Prahy (Realizační plán Strategie hlavního města Prahy). V návaznosti na ně a s důrazem na aktuální trendy v knihovnických službách se vyvíjel a proměňoval i vlastní strategický dokument MKP „Strategie Městské knihovny v Praze 2018+“ (tj. verze užívaná v roce 2018).⁸ Důraz je ale stále kladen na rozvoj služeb a na hledání nových forem práce s veřejností a pro veřejnost, to vše se zřetelem ke zvyšování efektivity činnosti a se snahou o prohlubování kvalifikace zaměstnanců. V důležitých okruzích strategického směřování knihovny neustále vznikají dílčí plány, koncepce a návazné realizační plány, hledají se pro ně strategičtí partneři a jsou připravovány ideové záměry nových následných projektů.

Strategickými tématy roku 2018 byly zejména:

Optimalizace sítě poboček MKP – jejím cílem je mj. i vyšší standard veřejných knihovnických a informačních služeb a zároveň snaha uchopit aktuální rozvojové trendy činnosti zvyšujících kvalitu života Pražanů. K tomu zaměřené projekty knihoven Letná, Malešice byly završeny jejich úspěšným otevřením, u knihoven Černý Most⁹ a Zahradní Město je to už otázkou několika málo měsíců. Stavebně se realizuje objekt, v němž bude nově sídlit hloubětínská pobočka, v r. 2018 se také intenzivně pracovalo v projektové přípravě nové knihovny Jezerka (budova bývalé banky)¹⁰ a bylo pro ni získáno stavební povolení. Významný posun také nastal u projektové přípravy nové a „strategicky“ významné pobočky Petřiny¹¹, protože i zde se konečně podařilo získat územní rozhodnutí MČ Prahy 6.

Zavedení technologie RFID (Radiofrekvenční identifikace) do knihovnických a výpůjčních procesů v MKP – Realizace tohoto projektu by měla znamenat ve službách MKP podobně významnou revoluční změnu jako automatizace knihovnických agend v letech 1998 až 2009. Projekt, jehož konečným cílem je posílení role poboček MKP jako komunitních center v lokalitách, je rozvržen do let 2018 až 2020. Vychází z Realizačního programu 2018 (R1) Strategického plánu hl. m. Prahy (aktualizace 2016), kde je uváděn jako projekt „Městská knihovna: kulturně komunitní centra“. O jeho realizaci pak rozhodlo usnesení Rady HMP 3197 ze dne 19. 12. 2017. Harmonogram projektu počítal pro rok 2018 s rozpracováním specifikace RFID technologie nejvhodnější pro MKP, uspořádání veřejné zakázky na dodávku zařízení, implementaci zařízení do knihovního systému MKP a pilotní instalaci na prvních pobočkách.

Od počátku roku vstoupila Městská knihovna v Praze do jednání s Odborem kultury a cestovního ruchu (KUC) MHMP s cílem vyjasnit způsob a zdroje financování první fáze projektu pro rok 2018. Do vyřešení této otázky nebylo možné vypsát veřejnou zakázku na dodávku zařízení. MKP nicméně časový posun využila k podrobnějšímu rozpracování projektu do větších detailů tak, aby i přes pozdější začátek implementace bylo zavedení technologie ukončeno k termínu uvedenému v Realizačním programu 2018 (R1). Za účelem kvantifikace finančních dopadů plánovaného zavedení RFID technologie, byla ze strany KUC MHMP u městské společnosti Operátor ICT objednána technicko-obchodní analýza projektového záměru. Městská knihovna v Praze poskytla Operátoru ICT při vytváření analýzy maximální možnou součinnost. Výsledná analýza potvrdila rentabilitu projektového plánu.

Rada hl. m. Prahy na zasedání dne 7. srpna 2018 schválila financování první fáze zavedení RFID v MKP pro rok 2018. S ohledem na časový posun došlo oproti původnímu projektovému plánu ke snížení rozsahu dodávek v této fázi a k přesunu plánovaných instalací z roku 2018 do dalších dvou let. Po schválení financování investiční akce byla ještě v srpnu 2018 vypsána připravená veřejná zakázka na dodávku RFID zařízení na následující tři roky s předpokládanou hodnotou 60 milionů bez DPH. S vítězem veřejné zakázky byla po zdárném ukončení veřejné zakázky a uplynutí zákonných lhůt podepsána 21. listopadu 2018 kupní smlouva na dodávku rozloženou do let 2018, 2019 a 2020.

V průběhu prosince 2018 začala do MKP přicházet první objednaná zařízení, na kterých Oddělení informačních technologií MKP testuje funkčnost v rámci knihovního systému MKP. Městská knihovna v Praze si vyvíjí svůj vlastní automatizovaný knihovní systém. Softwarové zapojení RFID zařízení do tohoto systému si z velké části musí tudíž dokončit vlastními silami.

Projekt má oproti plánovanému harmonogramu (počítajícího se zajištěním financování projektu před koncem roku 2017) zpoždění, které bude srovnáno díky důkladné přípravě v prvních fázích. Původně stanovený

⁸ Základní podoba dokumentu vznikla v r. 2015, ale je každoročně aktualizován a platnost a váha jednotlivých jeho tezí je průběžně aprobována. To znamená že „Strategie MKP 2018+“ dozná opět dílčí proměny ve „Strategii MKP 2019+“.

⁹ Zde je třeba zmínit úspěšnou realizaci grantu na „Projekt OP PPR - revitalizace pobočky Černý Most s cílem zdůraznění možnosti sociální prevence a zmenšení rizika sociálního vyloučení této lokality“.

¹⁰ Viz investiční akci hl. m. Prahy č. 43434.

¹¹ Viz investiční akci hl. m. Prahy č. 41429.

harmonogram umožňoval zkrácení časové dotace na jednotlivá stadia při dodržení stanoveného konce projektu. Protože na konci roku 2018 bylo skutečně zahájeno dodávání RFID zařízení, dokončení projektu v roce 2020 je reálné.

Projekty, věda a výzkum - MKP byla a je hlavním řešitelem navazujících projektů, z nichž první byl realizován v letech 2011 až 2013 (projekt „Měření efektivity vynaložených prostředků ve veřejné knihovně (ROI – Return on Investment)“ a druhý se týká období 2017 až 2018 (projekt „Spočítáme vám ROI“). Oba byly řešeny ve spolupráci s Univerzitou Pardubice a oba vycházejí z „Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2018“ a její Priority č. 17 (Zpracovat metodiku ekonomických výzkumů návratnosti investic v knihovnách). Mělo by to umožnit provádět analýzy efektivnosti činnosti knihovny (knihoven) se zaměřením na hospodárné využívání veřejných prostředků. Tento cíl navazuje na koncepční materiál „Státní kulturní politika na léta 2009–2015“. MKP byla v roce 2017 zapsána na seznam výzkumných organizací právě s ohledem na tyto její dlouhodobé aktivity. Ačkoli pro rok 2018 nezískalo pokračování tohoto projektu podporu v rámci NAKI II, pokračovala MKP v rámci možností v řadě výzkumů, které s tímto dlouhodobým záměrem souvisejí.

Ve spolupráci se sociologickou firmou Sociores se pracovní tým zaměřil na dva úkoly: ověřit, zda a jak se proti roku 2012 změnila hodnota toho, jak čtenáři sami oceňují služby knihovny a výpůjčky. Ukázalo se, že medián ocenění hodnoty jedné návštěvy v knihovně nezměnil a má hodnotu 500 Kč, spodní kvartil se ale snížil na 200 Kč, horní kvartil také a to na 713 Kč. Průměr pro rok 2018 je 662 Kč, což je snížení oproti první zjištěné hodnotě 742 Kč z roku 2012, ale zvýšení oproti roku 2016, kdy byl 604 Kč. Výrazně se snížila průměrná doba návštěvy, přičemž průměrný počet absenčních výpůjček na jednu návštěvu zůstal zachován. Průzkum „ocenění výpůjčky“ se prováděl průběžně po celý rok, kromě meziročních trendů totiž bylo cílem také zjistit, zda a jak se mění hodnoty v průběhu celého roku. Protože k dotazování musí docházet až v určitém zpoždění od data výpůjčky, zasahuje průzkum i do prvních měsíců roku 2019 a výsledky bude možno vyhodnotit až v prvním čtvrtletí 2019, kdy se také rozhodne o dalším postupu ve výzkumu.

V oblasti práce s lidskými zdroji se MKP pokračovala příprava uceleného konceptu vzdělávacího centra pro přípravu a rozšíření nutné kvalifikace zaměstnanců, a to v návaznosti na celostátní *Koncepci celoživotního vzdělávání knihovníků*. Pokračují i další vzdělávací aktivity, v nichž mají stále důležitější místo vnitropodnikové, vnitrostátní nebo i mezinárodní stáže a výměny. Rovněž výjezdy knihovníků do předních evropských knihoven v rámci programu *Erasmus+* jsou důležitým zdrojem profesních inovací.

Velmi významné je působení MKP jako významného spolupracovníka a často i iniciátora zásadních proměn českého knihovnictví, zde lze např. zmínit aktivity v rozvoji portálu Knihovny.cz a také práci v legislativní oblasti (příprava novelizace knihovního zákona, změny v oblasti autorského práva, příprava změn a novely katalogu prací pro oblast knihovnictví).

Knihovní síť MKP v r. 2018

Zřizovatelem Městské knihovny v Praze je hlavní město Praha a jejím působišťem území celého města. Poskytuje služby nejen v ústřední budově na Mariánském náměstí v Praze 1 (Ústřední knihovna MKP), ale i v dalších knihovnách (pobočkách) na území hlavního města. Pobočky jsou v 16 z 57 městských částí (v MČ Praha 1 až 15 a v MČ Velká Chuchle), tj. v 16 z 22 správních obvodů města. Síť stálých poboček doplňovaly ještě stanice pojízdné knihovny, tj. místa, kam pravidelně každý týden zajíždí jeden ze tří bibliobusů MKP (2 speciální autobusy opatřené knihovnickým vybavením, každý s výběrem asi 3 000 knih, dále 1 mikrobuse). Stálých stanic bylo koncem roku 21, dalších 16 pravidelných stanic celý rok či jeho podstatnou část působilo v areálech základních škol a služby byly poskytovány také v řadě stanic jednorázových.

Základem činnosti knihovny je **odbor služeb**, jehož oddělení zajišťují jak knihovnické služby (tj. Ústřední knihovna a 5 oblastí), tak vzdělávací a kulturní činnost (Kulturní a vzdělávací centrum i pobočky).

Ústřední knihovna (ÚK) je největší knihovnou v síti, poskytuje knihovnické a informační služby v úplné druhé struktuře (vyjma půjčování výtvarných děl artotéky). Významná je její role studijní knihovny vyhledávané středoškolskými a vysokoškolskými studenty. Má úseky specializované na absenční a prezenční půjčování, na hudební, divadelní a filmový fond, úsek pro děti a mládež; Informační středisko, jehož součástí je i úsek pragensijní a internetová studovna. V knihovním fondu ÚK jsou výrazněji zastoupeny tituly odborné literatury, tituly cizojazyčné a také audiovizuální nosiče. Ke čtení a studiu je v prostorách ÚK určeno cca 400 míst, 11 stanic veřejného internetu (plus 2 v tzv. Dílně) a další speciální PC (např. internetová stanice pro slabozraké).

Regionálními organizačními a řídicími články knihovní sítě MKP jsou od 1. 10. 2018 **oblasti**. Je jich pět a jsou tvořeny vždy několika pobočkami v určité části města definované výčtem správních obvodů. **Poboček je celkem 42** (stav k 31. 12. 2018). Většina poboček i všechny bibliobusy jsou tzv. „rodinnými knihovnami“ nabízejícími své služby všem generacím čtenářů, tzn. že celý fond pobočky mohou využívat dospělí i děti, přičemž služby dětem bývají zpravidla podporovány zvláštní ucelenou nabídkou vhodné literatury odpovídající jejich zájmům a potřebám.

Větší pobočky mají také studovny a čítárny, jinde jsou studijní a čítarenská místa součástí interiéru vlastní knihovny – těchto míst bylo koncem roku 1472. Nabízejí také 189 stanic veřejného internetu. V některých velkých knihovnách jsou oborově zaměřené úseky. Součástí pobočky Opatov je artotéka – specializovaný úsek s obrazovými dokumenty (grafické listy, reprodukce výtvarných děl, literatura o výtvarném umění). Pobočka Ďáblice má specializovaný fond kurzů angličtiny z darů Britské rady (učebnice, kazety, CD).

Adresář poboček Městské knihovny v Praze podle oblastí (stav k 31. 12. 2018)

Oblast Středočápat (správní obvody Praha 1, 2, 3 a 6)

[11 poboček; z toho 10 bezbariérových]

- č. 03 – Hradčany, Pohořelec 25, Praha 1 [BB]
- č. 04 – Ostrčilovo nám. 1, Praha 2 [BB]
- č. 08 – Školská 30/1267, Praha 1 [BB]
- č. 15 – Žižkov, Husitská 70/110, Praha 3
- č. 35 – Břevnov, Bělohorská 56/1666, Praha 6 [BB]
- č. 37 – Dědina, Žukovského 2/888, Praha 6 [BB]
- č. 38 – Dejvice, Technická 6/2710, Praha 6 [BB]
- č. 42 – Petřiny, Mahulenina 31, Praha 6 [BB]
- č. 51 – Dittrichova 2/1543, Praha 2 [BB]
- č. 65 – Záhřebská 20/158, Praha 2 [BB]
- č. 66 – Vozovna Za Žižkovskou vozovnou 18/2687, P3 [BB]

Oblast Severovýchod (správní obv. Pha 7, 8, 9 a 14)

[8 poboček; z toho 6 bezbariérových]

- č. 05 – Sedmička, Tusarova 35/429, Praha 7 [BB]
- č. 07 – Kobylisy, Klapkova 26/3, Praha 8
- č. 10 – Vysočany, Zbuzkova 34/285, Praha 9 [BB]
- č. 13 – Hloubětín, Poděbradská 489, Praha 14
- č. 39 – Letná, Milady Horákové 56/387, Praha 7 [BB]
- č. 52 – Bohnice, Těšínská 4/600, Praha 8 [BB]
- č. 54 – Prosek, Mimoňská 2/645a, Praha 9 [BB]
- č. 87 – Černý Most*, Gen. Janouška 2/1060, Pha 14 [BB]
- č. 88 – Ládví, Burešova 2/1661, Praha 8 [BB]

Oblast Jihovýchod (správní obvody Praha 10 a 15)

[5 poboček; z toho 3 bezbariérové]

- č. 18 – Korunní 68/2160, Praha 10 [BB]
- č. 21 – Hostivař, Golfová 10/910, Praha 15 [BB]
- č. 47 – Zahradní Město*, Topolová 14/2961, Praha 10

č. 56 – Dům čtení, Ruská 192/1455, Praha 10 [BB]

č. 61 – Malešice, Počernická 524/64, Praha 10 [BB]

č. 70 – Skalka, Rubensova 2/2237, Praha 10

Oblast Jih (správní obvody Praha 4, 11 a 12)

[9 poboček; z toho 6 bezbariérových]

- č. 24 – Michle, Michelská 7/1, Praha 4 [BB]
- č. 25 – Vikova 9/1223, Praha 4 – Pankrác
- č. 27 – Modřany, Vazovova 1/3229, Praha 12 [BB]
- č. 41 – Novodvorská 151/1013, Praha 4 [BB]
- č. 43 – Pankrác, Na Veselí 5, Praha 4
- č. 45 – Spořilov, Postupická 7/2932, Praha 4 [BB]
- č. 58 – Opatov, Opatovská 14/1754, Praha 11 [BB]
- č. 60 – Krč, Štúrova 64/1282, Praha 4
- č. 89 – Chodov, Jírovcovo nám. 1/1782, Praha 11 [BB]

Oblast Jihozápat (správní obvody Praha 5, 13 a 16)

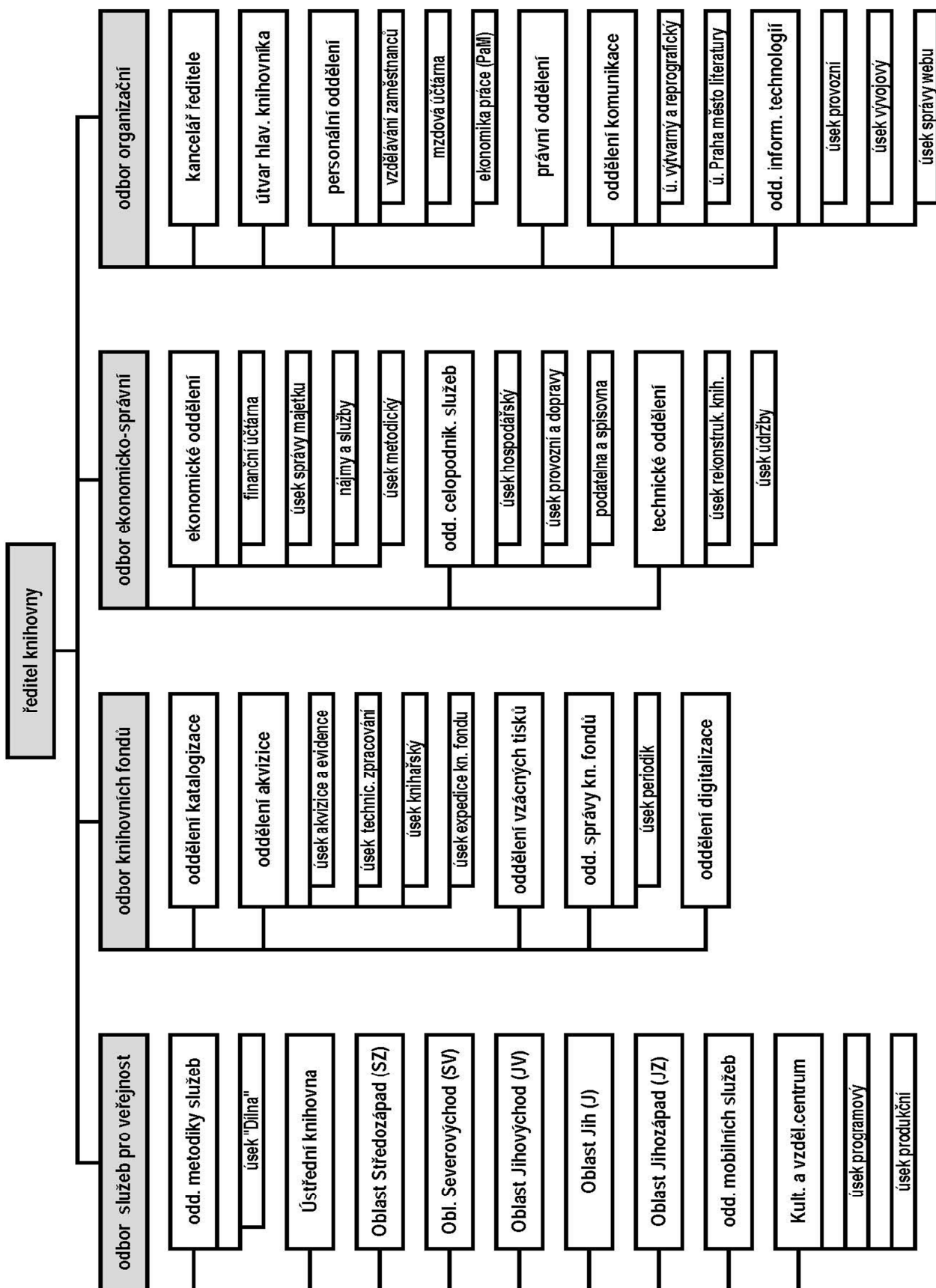
[7 poboček; z toho 4 bezbariérové]

- č. 29 – Smíchov, nám. 14. října 15/83, Praha 5 [BB]
- č. 30 – Cibulka, Musílkova 62/335, Praha 5
- č. 31 – Velká Chuchle, Starochuchelská 7/20, P16
- č. 48 – Ostrovského, Na Skalce 29, Praha 5
- č. 62 – Barrandov, V Remízku 16/926, Praha 5 [BB]
- č. 81 – Lužiny, Archeologická 1/2256 Praha 13 [BB]
- č. 84 – Stodůlky, Kovářova 4/1615, Praha 13 [BB]

č. 99 – odd. mobilních služeb, U Továren 27/261, Pha 15
3 bezbariérové bibliobusy (pojízdné knihovny) zapojené do datové sítě MKP a s internetem
[BB] – bezbariérový přístup

*) pobočky v r. 2018 dlouhodobě uzavřené, rekonstrukce objektu

Organizační schéma Městské knihovny v Praze platné od 1. října 2018

Organizační struktura MKP

K žádným zásadním organizačním změnám v r. 2018 nedošlo. **MKP tvoří**

4 odbory s 25 odděleními dělícími se dále na úseky (případně na pobočky). Pět z těchto oddělení má regionální charakter, nazývají se **oblastmi** (Středozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jih, Jihozápad), jsou vždy tvořeny určitým počtem poboček (2 nově přibily) a pokrývají vždy území několika městských částí.

Odbor služeb je počtem pracovníků největší. Tvoří ho Ústřední knihovna s 9 úseky¹², 5 oblastí (s 6 až 11 pobočkami), oddělení mobilních služeb (3 bibliobusy – pojízdné knihovny), Kulturní a vzdělávací centrum se 2 úseky (programový; produkční) a oddělení metodiky služeb.

Ostatní činnosti umožňující chod instituce jsou soustředěny ve třech dalších odborech. Ty spolu s kanceláří ředitele a útvarem hlavního knihovníka sídlí v hlavní budově knihovny na Mariánském náměstí.

Odbor organizační vykonává personální, mzdovou a právní agendu, svým oddělením komunikace se stará o vnější vztahy, o Public Relations, o webové stránky MKP, o zahraniční vztahy, o činnosti výtvarné a tiskové a řídí projekt „Praha město literatury“. Součástí odboru je i oddělení informačních technologií (PC, web).

Odbor knihovnických fondů provádí akvizici knihovního fondu, jeho evidenci, knihovnické a technické zpracování, katalogizaci, stará se o správu knihovního fondu a periodik, o digitalizaci knihovního fondu a ve specializovaném oddělení také o vzácné tisky, o jejich uchovávání a restaurování.

Odbor ekonomicko-správní vykonává agendy ekonomické, rozpočtové, správu majetku, stará se o údržbu, o zásobování, o vnitropodnikovou dopravu, o doplňkové služby (šatny, vrátnice, podatelna apod.), o rekonstrukce knihoven a o požární ochranu.

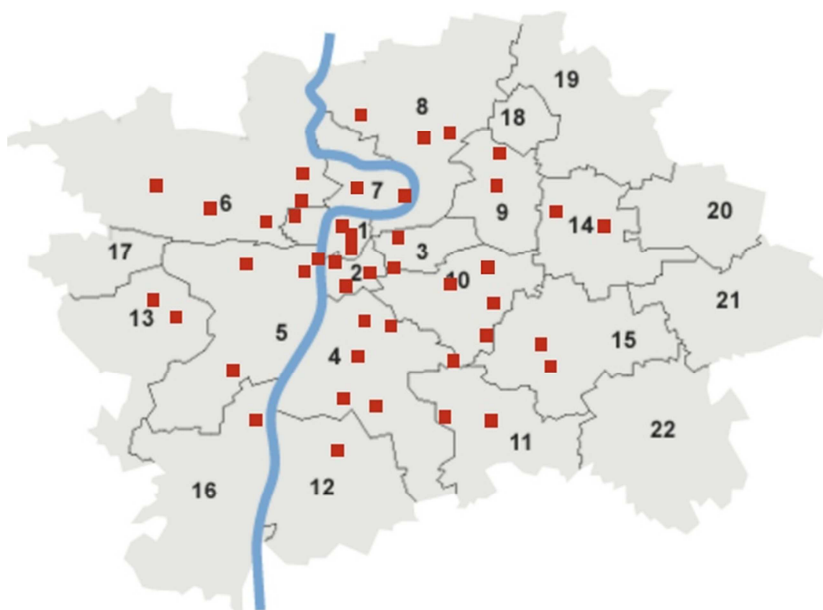

Rozmístění poboček MKP na území hl. města Prahy

Schematický plán ukazuje přibližné rozmístění stálých poboček MKP v jednotlivých městských částech, nejsou zde ale zobrazeny stanice pojízdných knihoven (bibliobusů).

Přesné umístění všech poboček i stanic (včetně jejich provozních dob) je na webové stránce

<https://www.mlp.cz/cz/kontakty/pobocky/>

¹² Jde o čtyři úseky zajišťující základní služby, dále o specializovaný úsek hudební, úsek divadelní a filmový, úsek služeb dětem a mládeži, úsek knihovního fondu ÚK a o Informační středisko a Pragensia.

Většina poboček pracovala ve stanoveném rozsahu provozní doby, tj. podle modelu přijatého v roce 2012. Ve dnech 1. 7. až 31. 8. 2018 byla jako každoročně v celé síti uplatněna letní (tj. redukováná) provozní doba a v jejím rámci došlo od 23. 7. do 5. 8. k úplné uzavírcce poboček i Ústřední knihovny (zde s možností vracet vypůjčené knihovní jednotky i během uzavírky).

Provozní doba poboček MKP – stav ke konci roku 2018

č.	pobočka	oblast	měst. Část	Po	Út	St	Čt	Pá	So	hodin týdně
1	Ústřední knihovna	ÚK	1	13-20	9-20	9-20	9-20	9-20	13-18	56
3	Hradčany	SZ		12-17	12-17	12-17	12-17			20
8	Školská	SZ		13-19	11-19	11-19	11-19	9-15		36
4	Ostrčilovo nám.	SZ	2	–	9-16	12-19	12-19			21
51	Dittrichova	SZ		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
65	Záhřebská	SZ		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
15	Žižkov	SZ	3	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
66	Vozovna	SZ		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
24	Michle	Jih	4	–	9-16	12-18	12-18			19
25	Vikova	Jih		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
41	Novodvorská	Jih		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
43	Pankrác	Jih		–	9-16	12-19	12-19	9-16		28
45	Spořilov	Jih		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
60	Krč	Jih		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
29	Smíchov	JZ	5	13-19	9-19	9-19	9-19	9-19	9-13	50
30	Cibulka	JZ			9-18	12-18	12-18			21
48	Ostrovského	JZ		–	9-16	12-19	12-19			21
62	Barrandov	JZ		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
35	Břevnov	SZ	6	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
37	Dědina	SZ		13-18	9-16	12-18	12-18			24
38	Dejvice	SZ		13-19	9-19	9-19	9-19	9-19	9-13	50
42	Petřiny	SZ		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
5	Sedmička	SV	7	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16	9-13	38
39	Letná	SV		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
7	Kobylisy	SV	8	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
52	Bohnice	SV		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16	9-13	38
88	Ládví	SV		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16	9-13	38
10	Vysočany	SV	9	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
54	Prosek	SV		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
18	Korunní	JV	10	13-19	9-19	9-19	9-19	9-19	9-13	50
47	Zahradní Město	JV		pobočka celoročně uzavřena (stavební rekonstrukce)						20
56	Dům čtení (Ruská)	JV		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16	9-13	38
61	Malešice	JV		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
70	Skalka	JV		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
58	Opatov *)	Jih	11	13-19	9-19	9-19	9-19	9-19	9-15	52
89	Chodov	Jih		13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
27	Modřany	Jih	12	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
81	Lužiny	JZ	13	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16	9-13	38
84	Stodůlky	JZ		–	9-16	12-19	12-19	9-16		28
13	Hloubětín	SV	14	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
87	Černý Most	SV		pobočka od února uzavřena (stavební rekonstrukce)						34
21	Hostivař	JV	15	13-19	9-16	12-19	12-19	9-16		34
31	Velká Chuchle	JZ	16		13-18		10-18			13

Oblasti: SZ – Středočeský; SV – Severovýchod; JV – Jihovýchod; Jih; JZ - Jihozápad

*) Studovna Opatov v pondělí otevřena už od 9 hod. (9–19 hod.).

Změny v pobočkové síti MKP a uzavřené knihovny v r. 2018

- Počet stálých poboček MKP se v r. 2018 zvýšil o dvě a to v lokalitách, kde v minulosti už pobočky působily. V obou případech to umožnila nadstandardní spolupráce příslušných městských částí s MKP a výrazný zájem místní veřejnosti na existenci knihovny pobočky.
- V Praze 10 zahájila 17. září činnost nová pobočka Malešice (440 m²) sídlící v 1. patře tzv. „Bytového domu Prahy 10“ v Počernické ul. 524/64. Jde o rodinnou pobočku s výrazně komunitní rolí, v níž je kladen důraz na pobytové služby (mj. i klubovna s kuchyňskou linkou). Původní malá knihovna, která sídlila nedaleko, byla zrušena v březnu 2008 na základě tehdejšího magistrátního auditu, ale zájem veřejnosti a vstřícnost Městské části Praha 10 vedly k jejímu znovuzřízení v mnohem vhodnějších a větších prostorech.
- V Praze 7 byla 8. října otevřena pobočka Letná a to v téže domě v ul. Milady Horákové, kde knihovna ukončila činnost v červnu 2014. Jde o malou knihovnu (110 m²) prioritně zaměřenou na dětské čtenáře.
- Dočasných delších uzavírek poboček bylo ale v porovnání s předcházejícím rokem více:

MČ	pobočka	č.	oblast	od	do	důvod uzavírky či změny
Praha 1	Ústřední knihovna	1	(ÚK)	6. 8.	10. 8.	provoz bez skladů - rekonstrukce stoupaček a toalet
				cca 13. 7.	cca 5. 11.	střídavě uzavřeny jednotlivé sklady; omezen výdej knih
				22. 10.	27. 10.	zcela mimo provoz - rekonstrukce stoupaček a toalet
Praha 4	Krč	60	J	26. 2.	29. 3.	uzavřeno - nedostatečné vytápění objektu
Praha 5	Barrandov	62	JZ	19. 11.	3. 12.	uzavřeno - výměna stoupaček
Praha 7	Letná	39	SV	8. 10.	trvá	zahájení provozu v obnovené pobočce (zaměřena na děti)
Praha 8	Bohnice	52	SV	18. 7.	31. 8.	uzavřeno - instalace nové klimatizace
Praha 10	Dům čtení	56	JV	19. 7.	6. 8.	uzavřeno - oprava podlahy ve 2. NP
	Malešice	61	JV	17. 9.	trvá	zahájení provozu v nové pobočce
	Zahradní Město	47	JV	2. 10. 2017	asi do 5/2019	uzavřeno - stavební rekonstrukce celého objektu
Praha 14	Černý Most	87	SV	5. 2.	asi do 2/2019	uzavřeno - rekonstrukce objektu
Praha 14	Hloubětín	13	SV	5. 2.	trvá	rozšířena provozní. doba z 3/21 na 5/34 dnů/hodin týdně

- Časově nejrozsáhlejší byla uzavírka pobočky Zahradní Město v Praze 10 (celý rok) a Černý Most v Praze 14 (od 5. února). V obou případech šlo o generální rekonstrukci prostor knihovny. Předpokládané znovuootevření pobočky Černý Most je únor 2019 a pobočky Zahradní Město květen 2019.
- Poměrně výrazné omezení pro služby Ústřední knihovny znamenaly ve 2. polovině roku rekonstrukční práce v budově na Mariánském náměstí (přebudovávání toalet a výměna stoupaček). Omezení spočívalo především v několikátýdenní nedostupnosti skladištního fondu, ale na 1 týden bylo nutno uzavřít ÚK celou. Na nové (archivní) místo v rámci budovy byly přestěhovány lístkovnice generálního katalogu i s jeho unikátním obsahem. Také byly vyčištěny vitráže nad vstupy do budovy i její fasáda.
- Několik dalších uzavírek v rozsahu 1-2 dnů mělo technické příčiny (havárie vody, oprava klimatizace, extrémní letní teploty, volební místnost v knihovně, bezpečnostní evakuace objektu apod.) a týkaly se Ústřední knihovny a poboček Školská, Prosek, Smíchov, Hradčany, Stodůlky a Dejvice.
- Krátkodobá (obvykle dvoudenní) uzavírka se také týkala 6 poboček, ve kterých byla prováděna úplná revize knihovního fondu. Šlo o knihovny Krč, Novodvorská, Spořilov, Vysočany, Petřiny, Žižkov.
- Několik trvalých změn u stanic pojízdné knihovny se týkalo hlavně základních škol a minibusu Oskar – od 1. září bylo trvale zrušeno 5 školních stanic v Praze 4, 9, 13 a 17 (ZŠ Kunratice, ZŠ Meteorologická, Scio škola v Hrdlořezích, ZŠ Fingerova a ZŠ U Boroviček,) a dočasně bylo k témuž datu z personálních důvodů pozastaveno působení minibibliobusu Oskar v dalších 10 školních knihovnách. Od ledna r. 2019 bude síť stálých stanic minibusu Oskar doplněna a některé z nových stanic budou také stanice „školní“. V prosinci skončila též stanice Malešice (bibliobus Iveco), protože v říjnu byla uvedena do provozu stálá pobočka Malešice. Uvolněná kapacita tohoto bibliobusu se od ledna 2019 využije pro novou stanici Palmovka v Praze 8.
- Menší stavební a funkční úpravy byly realizovány v několika pobočkách: Klimatizace v kn. Bohnice, revitalizaci sociálního zařízení v kn. Barrandov, v kn. Smíchov započala revitalizace vstupního prostoru, v kn. Školská opravy po částečném vytopení, apod.

Doplňování a zpracování knihovního fondu

Akvizice knihovního fondu v r. 2018

- Do fondu MKP bylo nově získáno 98 542 knihovních jednotek. Byly nakoupeny dokumenty celkem za 17,5 mil. Kč. Za knihy bylo utraceno 14,97 mil. Kč (85,5 % z celkové částky použité na akvizici). Dále 154 tis. Kč za hudebniny (0,9 %) a 69 tis. Kč (0,4 %) za vzácné a historické tisky. Česká a zahraniční periodika MKP nakoupila za 747 tis. Kč (4,3 % akvizičního rozpočtu), zvukové nosiče za 371 tis. Kč (2,1 %), audiovizuální nosiče (DVD) za 82 tis. Kč (0,5 %). Na pořízení elektronických databází bylo vyhrazeno 852,5 tis. Kč (4,9 %). Na nákup grafik a reprodukcí pro artotéku bylo vydáno 72,6 tis. Kč (cca 0,4 %) a 199 tis. Kč (1,1 %) bylo určeno na nákup stolních her.
- V roce 2018 byly dokončeny nové pracovní postupy pro zrychlené získávání beletrie do fondu MKP umožňující zde provádět včasnou katalogizaci titulů beletrie pro Souborný katalog ČR (tedy pro všechny veřejné knihovny v Česku). Šlo především o zajištění zrychleného dodávání ukázek novinek od knižních distributorů, o postupy okamžitého zpracovávání beletristických ukázkových titulů, ale také o vymezení nové podoby spolupráce mezi oddělením akvizice a oddělením katalogizace.
- Knihovna se i nadále věnuje problematice desiderat a s ní souvisejícím dokupům chybějících titulů do kmenového fondu. Návrhy knihovníků k dokoupení potřebných titulů jsou kontinuálně shromažďovány na speciální interaktivní stránce intranetu MKP. Akvizitěři sbírají podněty k nákupům také na základě dotazů a návrhů veřejnosti i knihovníků prostřednictvím OTRS a e-mailové adresy nakup@mlp.cz. Oddělení akvizice má nově možnost sledovat tituly s velkým množstvím rezervací či s rezervacemi nesplnitelnými, aby mohlo operativně dokoupit další potřebné exempláře.
- Získávání cizojazyčné literatury probíhá prostřednictvím nákupů a darů. Při výběru je zohledňována jak kvalita a čtenářská atraktivnost titulů, tak také výhodnost nabídky. Celkově bylo v roce 2018 připsáno do fondu 5 475 svazků cizojazyčné literatury, z toho 2 626 svazků představovala beletrie. Nakoupeno bylo 3 084 svazků (za 672 tis. Kč), darem bylo získáno 1 647 svazků, jako povinné výtisky 714 svazků a u zbývajících 32 sv. šlo o náhrady. Akvizitěři MKP navštívili opět mezinárodní knižní veletrhy ve Frankfurtu nad Mohanem, Bologni a v Krakově, kde nakoupili knihy za 30 tis. Kč (většinou v angličtině a němčině). Kromě cizojazyčné literatury v žádaných jazycích (angličtina, ruština, němčina) se podařilo získat prostřednictvím darů pro MKP i knihy v dalších jazycích, např. 79 titulů od ukrajinského velvyslanectví či 40 titulů jako dar vietnamské komunity. MKP se opět zapojila do projektu „Cizojazyčná literatura“, vyhlášeného Moravskou zemskou knihovnou v Brně z pověření Ministerstva kultury ČR, v jeho rámci bylo objednáno 216 svazků v celkové hodnotě 73,5 tis. Kč.
- Pokračuje akvizice filmových DVD od dodavatelů, se kterými má MKP uzavřenu rámcovou licenční smlouvu (Bontonfilm, Magic Box a Filmexport). Nová DVD jsou určena pro divadelní a filmový úsek Ústřední knihovny, úsek dětí a mládeže ÚK, pobočku Dům čtení (filmové adaptace literárních děl) a pro oddělení mobilních služeb (především pro minibus Oskar). Kontinuálně jsou nakupována i DVD pro obnovu a doplnění již existujících titulů. Celkem bylo nakoupeno 335 filmových DVD v hodnotě 82 tis. Kč.
- Zvukových nosičů (CD) bylo zakoupeno za 371 tis. Kč celkem 1 295 (hudebních 445, s mluveným slovem 850). Pro výměnné soubory určené pražským místním veřejným knihovnám bylo určeno 343 nových CD s mluveným slovem za 70 tis. Kč. Akvizice určená artotéce představovala 106 reprodukcí a grafik za 72,6 tis. Kč. Součástí fondu MKP jsou také stolní hry určené k půjčování čtenářům. Těch bylo získáno 493 her za 199 tis. Kč (jedna třetina je určena dětským čtenářům zhruba do 8 let věku).
- Pokračuje projekt „Dejme knihám další šanci“, kterým MKP získává knihy do svého fondu prostřednictvím darů, byl ale zpřísněn jejich příjem (omezené prostorové kapacity poboček). Projektu se účastní všechny pobočky, získané knihy jsou tříděny a centrálně zpracovávány v oddělení akvizice. V roce 2018 bylo takto získáno 4 253 svazků beletrie i naučné literatury. Další 3 990 darovaných svazků přijalo přímo oddělení akvizice, takže celkem bylo darem získáno 8 243 knihovních jednotek. Při výběru darů je striktně upřednostňována kvalita před kvantitou, dobrý fyzický stav knih i rozumná hranice počtu multiplikátů v jednotlivých pobočkách.

Katalogizace

- V roce 2018 bylo v oddělení katalogizace kompletně zkatalogizováno 14 600 titulů (12 016 titulů knih, 505 titulů hudebnin, 1 070 zvukových dokumentů, 360 tzv. mluvicích knih a také včetně rekatalogizace 649 starších titulů). Bylo přitom provedeno 9 157 analytických rozpisů (jde převážně o podchycení informačních nosných úvodů a doslovů beletrie a samostatných statí naučné literatury) a 29 990 názvových rozpisů básní, povídek, pohádek či písní. Průběžně byly doplňovány a zpřesňovány soubory věcných deskriptorů a dalších rejstříků potřebných pro vyhledávání titulů v elektronickém katalogu.
- V rámci přípravy projektu CENTRAL (katalogizace titulů beletrie pro Souborný katalog ČR) byly změněny postupy věcného zpracování. Lektorů zpracovávajících beletrii je nyní 31, lektorů naučné literatury 46 (jde o pracovníky i z dalších oddělení MKP, nejen z odd. katalogizace). Celý proces řídí koordinátor, tj. nově vzniklá pozice v oddělení katalogizace.

- byl dokončen katalogizační editor s názvem Marcipán, který umožňuje zajistit přechod katalogizačních dat z formátu UNIMARC na MARC 21¹³, což je nutné pro katalogizaci dle standardů RDA a zajištění interoperability knihovního systému MKP v rámci ČR (Souborný katalog, Centrální portál knihoven aj.).
- MKP nadále přispívala svými katalogizačními záznamy do Souborného katalogu ČR. Spolupráce s Národní knihovnou ČR pokračovala i v otázce věcných i jmenných autorit.
- Při katalogizaci byl prováděn výběr pro vydávání e-knih v MKP v rámci edičního plánu na rok 2018. Probíhají pravidelná setkání lektorů beletrie s knihovníky odboru služeb o novinkách v knihovním fondu.

Technické zpracování knihovního fondu a jeho pohyb v rámci sítě MKP

- Všechny získané knihovní jednotky byly v oddělení akvizice zaevidovány do elektronické databáze MKP Koniáš a v úseku počítačového a technického zpracování a v knihařském úseku byly stanoveným způsobem centrálně zpracovány (opatřeny samolepkou se signaturou, číslem exempláře, orazítkovány, polepeny hřbetními páskami a zabaleny do izolepy či plastové fólie, případně podrobeny dalším knihařským úpravám, jako je např. zpevnění vazby). Polepování knihovního fondu se centrálně pro celou síť poboček.
- Při zpracování knihovních jednotek se již důsledně používá inovované ex libris MKP, na nějž je natištěn i čárový kód, automaticky generovaný počítačovým systémem, čímž se výrazně ušetří (sníží se počet pracovních operací s knihovní jednotkou). Součástí akvizičního zpracování je rovněž stahování obálek titulů z webu na základě spolupráce se serverem obalkyknih.cz.¹⁴
- Centrálně se zpracovávají i náhradní svazky za ztracené knihy. V roce 2018 se to týkalo 1 321 knih.
- V knihařské dílně MKP jsou zpracovávány nejen nové knihovní jednotky (zpevňování, obalování apod.), ale provádějí se zde také převazby poškozených knih a další potřebné opravy knihovního fondu. K některým opravám dochází přímo v pobočkách (kam knihaři MKP dojíždějí). Celkem bylo v roce 2018 opraveno 11 191 knihovních jednotek (3 504 přímo v pobočkách, 7 687 v knihařských dílnách MKP v ústředí a v pobočce Opatov). Do ochranné fólie či do speciální izolepy bylo zabaleno 30 746 knih.
- Knihařská dílna se zapojuje i do akcí pro veřejnost, např. v rámci přednášky Kulturního a vzdělávacího centra MKP „Po stopách J. Váchala“ knihařky názorně předvedly, jak se váže kniha.

Expedice a redistribuce knihovního fondu

- V roce 2018 bylo vyexpedováno do sítě MKP celkem 96 361 nově zpracovaných knih, map, DVD, CD a dalších knihovních jednotek. Z nich 92 941 prostřednictvím pracoviště expedice knihovního fondu, kde bylo zároveň redistribuováno do sítě 645 885 vrácených knihovních jednotek.
- Integrální součástí nabídky knihovny je služba „vracení všude“ a „rezervace s dovozem“ vycházející z principu, že knihovní fond MKP není souhrnem izolovaných fondů jednotlivých poboček, ale dynamickou celistvou množinou, která takto umožňuje podstatně efektivnější a racionálnější využití. Veřejnost to jednoznačně vnímá jako výrazné zvýšení uživatelského komfortu. Velké oblibě se těší i možnost zadávat rezervace na vybrané tituly ještě během jejich knihovnického zpracování (týká se to ale jen titulů nakupovaných v množství větším než 3 svazky).
- Úsek expedice kromě redistribuce běžného fondu zajišťuje rovněž dovoz rezervovaných stolních her, vyžadující speciální transportní režim (vykazování v hlášenkách svozů, převoz her ve speciálních taškách). Také zajišťuje přerozdělování (realokaci) fondu, který dlouho leží bez povšimnutí na některých pobočkách.
- Do redistribučních mechanismů je zahrnuta i možnost vracet knihy MKP ve třech knihovnách zřizovaných městskými částmi (Zličín, Kbely, Řepy) – jde o agendu projektu „Metropolitní knihovna“, cíleného na kvalitativně vyšší spolupráci MKP a pražských místních veřejných knihoven.

Správa knihovního fondu

- Úplná revize knihovního fondu se uskutečnila v pobočkách Krč, Novodvorská, Spořilov, Vysočany, Petřiny, Žižkov. Zrevidováno zde bylo celkem 125 377 knihovních jednotek.
- Oddělení správy knihovních fondů odepsalo v roce 2018 z knihovního fondu MKP 79 620 opotřebovaných a poškozených knihovních jednotek. Vyřazeno bylo 38 649 multiplikátů a méně půjčovaných svazků. Při revizích bylo vyřazeno 1 057 svazků. Knihovny a jiné instituce odkoupily 35 921 vyřazených knihovních jednotek, a dalších 16 245 knihovních jednotek bylo v rámci knižních výprodejů prodáno veřejnosti.
- Z detašovaného skladu v Jenči bylo objednáno k prezenčnímu půjčení v Ústřední knihovně celkem 273 knih. jednotek z depozitního fondu a fondu periodických i neperiodických publikací povinných výtisků.

¹³ MARC 21 je založen na ANSI standardu Z39.2 umožňující uživatelům různého programového vybavení komunikovat navzájem a vyměňovat bibliografická data. Redefinuje původní záznam MARC pro 21. století a činí jej přístupnější mezinárodní knihovní komunitě.

¹⁴ <https://obalkyknih.cz/> - Projekt sdružuje různé zdroje informací o knihách do jedné, snadno použitelné webové služby. Jeho databáze obsahuje 1,43 mil. obálek a také cca 241 tis. obsahů českých a zahraničních publikací.

Oborový přehled stavu knihovního fondu k 31. 12. 2018 a akvizice v roce 2018

Knihovní fond celkem - 1 814 191 kn. j.

- 730 565 kn. j. - naučná - tj. 40,53 %
- 803 784 kn. j. - beletrie - tj. 45,00 %
- 5 331 kn. j. - kartografické - tj. 0,30 %
- 155 163 kn. j. - hudebniny - tj. 8,61 %
- 90 668 kn. j. - zvukové - tj. 5,03 %
- 5 180 kn. j. - audiovizuální - tj. 0,29 %
- 9 464 kn. j. - grafické - tj. 0,53 %
- 1 355 kn. j. - elektronické - tj. 0,075 %
- 856 kn. j. - hry - tj. 0,047 %
- 11 825 kn. j. - zatím oborově nezařazené

Přírůstky knihovního fondu - 98 542 kn. j.

- 22 742 kn. j. - naučná - tj. 24,78 %
- 65 658 kn. j. - beletrie - tj. 71,54 %
- 81 kn. j. - kartografické - tj. 0,09 %
- 478 kn. j. - hudebniny - tj. 0,52 %
- 2 354 kn. j. - zvukové - tj. 2,57 %
- 64 kn. j. - audiovizuální - tj. 0,07 %
- 186 kn. j. - grafické - tj. 0,20 %
- 1 kn. j. - elektronické - tj. 0,001 %
- 215 kn. j. - hry - tj. 0,23 %
- 6 763 kn. j. - zatím oborově nezařazené

(procentuální údaje zde vyjadřují podíl jednotlivých oborových skupin na celku)

Práce s periodiky

- V úseku periodik správy KF bylo v roce 2018 zpracováno 4 565 titulů novin a časopisů, z toho do systému bylo připsáno 371 zcela nových titulů periodik.
- Inventura periodického tisku se týkala poboček Žižkov, Novodvorská, Petřiny, Vysočany, Krč a Spořilov.
- Pokračovala práce na koncepci čtenářských služeb MKP. Na ni navázala optimalizace nabídky periodik v jednotlivých pobočkách (provedení čtenářských anket a následná obměna skladby nabízených periodik, většinou se zaměřující na volnočasové tituly). V nabídce pro čtenáře se začaly kombinovat klasický nákup časopisů (předplatné) s časopisy získanými z remitendy.
- Ve spolupráci s Ústřední knihovnou se začala řešit problematika odběru zahraničního denního tisku. Vznikl projektový záměr „Pobyťtová místa pro digitální čtenáře a databáze PressReader“. Tato databáze nabízí vybrané noviny a časopisy z celého světa v plném rozsahu a v grafické podobě jako u tištěné verze.
- Pro plánované každoroční vyřazení nevyužívaných periodik se připravil seznam odpisů povinných výtisků pro Ministerstvo kultury ČR.

Práce se vzácnými a historickými dokumenty v oddělení vzácných tisků

- Ve spolupráci s oddělením akvizice bylo do fondu oddělení nakoupeno 29 knih za 69 tis. Kč. Doplněny jsou především knihy pro fond významné ať už svým vydáním, grafickou úpravou nebo zejména jako vhodné doplnění již existujících tematických kolekcí. V souvislosti s výročí vzniku republiky byly nakoupeny také některé legionářské tisky. Systematicky je také doplňována kolekce bibliofilů o tisky z 80. a 90. let 20. stol., protože v tomto časovém období nebyly do MKP nakupovány, a tím byla přerušena kontinuita v budování této sbírky, která je svým rozsahem v ČR dosti jedinečná.
- Katalogizace fondu oddělení představovala věcné zpracování u 1 463 titulů a jmenné u 932 titulů.
- Studovnu oddělení vzácných tisků využilo celkem 59 čtenářů, kteří zde ve speciálním režimu prezenčně studovali 77 knih. Ze 51 žádostí o placenou digitalizaci na zakázku bylo zdigitalizováno 6 titulů (ostatní díla nebyla z hlediska autorských práv volná).
- V restaurátorské dílně bylo zrestaurováno celkem 24 knih, dalších 5 bylo rozpracováno. Tři měsíce zde také pracovala externí restaurátorka díky grantu ze Státního fondu kultury na záchranu knih.
- Díky grantu Ministerstva kultury ČR¹⁵ bylo pro oddělení vzácných tisků MKP v Národní knihovně ČR vyrobeno 200 ochranných obalů z nekyselé lepenky v celkové hodnotě 50 tis. Kč, které slouží k optimálnímu uložení vzácných historických tisků
- Oddělení připravilo ze svého fondu několik výstav: Týkaly se osobností historiků V. V. Tomka a Z. Wirtha, básníka Vítězslava Nezvala, spisovatele K. Čapka, vzniku budovy Ústřední knihovny na Mariánském náměstí a také zednářské literatury. Rozsahem největší byla říjnová výstava legionářských tisků nazvaná „Za republiku!“, která se uskutečnila v pobočce Opatov ve spolupráci s Archivem hl. m. Prahy a československou obcí legionářskou.
- Po celý říjen byla k vidění na pobočce Opatov rozsahem dosud naše největší výstava, a to která připomněla stoleté výročí vzniku Československa. Výstava, která se uskutečnila ve spolupráci s Archivem hl. m. Prahy a Československou obcí legionářskou, se setkala s mimořádným úspěchem, a to i díky zapůjčeným originálními předměty z období 1. světové války.
- Uskutečnily se i tematické prezentace knih z fondu oddělení vzácných tisků, např. knih o Rukopisu Královédvorském a Zelenohorském nebo knih s tematikou československého surrealismu.

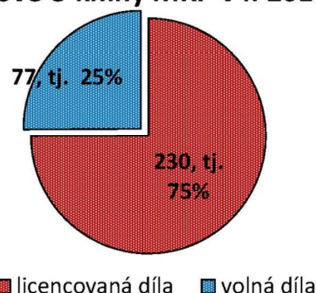
¹⁵ Dotačního podprogram VISK 7- Kramerius

- Pokračovalo pravidelné zveřejňování článků na webových stránkách MKP o nejzajímavějších a nejčtenějších dílech ve fondu, a to nejčastěji v souvislosti s důležitými výročími kulturních dějin: (Bibliofilie v oddělení vzácných tisků, Ottův slovník naučný, Vítězslav Nezval, Knižní poklady minulosti, Na cestách s KČT, Eduard Beneš – druhý československý prezident, Pražská bible – nejstarší kniha v MKP).

Digitalizace dokumentů a E-knihovna (elektronické dokumenty)

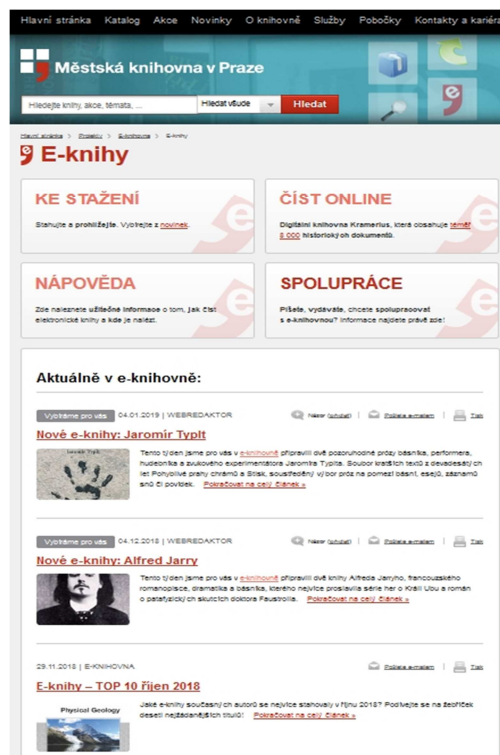
- Díky grantu programu „Retrokon“ (projekt VISK 5 Ministerstva kultury ČR)¹⁶ došlo v průběhu roku k další retrospektivní konverzi katalogizačních záznamů dokumentů z fondu hudebnin MKP. Záznamy se mj. staly součástí Souborného katalogu ČR a jsou dostupné také v Národním informačním systému pro retrokonverzi – RetriS.
- V oddělení digitalizace pokračovala digitalizace historických dokumentů, zejména z fondu oddělení vzácných tisků, hudebního úseku, pragensijního úseku a úseku periodik. Byla zahájena dlouhodobá digitalizace obsáhlých periodik (např. 6 ročníků Večerní Prahy). Celkově bylo naskenováno 71 836 dvoustran a 50 661 z nich bylo již exportováno.
- Digitalizovaný fond, čítající koncem roku 9 576 titulů a uspořádaný do 30 tematických virtuálních sbírek¹⁷, zpřístupňuje MKP svým uživatelům prostřednictvím mobilní i webové aplikace Kramerius¹⁸.

Nové e-knihy MKP v r. 2018

Publikační činnost MKP v oblasti elektronických knih:

- V r. 2018 vydala MKP ve své e-knihovně 307 nových titulů, takže si čtenáři mohli na konci roku vybírat už z 1 434 titulů. Dále bylo zpřístupněno dalších 27 titulů licencovaných e-knih, tj. titulů, u nichž vydavatelem není MKP, ale zpřístupňuje i je ve svém on-line katalogu.
- Počet stažení e-knih z e-knihovny MKP byl v roce 2018 podroben důsledné aprobaci, aby se eliminovalo vše, co je z hlediska věrohodné statistické analýzy problémové (automatizované stahování prostřednictvím skriptů a indexovacích strojů pro vyhledávače). Výsledkem je číslo 1 240 437 stažení e-knih z e-knihovny MKP skutečným uživatelem („vědomé stažení“). Takto přísně nastavený postup je nutný, protože bez výše uvedené aprobace bychom pracovali s číslem 3 152 946, tzn. že 61 % primárně registrovaných stažení připadá na zmíněné skripty a indexovací stroje. MKP se snaží dlouhodobě statistická data o stahování e-knih i o dalších svých elektronických službách zpřesňovat a zpětně ověřovat. U stahování e-knih z e-knihovny MKP je to obzvláště důležité, protože v jistém slova smyslu dnes zahrnují základní výpůjční služby knihovny jak „fyzické“ půjčování knih a jiných dokumentů, tak jejich získávání v digitální podobě.
- Dlouhodobě je podporován otevřený přístup k vědeckým informacím – čtenářům takto MKP zprostředkovává více než 40 tisíc titulů odborných časopisů v režimu „open access“.
- Webový katalog MKP je průběžně obohacován o volně dostupné zdroje dalších informací k záznamům tištěných knih – v roce 2018 to bylo přes 600 odkazů na plný text či na multimediální obsah. Zároveň bylo v rámci projektu „obalkyknih.cz“ naskenováno několik tisíc knižních obálek a obsahů k novým titulům dostupným k půjčování.
- MKP zpřístupňovala svým registrovaným čtenářům 13 on-line databází zaměřených na odborné informace z humanitních věd, muzikologie, přírodních věd a také přehled české mediální pro-

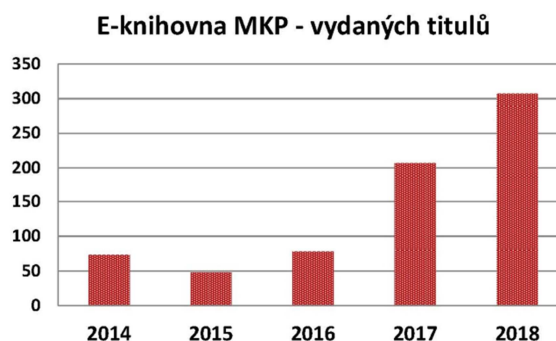
¹⁶ Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR – RETROKON v rámci projektu VISK 5 Ministerstva kultury (Veřejné informační služby knihoven).

¹⁷ Dostupných na <http://digitalniknihovna.mlp.cz/mlp/browse/?category=collections>.

¹⁸ Kramerius je digitální knihovna pro zpřístupnění kulturního, digitálního dědictví, v níž spolupracuje cca 90 českých knihoven, vědeckých institucí, muzeí, škol apod. Městská knihovna v Praze je samozřejmě mezi nimi.

dukce. Široké veřejnosti jsou potom dále dostupné otevřené zdroje, které jsou vybírány přímo knihovníky a soustředěny na jednom místě – webu MKP.

- V rámci koncepce MKP pro vydávání e-knih pokračovala spolupráce s nakladateli a autory. Kromě současných děl, na něž se knihovně podaří získat licenci, jsou do edičního plánu systematicky zařazována díla autorsky již volná a to jednak díla nedostupná na trhu, jednak vybrané klasické tituly. V této podobě byl také s dostatečným předstihem zpracován ediční plán na rok 2019, který počítá s vydáním dalších 300 titulů, které doplní fond e-knih MKP o významné autory klasické světové literatury v kvalitních českých překladech, ale také o autory současné české prózy i poezie. Samozřejmě se počítá i s výrazným doplněním edice tzv. povinné četby a také literatury pro děti.

- Třetím rokem je k dispozici služba „Digitalizace na zakázku“. Počet požadavků se podle očekávání zatím pohybuje v jednotkách, přesto se zájem o ni zvyšuje (meziročně rostl o 16 %). Přínosem pro odbornou hudební veřejnost je nabídka fondu hudebnin, která je součástí této služby už druhým rokem. V e-knihovně MKP bylo zpřístupněno veřejnosti 11 historických dokumentů naskenovaných v rámci služby Digitalizace na zakázku.

Automatizovaný knihovní systém Koniáš a prostředky ICT

Automatizovaný knihovnický systém MKP Koniáš slouží největší pobočkové knihovní síti v Česku, je v on-line provozu na 43 místech na území hl. m. Prahy a ve 3 bibliobusech. Jeho prostřednictvím se již uskutečnilo takřka 110 milionů výpůjček. Databáze AKS Koniáš je synchronně udržována na dvou diskových polích, aby se eliminovala možná ohrožení vyplývající z případné havárie serveru. AKS Koniáš je koncepčně postaven na používání lišty s vyvolavatelnými moduly pro jednotlivé agendy, sloužící výpůjčním agendám i správě a budování databáze, včetně agend akvizičních a evidenčních.

Rozvoj AKS se v roce 2018 soustředil na několik témat, která lze zhruba rozčlenit do tří hlavních okruhů:

1) Zlepšení podmínek pro pobyt v knihovně a zvýšení uživatelského komfortu

- Do poboček (převážně na místa služebních počítačů) bylo nakoupeno opět cca 150 nových počítačů. Takovéto roční množství nové informační a komunikační techniky se dlouhodobě ukazuje jako minimální pro zachování jejího přijatelného morálního stavu a to jak v síti poboček, tak v logistickém zázemí knihovny.
- Webové stránky knihovny jsou fakticky další „pobočkou“ knihovny, protože umožňují snadný přístup k mnoha službám (informačním, prolongačním, rezervačním) a zdrojům knihovny, a to v časovém rozsahu násobně větším, než je provozní doba jakékoli pobočky. V současnosti je vlastně web počtem svých návštěvníků (řádově v milionech) v jistém smyslu nejnavštěvovanější pobočkou sítě.
- MKP akceptuje jako čtenářský průkaz rovnocenný s vlastním průkazem a karty Lítačka / Opencard i kartu průkazu ISIC (mezinárodní studentskou identifikační kartu) a kartu ITIC (učitelskou), od r. 2016 i školní kartu Fakultní ZŠ Otokara Chlupa a je připravena tuto škálu rozšířit i na další vhodné a použitelné karty podobných parametrů. Nově je připraveno použití InKarty Českých drah.
- V návaznosti na rychlý vývoj informačních a komunikačních technologií je kladen velký důraz na internetové služby a na zlepšování možnosti přistupovat ke stejnému uživatelskému rozhraní z různých míst a také z různých zařízení. V roce 2018 se uskutečnil dva roky připravovaný redesign webu. Ten bude pro uživatele intuitivnější, přehlednější, výkonově optimalizovaný, snadno prohlížitelný na všech typech zařízení, včetně tabletů a chytrých mobilních telefonů. Momentálně se vše nachází ve stádiu testů a po implementaci změn realizovaných na dosavadním produkčním webu po dobu vývoje verze s novým designem bude v roce 2019 spuštěn do ostrého provozu.
- Pro přístup k elektronickému katalogu v prostorách knihovny (OPAC) jsou již několik let nasazovány minipočítače Banana PI s operačním systémem Android (jejich kryty jsou zhotoveny svépomocí na 3D tiskárně knihovny) a s velkým 21" monitorem (zprostředkovávané informace jsou tak dostupnější i osobám s lehčím zrakovým postižením). Tyto minipočítače se vyznačují příznivou pořizovací cenou i malou spotřebou.

bou elektrické energie; v roce 2018 byla jejich platforma rozšířena i pro použití s reklamními obrazovkami, které slouží k inzerci knihovních akcí na pobočkách MKP.

2) Investice do infrastruktury a modernizace podpůrných agend

Jde především o investice do bezpečnosti dat a zároveň je tím sledováno zrychlení procesů v celém systému. Právě z těchto důvodů jsou přínosem nejen pro zaměstnance, ale také (a přinejmenším ve stejné intenzitě a důležitosti) i pro čtenáře a další uživatele knihovny.

- Důležitou roli v tom hraje konfigurace centrálního routeru, který tvoří hlavní bezpečnostní prvek datové sítě MKP. Tato upravená konfigurace přináší kromě významně větší propustnosti sítě i značné posílení bezpečnosti jejího provozu.
- Stálá pozornost je věnována realokačním algoritmům, zajišťujícím co nejefektivnější využívání knihovního fondu v celoměstské síti poboček MKP. U algoritmů dochází k průběžným úpravám ve výpočtu vyhodnocení prospěšnosti jednotlivých svazků v rámci sítě poboček MKP, toto vyladění se týká zejména parametru obsazenosti pobočky knihovním fondem.
- Mobilní obslužná aplikace MKP má mezi čtenáři své četné příznivce. V provozu je verze, která umožňuje kromě prodloužení výpůjček i nahlédání titulu ve fondu zvolené pobočky a následnou navigaci do pobočky mobilním telefonem. V roce 2018 se začala připravovat verze psaná ve vlastní režii, u které nebude knihovna odkázána na externího dodavatele. Toto řešení bude pro MKP dlouhodobě významně flexibilnější i ekonomičtější.

3) Investice do konkurenceschopnosti MKP a její spolupráce s ostatními knihovnami

- Hlavní vývojové aktivity oddělení informačních technologií MKP jsou zaměřeny na vytváření nového katalogizačního nástroje, který umožní katalogizátorům automatizovaného knihovního systému Koniáš zpracovávat nové tituly přímo v MARCu podle pravidel RDA. V roce 2018 došel celý proces katalogizace v novém formátu do finálního stadia a po akceptaci záznamů Národní knihovnou bude v roce 2019 připraven ke spuštění do ostrého provozu.
- Zaměstnancům MKP jsou v rámci průběžného vzdělávání přístupné e-learningové kurzy s obecnými IT tématy, které se postupně inovují a také rozšiřují o další, specificky knihovnická témata.
- MKP sdílí průběžně svá data se Souborným katalogem ČR a v roce 2018 proběhlo testování akceptace záznamů Městské knihovny do databáze České národní bibliografie.

Další informace

- Pokračovaly digitalizační aktivity MKP a budování elektronické knihovny (*samostatná kapitola na str. 21*). Na těchto činnostech se samozřejmě výrazně podílelo oddělení informačních technologií (především implementací potřebných zařízení a postupů, zabezpečení dat, apod.).
- Uživatelský přístup k internetu je možný ve všech pobočkách i v pojízdných knihovnách. Jde celkem o 189 PC. Většina pracuje se systémem Linux s prohlížečem Mozilla Firefox a s programy pro vytváření textových souborů, powerpointových prezentací, tabulek, lze využívat i USB paměti a možnost tisku. K dispozici je i PC pro slabozraké uživatele.
- Wifi připojení poboček – ve všech pobočkách sítě provozuje MKP otevřené, nezaheslované (ale z hlediska uživatelů bezpečné, protože jednotliví připojení uživatelé jsou na úrovni přístupového bodu vzájemně izolováni) wifi připojení k internetu. Byla také posílena rychlosti těchto datových spojů, aby registrovaní čtenáři knihovny i její náhodní návštěvníci měli k dispozici komfortní připojení k Internetu.

Vybavenost poboček výpočetní technikou – stav k 31. 12. 2018

knihovna	Praha	PC služební	elektronický katalog	veřejný Internet	speciální PC **)	PC celkem	informační monitory
01 Ústřední kn. & Dílna1	1	69	34	11+2	24	138	8
03 Hradčany	1	1	1	1		3	
04 Ostrčilovo nám.	2	2	1	2		5	1
05 Sedmička	7	4	2	8		14	1
07 Kobylisy	8	4	1	3		8	
08 Školská	1	10	3	5	1	19	1
10 Vysočany	9	3	1	4		8	1
13 Hloubětín	14	2	1	1		4	
15 Žižkov	3	3	1	2		6	
18 Korunní	10	12	3	5	1	21	1
21 Hostivař	15	2	1	2		5	1
24 Michle	4	2	1	2		5	
25 Vikova	4	4	1	2		7	
27 Modřany	12	3	1	6		10	1
29 Smíchov	5	15	7	12	14	48	1
30 Cibulka	5	1		1		2	
31 Velká Chuchle	16	1		1		2	
35 Břevnov	6	5	3	5		13	1
37 Dědina	6	2	1	2		5	1
38 Dejvice	6	8	3	6		17	2
39 Letná	7	2	1	1		4	
41 Novodvorská	4	5	1	5		11	1
42 Petřiny	6	3	1	2		6	
43 Pankrác	4	3		3		6	
45 Spořilov	4	6	2	4		12	1
47 Zahradní Město	10	0	0	0			
48 Ostrovského	5	2		2		4	
51 Dittrichova	2	4	1	2		7	1
52 Bohnice	8	10	4	11	1	26	1
54 Prosek	9	6	3	7		16	1
56 Dům čtení (Ruská)	10	11	4	8		23	5
58 Opatov	11	21	11	12	15	59	1
60 Krč	4	4	2	6		12	1
61 Malešice	10	4	1	2		7	
62 Barrandov	5	4	2	3		9	1
65 Záhřebská	2	8	2	4		14	1
66 Vozovna	3	4	1	5		10	1
70 Skalka	10	3	1	3		7	
81 Lužiny	13	8	5	10		23	2
84 Stodůlky	13	4	1	3		8	1
87 Černý Most	14	0	0	0			
88 Ládví	8	5	3	8		16	1
89 Chodov	11	4	1	3	1	9	1
99 odd. mobil. služeb		9	0	2		11	
celkem		283	113	189	57	640	40
knihovna	Praha	PC služební	OPAC & knihomat	veřejný Internet	speciální PC *)	PC celkem	informační monitory

*) V Ústřední knihovně ještě 1 speciální PC pro děti (programy pro dyslektiky, hry apod.), 1 PC s internetem pro slabozraké, 4 PC pro vstup do databází a 2 PC pro CD-ROM. A 2 internetové PC jsou také v Dílně 1 na Mariánském náměstí

**) Speciální PC – jde o 45 PC v počítačových učebnách (16 PC v ÚK, 14 PC v knihovně Smíchov a 15 PC v knihovně Opatov).

Činnost MKP v číslech (fond, výpůjčky, čtenáři, návštěvníci)

Počet knihoven k 31. 12. 2018: Ústřední knihovna a 42 poboček a 3 pojízdné knihovny

Počet zaměstnanců: úvazkový přepočet 433,8; fyzických osob 497 (k 31. 12. 2018)

Knihovní fond celkem (k 31. 12. 2018): 1 814 191

z toho naučná literatura 40,5 %; beletrie 44,6 %; mapy 0,30 %; hudebniny 8,61 %; zvukové materiály (CD, MC, LP) 5,03 %; audiovizuální 0,29 %; grafické listy a reprodukce artotéky knihovny Opatov 0,525 %; elektronické dokumenty (CD-ROM) 0,075 %, stolní hry 0,047 %; (nezapočítány jsou oborově nezařazené kn. j.)

Přírůstky knihovního fondu v r. 2018 98 542

Výpůjčky celkem (z toho Ústřední knihovna)	5 395 013	824 518
– naučná literatura (z toho Ústřední knihovna)	1 605 840	384 928
– beletrie (z toho Ústřední knihovna)	3 367 435	323 599
– noviny a časopisy (z toho Ústřední knihovna)	131 209	29 140
– mapy (z toho Ústřední knihovna)	15 452	3 977
– hudebniny (z toho Ústřední knihovna)	26 153	19 285
– zvukové materiály – CD, MC, LP (z toho Ústřední knihovna)	211 953	45 521
– audiovizuální materiály (z toho Ústřední knihovna)	29 279	17 353
– grafické listy a reprodukce artotéky knihovny Opatov	2 464	
– elektronické dokumenty – CD-ROM (z toho Ústřední knihovna)	420	122
– stolní hry (z toho Ústřední knihovna)	4 807	594

Registrovaných čtenářů, kteří v r. 2018 konzumovali knihovnické služby 177 549

– z toho čtenářů do 15 let (je jich 18,38 %) 32 625

Počet čtenářů registrovaných ke dni 31. 12. 2018 (platný průkaz k tomuto dni) 175 219

– z toho čtenářů do 15 let (je jich 29,11 %) 51 001

Nově registrovaných čtenářů 32 512

– z toho čtenářů do 15 let (je jich 28,36 %) 9 221

Uživatelských návštěv knihoven a studoven (vč. uživatelů internetových PC) 1 754 733

Kulturní a vzdělávací činnost (akce / návštěva) 4 410 171 993

z toho: pro dospělé (akce / návštěva) 1 319 85 146

pro mládež (akce / návštěva) 304 11 881

pro děti (akce / návštěva) 2 787 74 966

Návštěv fyzických uživatelů (vč. kulturních a vzdělávacích akcí) 1 926 726

Virtuálních návštěv registrovaných uživatelů 1 028 259

Návštěvy registrov. čtenářů (zalogování fyzicky & on-line) 2 593 735

Návštěvy on-line uživatelů e-slужeb (virtuální návštěvy) 3 613 245

Počet návštěv webové stránky knihovny 3 652 771

Elektronické katalogy a internet

Počet personálních počítačů určených pro uživatele 357

Počet pracovních stanic pro přístup uživatelů k síti internetu 189

Počet uživatelů internetových PC v knihovně 97 139

Poměrné ukazatele

Počet knihovních jednotek na 1 obyvatele 1,4

Počet výpůjček na 1 obyvatele 4,1

Počet knihovních jednotek na 1 aktivního čtenáře 10,4

Počet výpůjček na 1 aktivního čtenáře 30,8

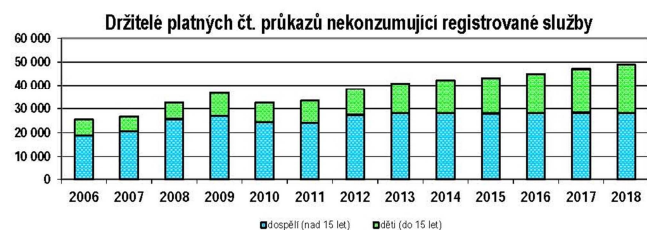
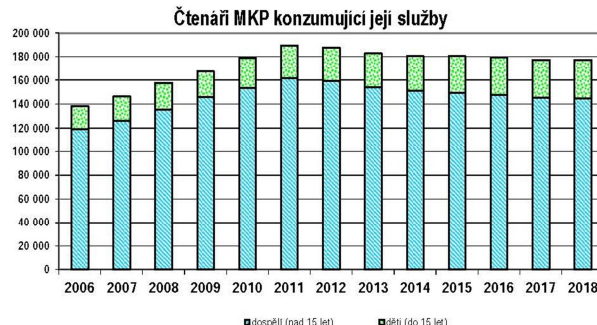
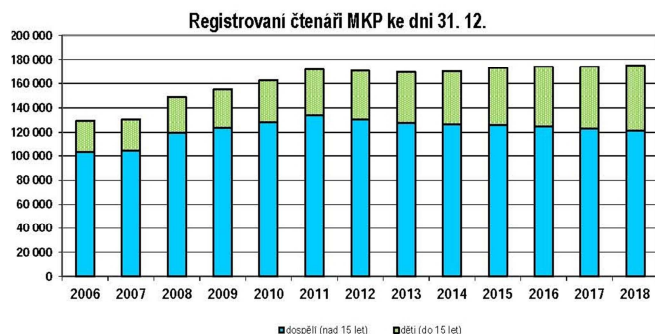
Počet (fyzických) návštěv na 1 aktivního čtenáře 10,0

Počet výpůjček na 1 (fyzického) návštěvníka 3,1

Obrat knihovního fondu (počet výpůjček na 1 knihovní jednotku) 3,0

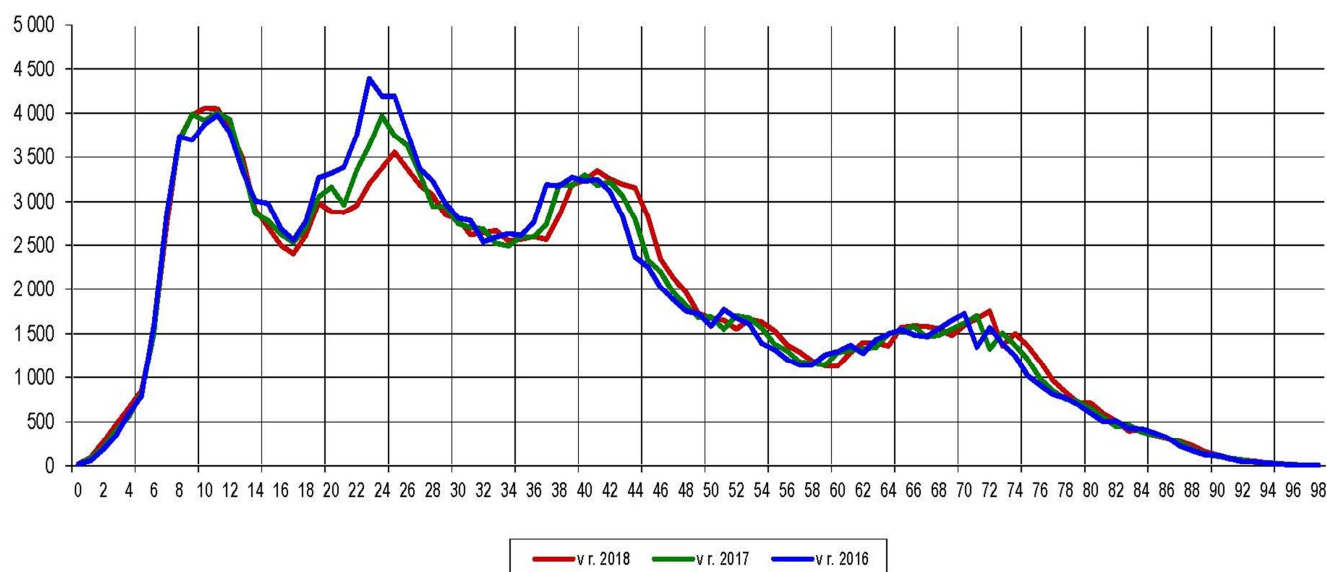
Komentář k výpůjční činnosti MKP v r. 2018

Počet obslužených registrovaných uživatelů MKP v r. 2018 dosáhl **177 549**, z toho 32 625 byli uživatelé ve věku do 15 let (18,4 %). Jde o čtenáře, kteří v tomto roce konzumovali některou z adresných služeb MKP (službu vyžadující zalogování). Zároveň v r. 2018 bylo dalších 48 896 čtenářů (z toho 20 787 do 15 let), kteří měli alespoň část roku platný čtenářský průkaz MKP, ale žádnou adresnou službu nevyužili. **K 31. 12. 2018 měla MKP 175 219 registrovaných čtenářů** (tj. o 0,63 % více než v r. 2017), z toho 53 429 dětí (30,5 %). **Nově registrovaných čtenářů bylo 32 512** (o 1,48 % více než v r. 2017). Z toho bylo 9 221 dětí (28,4 %).

Průměrný věk registrovaného čtenáře v r. 2018 byl 36,5 let, přičemž průměrný věk dospělého čtenáře byl 43,0 let; dětského čtenáře 10,2 let; průměrný věk čtenáře 15 až 60 let činil 35,83 let a průměrný věk seniora (nad 60) byl 71,5 let. Podíl seniorů (čtenářů starších 60 let) je 17 %. Průměrný věk v r. 2018 nově registrovaného čtenáře byl 28,16 let, přičemž u nového čtenáře dětského to bylo 8,4; u čtenáře nad 15 let věku pak 31,3 let a u seniora 69,5. Ženy (a dívky) jsou registrovanými čtenáři tradičně častěji než jejich mužské protějšky – poměr je 66,15 ku 33,85. U dětí je poměr vyrovnanější 52,4 % dívek a 47,6 % chlapců, a zastoupení dívek se opět v r. 2018 dokonce posílilo (opačně tomu bylo pouze v r. 2017).

Věková struktura čtenářů MKP v r. 2018, 2017 a 2016

Registrovaní uživatelé (čtenáři) MKP jsou zhruba z 82 % Pražané; z 10 % Středočeši a zbývajících 8 % zůstává na ostatní kraje. Jde pouze o odhad, protože jednak úřední adresa trvalého bydliště nevypovídá nic o bydlišti skutečném a jednak od nového znění Knihovního řádu MKP (25. 5. 2018) se při zápisu registruje adresa korespondenční, která nemusí být totožná s tou tzv. trvalou.

Počet fyzických návštěv uživatelů vykazovaný v Ročním výkazu Kult (MK) 12-01 podle platné metodiky Ministerstva kultury ČR činil 1 926 726. V tomto čísle je zahrnuto 1 657 594 návštěv přímo souvisejících s výpůjčními a studovenskými službami, dále 97 139 návštěv uživatelů internetových PC umístěných v knihovnách, k tomu 111 809 návštěvníků kulturních akcí a ještě 60 184 návštěvníků vzdělávacích akcí. V r. 2017 byl takto definovaný počet fyzických návštěv 2 014 626, takže jde o meziroční pokles o 4,36 % a podílejí se na něm všechny zde uvedené skupiny návštěvníků kromě návštěvníků vzdělávacích akcí, kde naopak došlo k meziročnímu nárůstu o 3,2 %. Největší pokles (o 15,8 %) je u uživatelů internetových počítačů v pobočkách. Významně to jistě souvisí s tím, že ve všech pobočkách je wifi připojení, takže řada návštěvníků raději využívá vlastní notebooky a tablety, a tím se ocitají mimo dosažitelnou statistiku. Další příčiny tohoto poklesu jsou uvedeny na následující stránce v části věnované výpůjčkám.

Metodika „oficiální“ statistiky, daná celostátním výkazem o veřejné knihovně Kult (MK) 12-01 je ale taková, že nepodchytí velké množství návštěvníků, jejichž návštěva nesouvisí s protokolovanou výpůjčkou, s pořádanou akcí či s využitím internetu na počítačích knihovny. Jde o návštěvníky, kteří uskuteční neprotokolovanou prezenční výpůjčku z volného výběru knihovního fondu, studují zde, využívají wifi přístup knihovny nebo jim knihovna slouží jako místo sociální komunikace. V rámci projektu „ROI¹⁹ – Metodika měření hodnoty služeb knihoven“ zpracovala MKP metodiku, která umožňuje poměrně kvalifikovaný odhad počtu těchto návštěvníků. V r. 2018 šlo o cca 546 tis. dalších návštěvníků, kteří zde četli nebo studovali knihy z volného výběru (neprotokolované výpůjčky), u cca 211 tis. návštěvníků pobyt v knihovně souvisel s využitím jejího wifi připojení či dalšího technického vybavení knihovny (přehrávače, digitální piano, herní konzole apod.; elektrických zásuvek pro vlastní notebook apod.), u cca 161 tis. návštěvníků se jednalo o čistý prezenční pobyt (návštěvník nevyužil žádné další služby knihovny).

Souhrnný počet uživatelských návštěv MKP (tj. fyzických návštěvníků i virtuálních návštěv on-line; registrovaných čtenářů i uživatelů neregistrovaných) byl **5 539 971** (podle celostátní metodiky dané ročním výkazem pro MK ČR). Větší vypovídací hodnotu má ale **počet obslužených návštěvníků z řad registrovaných čtenářů** (při fyzické či virtuální návštěvě) – těch bylo celkem **2 593 735**, tj. o 1,46 % více než v roce předcházejícím, u návštěv fyzických pokles 3,8 %, u virtuálních nárůst 10,7 % (u registrovaných čtenářů).

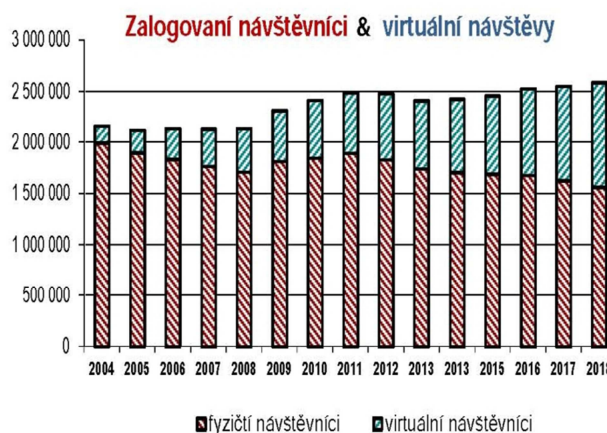
Návštěvy uživatelů elektronických služeb (služeb on-line)²⁰ se do celkového počtu uživatelů knihovny (registrovaných i neregistrovaných) započítávají číslem **3 613 245 (počet)**, což je součet:

- počtů vstupů do elektronického katalogu z prostoru mimo knihovnu 2 364 439
- počtů vstupů do elektronického výpůjčního protokolu z prostoru mimo knihovnu 1 201 965
- počtů vstupů do elektronických informačních zdrojů a databází²¹ z prostoru mimo knihovnu 46 841

Zároveň se **v rámci elektronických služeb** sledují a oficiálně vykazují ještě tyto **další statistické údaje**:

- počet návštěv webové stránky knihovny 3 652 771
- počet vstupů do elektronického katalogu z prostoru knihovny 170 962
- počet vstupů do elektronického výpůjčního protokolu z prostoru knihovny 79 217
- počet vstupů do elektronických informačních zdrojů a databází celkem z prostoru knihovny 2 343
- počet zobrazených (stažených) digitálních dokumentů 1 859 412
(v tom je 1 398 094 z webu stažených e-knih vydaných MKP, 460 918 stažených ostatních e-dokumentů)
- výpůjčky e-dokumentů ze systémů typu eReading EBSCO, Ebrary 24 462
- on-line informační služby (počet zodpovězených dotazů) 6 963

MKP již od r. 2003 sleduje jiný údaj o svých on-line službách, jde o **počet virtuálních návštěv registrovaných čtenářů MKP²²** – v roce 2018 jich bylo 1 028 259 což je o 10,7 % více než v r. 2017. Trvale existuje spojitost mezi kontinuálním nárůstem počtu virtuálních návštěv registrovaných čtenářů a poklesem návštěv fyzických spojených s knihovnickými službami (zalogovaných fyzických návštěvníků). Řada služeb je nyní dostupná on-line (rezervace, prolouha nebo výpůjčka e-knihy) a čtenář za nimi nemusí do knihovny vůbec fyzicky vůbec přijít. Popisovanou relací mezi těmito statistickými veličinami ukazuje tento graf:

¹⁹ Return on Investment.

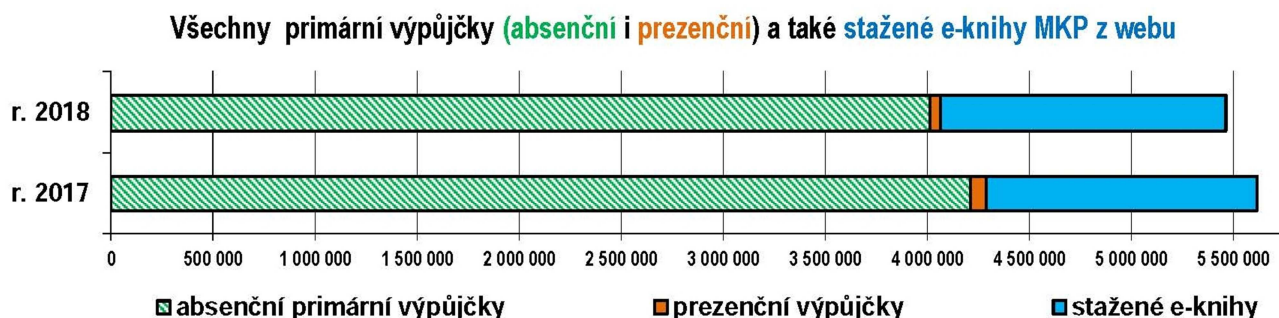
²⁰ Jde o uživatele on-line služeb jak z řad registrovaných uživatelů knihovny, tak z „neregistrované“ veřejnosti.

²¹ Těchto licencovaných elektronických informačních zdrojů měla MKP k dispozici 13.

²² Platí zde pravidlo, že v jednom dni se 1 registrovanému čtenáři započítává pouze jediná virtuální návštěva.

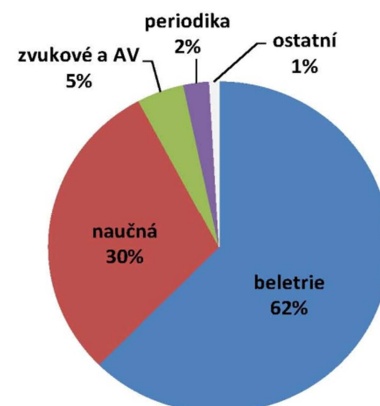
Čtenáři uskutečnili **celkem 5 395 013 výpůjček** (5 388 512 ve vlastních knihovnách a 6 501 výpůjček pražským místním knihovnám z výměnných souborů MKP určených pro výkon regionálních funkcí). Proti roku 2017 jde o pokles o 5 %. Jde bohužel o dlouhodobý (celostátní a v podstatě celosvětový) trend poklesu fyzických výpůjček veřejných knihoven ve prospěch jiných zdrojů (e-knihy a další elektronické zdroje). Ale míra poklesu v r. 2018 byla v MKP dána i objektivními provozními důvody. Dvě pobočky (Zahradní Město a Černý Most) byly celoročně uzavřeny, ve druhé polovině roku byl vzhledem k výměně stoupaček a dalším stavebním úpravám v různé podobě omezen i provoz Ústřední knihovny (týdenní uzavírka a delší nedostupnost jejího skladového fondu).

Jistou kompenzací zmíněného úbytku „klasických“ výpůjček je rostoucí počet výpůjček alternativních, tj. množství stažených digitálních dokumentů z e-knihovny MKP. Ročně jich bylo již 1,40 tis., což je již 24 % počtu standardních primárních (!) výpůjček – viz graf:

V celkovém vykazovaném počtu registrovaných výpůjček je započteno 4 018 078 absenčních primárních výpůjček (4 011 577 ve vlastní knihovní síti a 6 501 jako výpůjčky pro místní knihovny z výměnných souborů), dále 1 323 820 prolongací absenčních výpůjček a 53 115 protokolovaných prezenčních výpůjček (vč. 77 ve studovně vzácných tisků). Pokud jde pouze o primární výpůjčky (absenční i prezenční), je jich 4 064 692.

Oborově zůstává skladba registrovaných výpůjček přibližně stejná jako v minulých letech – beletrie 62,42 %, naučná literatura 29,77 %, zvukové nosiče 3,93 %, noviny a časopisy 2,47 %, hudebniny (partitury) 0,48 %, mapy 0,29 %, audiovizuální nosiče (filmy) 0,54 %, obrazové materiály opatovské artotéky 0,05 % a elektronické dokumenty (multimediální a softwarové nosiče) 0,01 % a stolní hry 0,09 %. Dospělí čtenáři uskutečnili 4 815 601 výpůjček (89,3 %), děti do 15 let 579 412 výpůjček (10,7 %) – poměr (90 : 10) je dlouhodobě stabilní. Výpůjčky realizované prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby (542) jsou započteny do výpůjček ÚK.

Nárůst proti r. 2017 zaznamenaly jen výpůjčky stolních her (o 44 %).

V Ústřední knihovně se realizovalo 15,3 % výpůjček, v pobočkách 83,5 % a v pojízdných knihovnách 1,2 %. U výpůjček pro děti to bylo 6,5 % v ÚK, 90,6 % v pobočkách a 2,9 % v pojízdných knihovnách. Stále klesá podíl protokolovaných prezenčních výpůjček (bylo jich 53 tis.), čtenáři výrazně preferují výpůjčky absenční.

Výše uvedená statistická data o výpůjčkách vycházejí ze statistických zjišťování pro celostátní Roční výkaz o knihovně Kult (MK)12-01 a zahrnují pouze výpůjčky protokolované. Nepostihují ale celý segment prezenčních služeb, především neprotokolované prezenční výpůjčky z volného výběru knihovního fondu, četbu knih, časopisů a novin v prostorách knihovny, studijní pobyt v knihovně apod.

Díky již zmíněnému projektu „ROI – Metodika měření hodnoty služeb knihoven“ má MKP nástroj pro přibližnou kvantifikaci těchto svých služeb. Díky němu jsou k dispozici i údaje o tomto segmentu služeb knihovny. Především jde o **cca 805 tis. neprotokolovaných prezenčních výpůjček z volného výběru** knihovního fondu. Z nich zhruba 95 tis. bylo vyhledáno s asistencí knihovníka a ostatních cca 710 tis. si čtenáři i neregistrovaní návštěvníci knihovny vyhledali sami. Když těchto 710 tis. neprotokolovaných prezenčních výpůjček přičteme ke 4 011 tis. protokolovaných primárních, je to zhruba **4 721 tis. primárních výpůjček**.

Služby Ústřední knihovny: Ze 824 518 v roce 2018 evidovaných výpůjček (786 936 pro dospělé; 37 582 pro děti) uskutečněných při 265 128 návštěvách bylo 774 988 výpůjček absenčních a 49 503 prezenčních. Znamená to, že se ÚK na absenčních výpůjčkách podílela 14,5 %, na prezenčních 93,4 %, na počtu čtenářských návštěv 16,9 %. Další návštěvníci (bylo jich 53 026) v knihovně studovali, tj. využívali v jejích prostorách literaturu a časopisy z volného výběru, Informační středisko ÚK dalších 30 948 a internetovou studovnu 10 375. Celkem šlo o 359 377 návštěv, což je 1 316 návštěv denně neboli 139 návštěv za 1 provozní hodinu. V budově působí pro veřejnost ještě tzv. Dílna, která formálně není součástí ÚK a ta měla celkem dalších 6 430 individuálních návštěvníků. Pozn.: *Návštěvníci kulturních a vzdělávacích akcí ÚK i návštěvníci akcí pořádaných Dílnou zde zahrnutí nejsou, jejich počty nalezneme o 2 stránky dále.*

Statistické údaje o výpůjční činnosti poboček MKP v r. 2018

č. k.	pobočky	Pha	obslouž. čtenářů *)	návštěv celkem **)	výpůjček celkem	výpůjček beletrie	výpůjček naučné	výpůjček periodik	audiální a audiovizuál.	ostatních výpůjček
1	Ústřední kn. vč. Dílny	1	56 053	367 462	824 518	384 928	323 599	29 140	62 874	23 978
3	Hradčany		979	5 037	11 981	6 577	3 485	649	1 216	55
8	Školská		14 991	70 264	203 146	114 009	67 449	6 756	12 997	1 935
4	Ostrčilovo nám.	2	2 283	10 124	32 452	22 109	8 568	483	1 248	45
51	Dittrichova		6 749	29 355	74 915	47 309	23 304	1 044	3 047	210
65	Záhřebská		4 307	19 171	50 303	33 289	15 288	811	636	279
15	Žižkov	3	2 671	10 199	35 958	23 842	10 192	763	1 063	98
66	Vozovna		5 807	29 134	96 547	68 535	24 876	908	1 968	259
24	Michle	4	2 049	10 022	29 809	19 326	8 731	907	759	85
25	Víkova		4 093	24 623	96 558	65 589	23 693	2 848	3 794	634
41	Novodvorská		5 724	33 024	125 573	89 887	26 253	3 366	5 267	801
43	Pankrác		4 365	18 608	62 305	41 057	16 584	1 564	2 846	254
45	Spořilov		3 652	22 234	78 917	53 329	20 635	1 361	2 778	814
60	Krč		3 335	16 585	57 082	38 953	14 283	1 865	1 835	146
29	Smíchov	5	18 712	105 160	276 718	172 675	86 919	5 945	9 506	1 673
30	Cibulka		1 136	7 598	23 150	16 459	5 011	1 134	505	40
48	Ostrovského		2 713	14 994	31 395	21 199	8 549	790	706	150
62	Barrandov		3 689	24 868	76 391	50 541	18 906	2 662	3 798	483
35	Břevnov	6	6 403	39 472	120 156	74 946	35 821	2 387	6 775	227
37	Dědina		1 600	9 781	29 741	20 106	6 938	1 289	1 301	108
38	Dejvice		16 150	88 788	285 922	183 779	87 527	4 796	8 347	1 472
42	Petřiny		4 193	22 823	91 394	59 939	25 346	2 616	3 304	189
5	Holešovice	7	10 913	57 505	166 816	107 099	49 065	3 685	6 587	379
39	Letná		1 662	3 715	9 871	6 732	2 776	35	295	33
7	Kobylisy	8	7 883	38 743	100 185	68 079	27 462	1 698	2 656	290
52	Bohnice		6 795	43 551	169 271	111 064	41 085	4 088	12 038	995
88	Ládví		11 121	69 025	224 448	151 730	61 232	4 116	6 319	1 051
10	Vysočany	9	6 242	34 481	106 557	66 174	32 468	2 458	4 463	994
54	Prosek		5 918	33 729	131 353	91 856	32 469	3 268	3 449	311
18	Korunní	10	15 901	93 256	290 950	175 974	95 308	5 124	12 501	2 043
47	Zahradní Město		pobočka celoročně uzavřena - stavební rekonstrukce jejího objektu							
56	Dům čtení (Ruská)		10 255	56 680	214 779	141 382	53 510	4 692	14 376	819
61	Malešice		2 021	6 147	19 024	13 123	5 508	101	261	32
70	Skalka		5 245	29 352	94 603	67 345	21 894	2 798	2 214	351
58	Opatov	11	17 761	118 611	483 537	308 487	141 368	11 905	17 034	4 743
89	Chodov		3 831	20 305	63 078	39 499	17 475	2 265	3 389	451
27	Modřany	12	3 134	17 632	60 846	41 556	16 429	1 540	1 177	144
81	Lužiny	13	11 979	75 889	256 042	166 884	75 992	4 926	6 582	1 657
84	Stodůlky		3 840	17 554	65 670	42 446	18 746	1 337	2 785	356
13	Hloubětín	14	4 063	21 229	75 094	53 739	18 206	874	2 075	201
87	Černý Most (do 2. II.)		1 213	2 180	8 793	5 843	2 329	126	472	23
21	Hostivař	15	2 656	15 231	59 716	41 338	14 579	1 349	2 145	305
31	Velká Chuchle	16	484	2 752	9 760	6 856	1 948	625	311	19
99	odd. mobilních služeb	***)	5 593	17 781	63 111	47 458	11 842	113	3 531	166
97	stud. vzácných tisků	#)		59	77	77				
	CELKEM MKP			1 754 733	5 388 512	3 363	1 603	131	241 232	49 297

*) Počet registrovaných čtenářů, jimž byla v roce 2018 v dané pobočce poskytnuta alespoň jednou nějaká adresná služba.

**) Počet fyzických návštěv knihoven a studoven vč. návštěv uživatelů internetových PC v knihovnách, nejsou započtení návštěvníci akcí.

***) Tři pojízdné knihovny (2 bibliobusy a 1 minibus) s 37 (od září s 22) stanicemi na území třinácti městských částí.

#) Studovna vzácných tisků je součástí oddělení vzácných tisků (restaurátorská dílna a speciální sklad); sídlí v ul. U Brusnice 220 v Praze 6.

Ve sloupci „ostatní výpůjčky“ jsou sečteny výpůjčky kartografických materiálů (15 452), hudebnin (26 153), grafické materiály (2 464), elektronické materiály (420) a stolní hry (4 807). Není zde též uvedeno 6 501 výpůjček místním knihovnám z výměnných souborů (bel. 4 311; naučná 2 190).

Kulturní a vzdělávací činnost MKP v r. 2018

Služby MKP pro pražskou veřejnost jsou širší než je jenom shromažďování a půjčování knih a dalších dokumentů, poskytování a zprostředkování informací. Jejich součástí je také práce osvětová, vzdělávací a kulturně-výchovná. V r. 2018 uskutečnila MKP celkem **4 410** kulturních a vzdělávacích akcí (proti 4 444 akcím v r. 2017 to představuje 99,2 %). Účastníků akcí bylo **171 993** (proti 174 130 v r. 2017 to představuje 98,8%). Z toho 683 akcí uskutečnilo specializované „Kulturní a vzdělávací centrum“. Jde o 97,2 % počtu v r. 2017 (705). Počet návštěvníků těchto akcí byl ale 83 830, tedy 101,5 % počtu v r. 2017 (82 644).

Proporce počtu akcí pro dospělé, mládež a děti je 30 %, 7 % a 63 %. U počtu návštěvníků jde o proporce 49 %, 7 % a 44 %. Vzdělávacích akcí bylo 2 377 (54 %) a akcí kulturních 2 033 (46 %). Návštěvníků akcí vzdělávacích bylo 60 184 (35 %) a návštěvníků akcí kulturních 111 809 (65 %). Pro školy bylo pořádáno v pobočkách, v Ústřední knihovně a v minibibliobusu Oskar 1 648 akcí (1 788 pro základní školy a 140 pro školy střední) – účast 39 413 žáků a 3 495 studentů (celkem 35 918).

Kulturní a vzdělávací akce odboru služeb MKP v r. 2018

POČET AKCÍ	počet kulturních akcí pro				počet vzdělávacích akcí pro *)				celkový počet akcí pro			
	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem
Ústřední knihovna	59	19	72	150	85	95	109	289	144	114	181	439
oblast Středočeská	62	36	305	403	27	18	294	339	89	54	599	742
oblast Severovýchod	17	5	141	163	10	2	229	241	27	7	370	404
oblast Jihovýchod	61		280	341	111	5	195	311	172	5	475	652
oblast Jih	35	2	142	179	7	21	319	347	42	23	461	526
oblast Jihozápad	53	48	128	229	100	14	467	581	153	62	595	810
odd. mobilních služeb	14	2	39	55		1	9	10	14	3	48	65
ÚK, oblasti a MOB	301	112	1 107	1 520	340	156	1 622	2 118	641	268	2 729	3 638
Kult. a vzděl. centrum	368	36	44	448	235			235	603	36	44	683
odbor služeb celkem	669	148	1 151	1 968	575	156	1 622	2 353	1 244	304	2 773	4 321
odd. komunikace	6			6					6			6
Dílňa 1 (MET)	52		3	55	13		11	24	65		14	79
MKP CELKEM	727	148	1 154	2 029	588	156	1 633	2 377	1 315	304	2 787	4 406
akce pro	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem

*) Z toho se 84 akcí týkalo oblasti informačních komunikačních technologií (ITC).

ÚČASTNÍCI	počet účastníků kulturních akcí pro				počet účastníků vzděláv. akcí pro				celkový počet účastníků akcí pro			
	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem
Ústřední knihovna	1 579	172	2 593	4 344	1 490	2 366	2 626	6 482	3 069	2 538	5 219	10 826
oblast Středočeská	2 895	332	7 088	10 315	529	308	5 910	6 747	3 424	640	12 998	17 062
oblast Severovýchod	419	74	2 964	3 457	159	56	4 476	4 691	578	130	7 440	8 148
oblast Jihovýchod	1 165		5 018	6 183	1 702	104	3 766	5 572	2 867	104	8 784	11 755
oblast Jih	1 870	54	3 595	5 519	106	627	6 889	7 622	1 976	681	10 484	13 141
oblast Jihozápad	1 097	688	3 308	5 093	1 534	208	8 719	10 461	2 631	896	12 027	15 554
odd. mobilních služeb	1 440	212	4 393	6 045		8	505	513	1 440	220	4 898	6 558
ÚK, oblasti a MOB	10 465	1 532	28 959	40 956	5 520	3 677	32 891	42 088	15 985	5 209	61 850	83 044
Kult. a vzděl. centrum	47 036	6 532	12 446	66 014	17 816			17 816	64 852	6 532	12 446	83 830
odbor služeb celkem	57 501	8 064	41 405	106 970	23 336	3 677	32 891	59 904	80 837	11 741	74 296	166 874
odd. komunikace	1 421	140		1 561					1 421	140		1 561
Dílňa 1 (MET)	560		480	1 040	90		190	280	650		670	1 320
MKP CELKEM	59 482	8 204	41 885	109 571	23 426	3 677	33 081	60 184	82 908	11 881	74 966	169 755
akce pro	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem	dospělí	mládež	děti	celkem

Údaje uvedené v odd. komunikace se týkají akcí, které se konaly jinde než v ÚK nebo v pobočkách, tj. většinou mimo knihovnu.

K 2031 kulturním akcím je třeba ještě přičíst 4 prodejní akce s vyřazeným knihovním fondem, které měly 2238 účastníků. Proto je **celkový počet akcí MKP 4 410 a počet jejich účastníků 171 993**.

Akce Ústřední knihovny a poboček

Kulturní a vzdělávací akce organizuje ÚK a většina poboček. Často jde o setkání s autory literárních děl a dalšími osobnostmi. Významná část těchto aktivit je určena dětem a mládeži a je připravována ve spolupráci se školami. Žáci a studenti jsou seznamováni se službami veřejné knihovny a se základy informatické a bibliografické gramotnosti (vyhledávání informací, práce s katalogem apod.). V některých pobočkách s vhodnými prostory bývají pravidelně pořádány výstavy, většinou výstavy výtvarných děl profesionálních i amatérských tvůrců.

Ilustrativní výběr z 3 638 kulturních a vzdělávacích akcí Ústřední knihovny a poboček

Ústřední knihovna	Miroslav Horníček – pořad redaktora Jakuba Kamberského z Českého rozhlasu k výročí MH Životopisy Václava Havla – workshop ve spolupráci s ÚSTR Barevné čtvrtky – každoměsíční setkání s osobnostmi uměleckého života Beseda s Andorem Sandorem Velký knižní čtvrtek – autorská čtení, besedy ve spolupráci s nakladatelstvím Kosmas Sobotní rodinná odpoledne – celoroční projekt: besedy, čtení, workshopy, divadla Out of home – festival pro děti a mládež z dětských domovů
Dílňa	Vánoční jarmark – prodej a výstava
Bohnice	Dvořák v Americe, Bretaňská mozaika, hudebně-literární pořad Spolkla mě knihovna – Klára Smolíková, literární a komiksový workshop
Dům čtení	Autorské čtení Jáchyma Topola Přednáškový a diskusní večer o RKZ s Českou společností rukopisnou Rok 1968 pohledem mladého historika a pamětníků – přednáška a besedy s pamětníky čtenářů
Hradčany	Koncert mandolinisty Petra Pazderského a kytaristy Petra Feikla Módní přehlídka ve spolupráci s Klubem českých řemesel a dílnou návrhářky Evy Ovečkové Otomar Dvořák – Srdce v kleci (román o Janu Nerudovi) – autorské čtení s besedou
Korunní	Storytelling – cyklus interaktivních pořadů s českými lektory a rodilými mluvčími Trénování paměti pro seniory – osmítýdenní kurz Vernisáž sdružení výtvarníků ČR
Lužiny	Island - Cestopisná přednáška Saši Ryvolové
Opatov	Artotéka: Cyklus přednášek České malířství, lektorka Olga Kučerová Knihovna pro všechny – divadelní představení a koncert pro děti s PUCH a TP i veřejnost
Smíchov	Den pro výměnu knih Křest knihy „Voňavý inspiromat“ Kateřiny Tiché

...a o některých z dalších akcí ještě podrobněji:

- **Booktuberský koutek** – proměna málo využívaného prostoru dětské šatny Ústřední knihovny v živé místo, kde mohou tolik obdivovaní booktuberi natáčet svá videa o čtení a knihách.; ke spolupráci byli přizváni i aktivní booktuberi Jakub Pavlovský, Vojtěch Hamerský, Michaela Faktorová nebo Tomáš Pipota;
- **Literární salónek Nób(e)l klub** – literární klub umožňující pravidelná setkávání čtenářů a debaty nad přečtenými knihami;
- **Malé kvízové posezení** – inspirováno pub-kvízy, účastníci akce formou kvízu soutěžili o knižní ceny;
- **Projekt "A jak se vidíme my ...děti z dětských domovů"** – vychází ze vzdělávacího projektu Sociální inovace, děti z dětských domovů se prostřednictvím svých medailonů a videí představují lidem;
- Další ročník festivalu „**CodeWeek**“ ve spolupráci s CZECHitas - kombinace nových technologií (roboti) a čtenářské gramotnosti, 500 návštěvníků plus 30 knihovníků;
- **„Česko-slovenská pohádka“** – společný projekt MKP, Městské knihovny Piešťany a o. z. Bonafide, ukázal v roce 25. výročí rozdělení Československa stále živé česko-slovenského příbuzenství. Součástí byla výtvarná soutěž „Neodíí nám rozprávočka“, dvojjazyčné divadlo „Rozprávky jsou pohádky“, výstava slovenských ilustrátorů v Ústřední knihovně a cyklus besed se slovenskými autory dětských knih;
- **Čtení pro kuře (Pomozte dětem – Čtení pomáhá)** – charitativní akce ve spolupráci s Nadací rozvoje občanské společnosti, jde předčítání známými osobnostmi a o sbírku na podporu projektu;
- **Skautská pošta** – účast v projektu České televize, v němž knihovny sloužily jako sběrná místa, kde děti odevzdávaly splněné úkoly z toho televizního pořadu;
- **Geocaching na pobočce Žižkov** – hra pro mládež s hledáním pokladu („kešky“ v pobočce“);
- **Noc divadel 17. 11. 2018** – již tradiční akce nabídla návštěvníkům kavárnu, divadelní představení pro dospělé, dětské divadélko a výtvarnou dílnu;
- **Studovny pod hladinou** – pod tímto názvem byla Ústřední knihovně v sálech s naučnou literaturou celoročně provedena „instalace in situ“²³ Veroniky Richterové. Určujícím podnětem se jí stala velkorysá výška knihovnických sálů, které obrátila naruby a vytvořila z ní vodní hlubinu. Nehlučné prostředí studovny navozuje pocit klidu na dně oceánu, porostlém mořskými korály;
- **Patronkou Domu čtení** byla v roce 2018 básnířka a šperkařka Marie Šťastná. Pod jejím patronátem zde proběhl letní Festival šperku a literatury, kde svoji práci představil i významný český šperkař Hanuš Lamr;
- **Řada poboček se také zapojovala do akcí, pořádaných jinými subjekty, včetně přehlídek, festivalů a setkání. Mnoho těchto akcí má komunitní ráz.**

²³ Místně specifické umění, neboli instalace in situ (*site-specific art*) je instalace navržená pro konkrétní prostor, se kterým se dále pracuje. Jsou zde vytvářeny nové prostorové souvislosti. Pracuje se se specifickými parametry daného místa a jeho vlastnostmi takovým způsobem, že vzniklou instalaci není možné bez zásadních změn znovu reprodukovat jinde.

Činnost Kulturního a vzdělávacího centra MKP

Hlavním pořadatelem akcí pro dospělé je Kulturní a vzdělávací centrum MKP (oddělení odboru služeb pro veřejnost). Přípravuje přednáškové cykly a semináře k žádaným tématům společenských a přírodních věd, umění, politiky, zprostředkovává kulturní pořady, mj. divadelní představení a koncerty, organizuje filmový klub. Snaží se být alternativou ke komerčnímu způsobu prezentace kulturních hodnot, chce být prostorem k relaxaci, k hodnotnému prožívání volného času i k získávání nových vědomostí. Cenová hladina nabízených pořadů je standardně udržována na výši dostupné všem vrstvám veřejnosti. K nejoblíbenějším pořadům patří cykly o výtvarném umění, architektuře a historii, přednášky s filozofickou, psychologickou a sociologickou tematikou, cestopisy, setkání se známými osobnostmi z kulturního i politického života, výchovně-vzdělávací pořady pro děti a mládež. Nejnavštěvovanějšími akcemi jsou zejména filmové projekce, festivaly a přehlídky. Filmový klub MKP se stal jedním z největších v České republice. Součástí filmových projekcí jsou i projekce ve 3D-formátu. Tím, že v budově Ústřední knihovny v centru města jsou k dispozici dva multifunkční sály, je tato činnost zajištěna i technicky a stala se neodmyslitelnou součástí pražského kulturního života.

Kulturní akce KVC:	počet pořadů	počet akcí	počet účastníků	z toho akce určené mládeži a dětem *)
Diskuzní pořady a besedy, besedy s projekcí	6	12	2 772	z toho 7 akcí pro mládež s 1690 účastníky
Divadelní a taneční představení	27	40	11 140	z toho 23 akcí pro děti s 7457 účastníky; 7 akcí pro mládež s 1673 účastníky
Filmové festivaly a přehlídky	2	61	5 584	
Filmové projekce pro školy	3	18	1 315	z toho 17 akcí pro mládež s 1285 účastníky
Filmový klub MKP	6	67	5 775	
Hudební a komponované pořady	4	17	3 859	
Koncerty	31	47	15 643	z toho 12 akcí pro děti s 4331 účastníkem, 5 akcí pro mládež s 1884 účastníky
Literární akce, setkání s osobnostmi	8	10	1 494	
Ostatní festivaly a přehlídky	1	4	265	
Ostatní filmové cykly a projekce	32	137	10 468	z toho 10 akcí pro děti s 658 účastníky
Ostatní pořady a akce ve spolupráci	9	34	7 319	
Pořady pro seniory	1	1	380	
kulturní akce KVC v roce 2018 celkem	130	448	66 014	

*) Z toho celkem 36 kulturních akcí pro mládež se 9 532 účastníky a 45 akcí pro děti se 12 446 účastníky.

**) Včetně divadelních a tanečních představení pro děti a mládež

Vzdělávací akce KVC:	počet pořadů	počet akcí	počet účastníků	z toho akce určené mládeži a dětem
Konference	3	3	660	
Přednáškové cykly	78	230	16 396	
Semináře	2	2	760	
Vzdělávací akce KVC v roce 2018 celkem	83	235	17 816	

Akce KVC (kulturní i vzdělávací) celkem:	213	683	83 830	
---	------------	------------	---------------	--

Celkový přehled kulturních a vzdělávacích akcí Kulturního a vzdělávacího centra:

Alternativní cesty ke zdraví – Međuňka; Aneta Langerová; Architektura ve službách První republiky; ARSVIVA; Artový nový rok; Asonance; Australské dny; Baletní představení pro školy s Pražským komorním baletem; Beseda o flamenku; Big Band Biskupská; Bio Junior; Bio Junior speciál; Bio skeptik; Brain & Breakfast; Cantate Praga 2018; Cestovatelská diashow Martina Loewa; Cestovatelské úterky; Cesty vnitřního rozvoje; Co přineslo 25 let v UNESCO?; Czech National Trust; Československý poúnorový exil; Čeští umělci inspirovaní Francií; ČR ve světle hvězd; Dejvické divadlo slaví 25 let; Děti současnosti; DJ Swing Garden; Dny Kanady; Dny Kanady filmové projekce pro školy; Doteky české hudby s Pražským komorním baletem; Double Cookies; FAMELAB 2018; Feng shui pro rok 2018; Film a architektura; Film a divadlo; Film a literatura; Film a spiritualita; Film a spiritualita – speciál; Film a výtvarné umění; Filmové projekce pro zaměstnance MKP; Filmový klub – Bio Senior; Filmový klub MKP; Filmový klub speciál; FLAMENKEANDO – Virginie Delgado; Francouzské lyceum; František Roith nejen architekt budovy Ústřední knihovny; Funkční medicína; Genius loci – skrytá tvář architektury; Hradišťan & Jiří Pavlica; Chvilka POEzie s Pražským komorním baletem; III. Kulatý stůl na téma „BEZPEČNÉ STÁŘÍ“; Imunologie odpuštění; Indiánská rodina z kmene Kogi z Kolumbie; Islandský den; IX. Mezinárodní festival sborů a orchestrů v Praze 2018; Jak chránit své zdraví s VDV Nadace Olgy Havlové; Jak se dělá tanečník; Jak se učit cizí jazyky; Jan Spálený & ASPM + Olin Nejezchleba & KY-BABU; Janáček GALA 2018; Zemlinského kvarteto s Pražským komorním baletem; Jarní koncerty Kühnova dětského sboru; Jeden svět – mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech; Jeden svět pro školy; Jednou cizincem, provždy cizincem?; Kapitoly z dějin Československa; Knihovnická dílna – SKIP; Kolem světa; Koncert Prague Cello Quartet Koncert Rudy Linka Trio – American Trailer Live; Koncert Rudy One Man Show; Koncerty O. Havelky a jeho Melody Makers – První křáplavky jazzové; Koncerty O. Havelky a jeho Melody Makers – Rapsodie v moderním pokoji; Koncerty Ústřední hudby AČR; Konference Bezpečí ve škole; Konference Metodického centra pro výstavbu a rekonstrukci knihoven;

Konference Rad studio World Tour; Kytice; Laboratoř myslí s NÚDZ; Lístek do Nového světa; Marta Davouze (Železná) nejen o Bretani; MAŽIF – Malý židovské festival; Mediální gramotnost; Mezinárodní den flamenka; Mezinárodní den seniorů; Mezinárodní trombonový festival Prague Bone Fest; Milion 21; Modernistické sídliště jako výkladní skříň; My máme talent; Na hlavu - filmový festival s NÚDZ; Národní knihovna – seminář GDPR; Nervní expresionisté; O statečném krejčíkovi a Pták Ohnivák; Objevte světové dědictví; Oblastní kolo soutěže tanečních oborů pražských ZUŠ; Od kubismu k moderně; Odpolední rendez-vous; Osmičky v pražské architektuře; Pamatuj – Karel Kryl revival kapely Misa; Pocta Janáčkoví; Pod čarou; Podoba tance; Postel hospoda kostel - talk show Zbigniewa Czendlika; Prameny úspěchu a neúspěchu; Pražská archeologie se představuje; Pražské podzemí ve foglarovkách a skutečnosti; Pražské toulky; Premiéra Balkanfilm; Proč a jak žít bez odpadu; Projekce a dialogy – filmové projekce FAMU; První republika a raná doba skautingu a trampingu; Příběhy těch, kdo vědí...; Radkin Honzák – cyklus přednášek českého psychiatra; Radůza a kapela; Requiem za nekonečno; S Pavlem Kosátkem o našich osmičkách; Setkání bývalých zaměstnanců; Setkání lidových muzik; Shakespeare a jeho doba; Slavnostní baletní vystoupení Balet Praha; So Long Seven; Současný (český/evropský) dokument; Současný (český) dokument; Současný (evropský/světový) film; Současný český film; Spirituál kvintet; Společnost bratří Čapků; Společný jazzový koncert projektu East West European Jazz Orchestra TWINS 2017/2018 Německo-Česká Republika a Big Bandu VOŠ KJJ; Stalkeři; Stavitel chrámu; Strach z nečekaného zavonění mě nikdy neopustil; Sřet civilizací; Svobodné zednářství a 100 let moderní československé státnosti; Svobodné zednářství a vznik ČSR; Symboly, obrazy a mýty jako archetypy poznání; Švýcarské dny; T. G. Masaryk a hudba v jeho životě; Tajemství Hynka Žirovnického; Tajemství lidského těla, zdraví a nemoci; Taneční učitel roku 2018; Tělesné a psychické zdraví; Téma: Sarajevský atentát; The Tap Tap; Transformace; Třicet let Křižovky života; Týden vědy a techniky; Umělci a jejich muzea; Umělec a člověk; UNES-CO: Normální život v městských centrech?; Václav IV. a Zikmund; Vánoční koncerty Kühnova dětského sboru; Večer Analogonu; Večery s Regenerací; Velikonoce versus Pesach; Vladimír Mišík & Ivan Hlas; Výlety do vnějších i vnitřních krajů; Výroční seminář Souborného katalogu České republiky; Vystoupení baletní školy Jána Nemce; Vystoupení studentů ZUŠ Lounských; Vystoupení školy flamenca; Vystoupení taneční akademie Tempe Dance – Arizona USA; Vystoupení žáků baletní školy Attitudebalet; Vzestup a pád moderního spiritualismu; Vznik skupiny surrealistů v ČSR; Z ateliéru secesních umělců; Zahrady očima impresionistů; Základní umělecká škola, Praha 8, Klapkova; Zelenáči; Zjednávaní přírody; 25 let Regenerace; 3D projekce

Celková obsazenost sálů v budově knihovny na Mariánském nám. byla 3 673 hod. (v r. 2017 to bylo 3 728 hod.), tj. o 55 hod. méně, tedy o 1,5 %. Ke snížení obsazenosti sálů došlo v souvislosti s několikátýdenním uzavřením Velkého sálu následkem požáru. Hlavní činnosti bylo věnováno 3 442 hodin (94 %), doplňkové činnosti 231 hod. (6 %).

Z toho celkem 104 kulturních a vzdělávacích pořadů bylo uspořádáno ve spolupráci s dalšími institucemi a subjekty. Tyto pořady měly 310 jednotlivých akcí a navštívilo je 53 005 zájemců.

Šlo např. o tyto pořady (uvedeno pořadí pětadvaceti nejnavštěvovanějších):

Jeden svět – 20. ročník mezinárodního festivalu dokumentárních filmů (s nadací Člověk v tísni); Kolem světa K. Wolf (se spolkem spolkem Kintari Foundation); Koncerty Ústřední hudby AČR (s Ministerstvem obrany ČR); Vánoční koncerty Kühnova dětského sboru; Jarní koncerty Kühnova dětského souboru; Přednášky prof. Hliského (s Britskou radou); Kolem světa – cyklus cestovatelských přednášek (s Kintari Foundation); Oblastní kolo soutěže tanečních oborů pražských Základních uměleckých škol (se ZUŠ Ilji Hurníka); Shakespeare a jeho doba (s The British Council); Festival Týden vědy a techniky (se Střediskem spol. činnosti AV ČR); Projekce a dialogy – filmové projekce FAMU (s FAMU); Cestovatelská DIA SHOW (s Martinem Loewem); Spiritualita a film (s Akademickou farností Praha); Filmový festival Na hlavu (se Spolkem NUDZ); Filmový klub speciál (se Společností pro duchovní hudbu); Jeden svět – filmové projekce pro školy (s nadací Člověk v tísni); Jak se dělá tanečník (s Baby Baletem Praha a Pražským komorním baletem); ZUŠ Klapkova v Praze 8; Slavnostní předtančení (s Dětským baletem Praha); Klára a Louskáček (s Baletní školou Attitudebalet); Dny Kanady (s Velvyslanectvím Kanady); Pražský komorní balet (s Baletem Praha, o. p. s.); Street Dance (s Double Cookies z.s.); Alternativní cesty ke zdraví (s časopisem Meduňka); Švýcarské dny (se Switzerland Tourism); Koncert O. Havelky a Melody Makers (s HotJazz) a další.

Kulturní a vzdělávací centrum MKP nabízí institucím i jednotlivcům také možnost krátkodobého pronájmu těchto sálů v čase, kdy nejsou využívány knihovnou. V rámci **komerčního pronájmu sálů** v budově Ústřední knihovny se v r. 2018 odehrálo **dalších 47 akcí**, jejichž pořadatelé byly cizí subjekty.

MKP se účastní celé řady celostátních i regionálních aktivit: Březen měsíc čtenářů; Týden knihoven; Noc s Andersenem; Svět knihy; Pražská muzejní noc; Letní Letná; Vyšehrátky; Knihex; Děti, čtete?, Na vlkách MKP; Zažít město jinak; Pragoffest; Den Poezie; Noc literatury; Noc divadel; a dalších; na veletrzích a dalších akcích zajišťuje často přítomnost knihovny její oddělení mobilních služeb a to zejména prostřednictvím minibibliobusu Oskar.

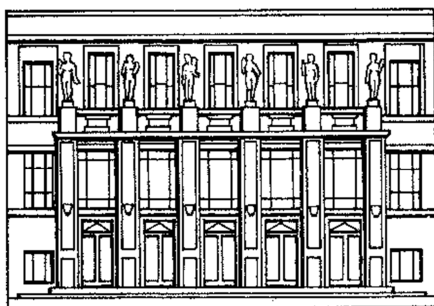
Vnější komunikace MKP a její působení na veřejnost

Hlavní komunikační témata: Knihovna v roce osmiček²⁴:

Rok 2018 měl z celostátního historického pohledu jasné dominanty – 100 let od vzniku Československé republiky a 50. výročí okupace země vojsky Varšavského paktu.

Vzniku samostatné republiky v roce 1918 a její historii byla věnována řada akcí a pořadů, např. O našich osmičkách (Pavel Kosatík); ohlédnutí za 100 lety českého trampingu (J. Pohunek, R. Šantora); filmový portrét „TGM Osvoboditel“ režisérky V. Chytilové; výstava „Za republiku!“ (Československé legie ve fondech MKP)²⁵ v pobočce Opatov; vzdělávací vycházky po Praze na téma „Praha prvorepubliková“; a další.

Sovětskou invazi v srpnu 1968 připomenula MKP cyklem debat s historiky v Domě čtení, setkáními pamětníků v pobočkách Hradčany, Školská i na lodi Avoid²⁶ kotvící na náplavce v rámci festivalu „Na vlnách MKP.“ Přími účastníci srpnového dění se zde podělili o své příběhy a ukázali zajímavé dokumenty (denní tisk, letáky, fotografie). V sále Ústřední knihovny se konal koncert skupiny Missa, která hraje písně Karla Kryla. Básnickou reflexi srpna 1968 přinesla e-kniha s názvem „Hostům z hlubin mrazu“ obsahující 26 básní s tematikou roku 1968 (sestavil Jakub Řehák)²⁷.

Pro Městskou knihovnu v Praze bylo ale velice významným výročím 90 let od postavení a otevření její budovy na Mariánském náměstí v říjnu roku 1928. Stručně připomeňme, že nová budova byla postavena podle návrhu architekta Františka Roitha a ideového konceptu tehdejšího ředitele Jana Thona jako na svou dobu velkorysý multifunkční dům pro knihovnu, galerii, divadlo a koncertní činnost (2 sály), součástí budovy se stala i primátorská rezidence. Prostory knihovny byly v letech 1995 až 1998 významně rekonstruovány ve spolupráci s atelierem Atrea, takže 20. výročí znovuotevření budovy (již s automatizovanými knihovními agendami) bylo další „osmičkou“, která stála za připomenutí. Budově Ústřední knihovny se proto

v r. 2018 dostalo hodně pozornosti: Vznikly zajímavé fotografické kolekce J. Podrazil a R. Homoly, tématu se věnovala média (Český rozhlas Plus, Vlasta, Pražský deník), veřejnost i architekti. Pro veřejnost proběhl v rámci programu „Týdne architektury“ den otevřených dveří s možností komentovaných prohlídek prostor budovy, přednášku o architektu Františku Roithovi a jeho stavbách s přihlédnutím k Ústřední knihovně měl historik architektury Zdeněk Lukeš. Zajímavé momenty z devadesátileté historie budovy byly obrazově připomínány ve facebookovém seriálu a obsáhlé informace o budově Ústřední knihovny také přinesla e-kniha s názvem „Knihovna pro Prahu a republiku“²⁸. Drobné propagační materiály knihovny pak pracovaly se symboly, které návštěvníci mohou vidět nad hlavním vchodem z Mariánského nám. Vlysy jsou dílem sochaře

Ladislava Kofránka a o jejich zednářské symbolice²⁹ přinesly spekulaci i Lidové noviny. Tyto symboly také tvořily sadu sběratelských razítek a objevily se i na výroční turistické vizitce.

Komunikační aktivity

Sociální síť - MKP je aktivní ve čtyřech sociálních sítích – Facebook, YouTube, Instagram a Twitter. Nej sledovanější a pro uživatelskou zpětnou vazbu je jednoznačně nejvyužívanější Facebook. Na něm jsou spravovány čtyři profily: hlavní profil „Městská knihovna v Praze“ (facebook.com/knihovna), kulturní profil „Kultura v Městské knihovně v Praze“ (facebook.com/kulturaMKP), profil pro mládež „K4U - tvoje knížky, tvoji přátelé“ (facebook.com/Knihovna4u) a fantasy profil „CONiáš“ (facebook.com/Conias.knihovna).

²⁴ <https://www.mlp.cz/cz/novinky/1920-knihovna-v-roce-osmicek/>

²⁵ Výstava mj. představila výběr ze vzácné kolekce legionářských tisků z let 1917–1920 vzniklých na území Ruska.

²⁶ Avoid Floating Gallery

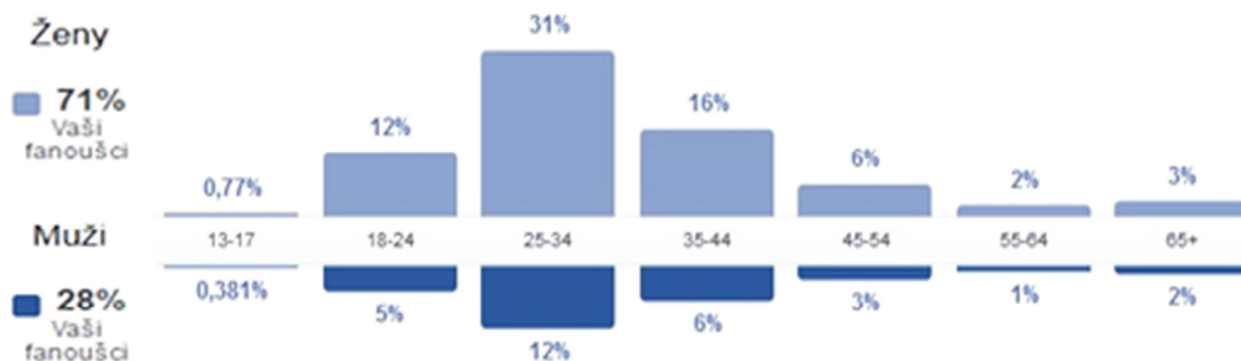
²⁷ Zastoupeno je zde 18 básníků, mj. Egon Bondy, Antonín Brousek, Petr Kabeš, Petr Král, Josef Topol či Miloslav Topinka

²⁸ <https://search.mlp.cz/cz/titul/knihovna-pro-prahu-a-republiku/4433162/> (Její druhé vydání, doplněné o materiály nalezené ve výročním roce 2018, by mělo vyjít v roce 2019.)

²⁹ Jan Thon i František Roith byli svobodnými zednáři (lóže „Národ“). Československým svobodným zednářstvím se zabývá známá historička Jana Čechurová, jejíž text k těmto souvislostem bude součástí nového vydání e-knihy o historii MKP.

Facebook - Profil Městská knihovna v Praze

Nejoblíbenějším příspěvkem roku 2018 byl fotoseriál o devadesátileté historii budovy Ústřední knihovny, který připomněl klíčové momenty z dění v ní (např. cenzura za druhé světové války a po roce 1948, naděje šedesátých let a následná normalizace, revoluce 1989, rekonstrukce budovy a její automatizace, povodně roku 2002 a odstraňování škod). Pokud jde o služby knihovny, nejvíce zaujalo otevření nové pobočky Malešice, výprodej vyřazeného knihovního fondu v Jenči, možnost rezervace pracovních stolů v Ústřední knihovně, nabídka volných pracovních míst, nákup deskových her do fondu a samozřejmě tipy na nové e-knihy. Velké pozornosti se těšilo autorské čtení Jáchyma Topola v Domě čtení, letní „Festival šperku a literatury“, akce festivalu „Na vlnách MKP“, pdnáška „V centru pozornosti: Panelová sídliště“ (pobočka Krč). Zmínit je třeba i akce k „osmičkovým výročím“ nebo oslavy 25 let Filmového klubu MKP. Nejkomentovanějším se stal náborový příspěvek informující o volných pozicích (negativní komentáře upozorňovaly na nízké platy knihovníků, pozitivní především na příjemné vystupování zaměstnanců knihovny). Profil slouží také jako významný komunikační nástroj. Na došlé dotazy v podobě zpráv nebo komentářů příspěvků knihovna odpovídá téměř každý den a většinou okamžitě. Hlavní profil knihovny sledovalo 33 657 fanoušků, jejich věková struktura je zobrazena ve grafu. Většina jich je z Prahy, ale jsou to také lidé z Brna, Kladna, Plzně a dalších měst i obcí, nechybějí ani fanoušci zahraniční.

Facebook - Profil Kultura v Městské knihovně v Praze

Popularita tohoto profilu, který komunikuje výhradně akce Kulturního a vzdělávacího centra, stále stoupá. Příspěvky jsou zpracovávány čím dál častěji formou událostí, které v roce 2018 oslovily 1,7. mil. lidí. Celkový počet fanoušků stránky byl 6 229, tedy téměř dvojnásobek oproti roku 2017.

MKP v tisku a propagační kampaně

Nově byla navázána inzertní spolupráce s kulturní čtrnáctídeníkem „A2“, s měsíčníkem „Artikl“ s kulturním portálem „ArtMap“³⁰. Dalšími stálými partnery knihovny jsou Radio 1, Český rozhlas Regina DAB Praha, Listy Prahy 1, InsiderMedia, AdjustArt a další. O dění v knihovně se zajímají ale i další média, výsledkem spolupráce jsou nejčastěji články o nově otevřených pobočkách a jejich lidech, např. rozhovory s vedoucími nových poboček Malešice (Jakub Gazur) a Letná (Anastázie Sedláčková) pro blesk.cz, články o zajímavých ženách ve vedoucích funkcích pro časopis Vlasta, články o službách (např. o opatovské artotéce v deníku Metro) nebo o zajímavých akcích, které MKP pořádá. Týká se to samozřejmě i rozhlasových stanic (např. předvánoční rozhovor o pohádkách na Dvojce Českého rozhlasu v pořadu Káva o čtvrté, pořad o booktuberském koutku na ČRo Radiožurnálu, pravidelné pozvánky v ČRo Regina DAB Praha) nebo také televize (booktuberský koutek v pořadu o komiksech Smash v TV Óčko, reportáže v regionální TV Praha a v různých stanicích České televize). Televize velmi často využívají prostory knihovny jako kultivovaný ilustrační prostor pro pozadí svých reportáží nejen s tématem knih a čtení, ale i společenskovedních témat obecně.

³⁰ <https://www.artmap.cz/o-artmap/>

Knihovna byla vidět i v ulicích a v hromadné dopravě. Vizuál e-knihovny byl umístěn na tramvajových zastávkách s wifi pokrytím, letáková kampaň v tramvajích zvala na festival „Na vlnách MKP“, o prázdninách byl na nové digitální nosiče nasazen spot o Ústřední knihovně a v některé pražské CLV (city light vitriny) zvaly na Den otevřených dveří Ústřední knihovny. Na podporu vrcholu podzimní kulturní sezony byly umístěny plakáty do rámečků u eskalátorů v metru zvoucí na profilové akce v sálech Ústřední knihovny.

Koncepce rozvoje knihoven - Priorita 6 a portál Knihovny.cz

Městská knihovna v Praze je garantem Priority 6 nové celostátní Koncepce rozvoje knihoven na léta 2017-2020, pod které spadá evaluace knihoven (ROI, benchmarking) a marketing. Pracovní skupina pro tuto prioritu si pro následující období rozdělila 4 úkoly: celostátní kampaně na podporu knihoven, posílání knihoven, advokacie a lobbying a výzkumy uživatelské spokojenosti v knihovnách. Z průzkumu, který zaznamenal 666 odpovědí z různých knihoven, totiž vyplynulo, že pravidelně průzkumy spokojenosti mezi uživateli pořádá pouze asi čtvrtina knihoven.³¹

Většina členů pracovní skupiny se aktivně zapojila do pořádání regionálních kulatých stolů „Knihovny věc veřejná“, které proběhly pod patronací krajských knihoven ve všech krajích. Akci zaštitily oborové organizace – Svaz knihovníků a informačních pracovníků a Sdružení knihoven ČR a také Ministerstvo kultury ČR i Svaz měst a obcí ČR.

Debaty „Knihovna věc veřejná“ v Praze³² - uskutečnila se ve středu 6. 6. 2018 v Malém sále Ústřední knihovny a zabývala se komunitní rolí knihoven, partnerstvím s neziskovými organizacemi, rolí knihoven v oblasti kulturní, sociální a vzdělávací, dále problémy péče o síť knihoven a v této souvislosti i budováním nových knihoven nebo poskytováním společných služeb v knihovnách s různým zřizovatelem. Účastníci v roli diskutujících byli Petr Bílek (Literární noviny), Eliška Kaplický Fuchsová (zastupitelka hl. m. Prahy), Ondřej Kolář (starosta MČ Praha 6), Michal Kryl (Nová škola, o.p.s.), Tomáš Lapáček (Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy), Tomáš Řehák (ředitel Městské knihovny v Praze), Blanka Skučková (Ministerstvo kultury ČR) a Jan Wolf (radní hl. m. Prahy). Moderování se ujala Štěpánka Duchková z Českého rozhlasu Regina DAB. V publiku byli zástupci pražských městských částí, neziskových a příspěvkových organizací, škol, knihoven a dalších organizací.

Knihovny.cz (centrální portál knihoven) - MKP se i v roce 2018 podílela na jeho rozvoji. Organizovala dva workshopy práce s portálem pro veřejnost a distribuovala související propagační materiály. Praktická spolupráce MKP mířila především na pracovní tým Národní technické knihovny, který připravuje platformu pro MVS (meziknihovní výpůjční služba) „Získej“. Součástí přípravy byla i potřebná školení pracovníků, kteří budou s touto platformou komunikovat.

Praha město literatury

Městská knihovna v Praze je koordinátorem projektu Praha město literatury³³. Projekt zajišťuje aktivity a spolupráci v rámci mezinárodní sítě kreativních měst UNESCO. Praha se členem této sítě, tedy nositelem titulu „Kreativní město literatury UNESCO“ stala v roce 2014. Celkově má síť kreativních měst 180 členských měst ze 72 zemí celého světa, z toho 28 měst v oblasti literatury. V Praze na projektu spolupracuje více než 30 významných literárních institucí a spolků. Partneri projektu se scházejí několikrát ročně na pravidelných pracovních schůzkách, kde řeší především koordinaci a plánování společných literárních akcí, účast v mezinárodních aktivitách sítě UNESCO.

³¹ MKP uživatelské průzkumy pořádá v posledních letech každoročně.

³² Více informací o těchto debatách na stránce www.knihovna-vec-verejna.cz/

³³ www.prahamesotliteratury.cz

Projekt „Praha město literatury“ (PML) svým zahraničním partnerům zprostředkovává kontakty na české spisovatele, podílí se na propagaci českých autorů a českých literárních děl v zahraničí. Účastní se projektu partnerských měst v zahraničí. UNESCO je koordinátorem projektu PML, pravidelně informováno o činnosti a spolupráci sítě kreativních měst literatury.

Monitoring report 2014-2018 (evaluační zpráva pro UNESCO)

Ze členství v síti kreativních měst UNESCO vyplývá i řada povinností a to nejenom v rámci sítě kreativních měst, ale samozřejmě i vůči UNESCO, jako zastřešující instituci. Nositelem těchto povinností je Městská knihovna v Praze, jakožto koordinátor členství Prahy v této síti. Mj. je třeba každé čtyři roky předkládat souhrnnou zprávu o činnosti v rámci daného města i v rámci celé sítě kreativních měst, tzv. Monitoring report. Nesplnění této povinnosti, či předložení nekvalitní zprávy může vést až k vyloučení města ze sítě kreativních měst UNESCO, proto jí MKP věnuje značnou péči. Text evaluační zprávy za poslední čtyři roky („Monitoring report 2014-2018“) zpracovaný v MKP byl předložen Radě HM Prahy a ta ho schválila dne 28. 8. 2018. Poté byl přeložen do angličtiny, graficky zpracován a v listopadu 2018 odeslán příslušnému orgánu UNESCO. Text bude následně posuzován odbornou komisí UNESCO, výsledky posuzování budou známy pravděpodobně v létě 2019.

Mezinárodní projekty, setkání a aktivity v roce 2018

- Mezinárodní setkání kreativních měst literatury UNESCO proběhlo v dubnu v partnerském městě Iowa City. Setkání se zúčastnil ředitel MKP Tomáš Řehák, který prezentoval aktivity Prahy v síti kreativních měst (např. pražský rezidenční program a plány na jeho rozvoj).
- 12. výroční zasedání kreativních měst UNESCO se uskutečnilo v červnu v Krakově a Katovicích v Polsku. Zúčastnil se ho ředitel MKP Tomáš Řehák a koordinátorka projektu Kateřina Bajo-Stehlíková.
- Básnická setkání – Praha se účastnila velkého mezinárodního projektu, který představil básníky ze všech členských měst literatury UNESCO. Jejich ručně psaná díla byla prezentována v publikaci zpracované ve spolupráci s italským městem Fabriano, které je kreativním městem řemesel UNESCO. Praha je zastoupena rukopisy básníků Jakuba Řeháka a Tomáše Míky.
- V Praze proběhly návštěvy z partnerských měst UNESCO Angouleme (Francie), Mantova (Itálie), Icheon (J. Korea), Edinburgh (Velká Británie).

Pražský rezidenční program 2018³⁴

Byl zahájen v roce 2015 a díky jemuž již vznikla řada literárních děl svázaných s naším hlavním městem, která jsou mj. i nepřímou propagací Prahy v Evropě i jinde ve světě. O rezidenční program MKP je značný zájem a každoročně dochází k výraznému nárůstu počtu přihlášených autorů (autoři pro pobyt v roce 2016 byli vybíráni ze 40 přihlášek, v roce 2017 z 84 přihlášek, v roce 2018 z 259 a pro rok 2019 je to již 428 přihlášek z 81 zemí, z nich porota vybrala 6 rezidentů a také náhradníky).

Pobyty v Praze se v r. 2018 zúčastnilo 6 zahraničních autorů. Od ledna do února v Praze pobýval britský autor David Whiteman, v březnu a květnu španělská autorka Encarna Castillo, v květnu a červnu americký autor Jaroslav Kalfař, v červenci a srpnu ukrajinská překladatelka a autorka Iryna Zabiaka, v září a říjnu izraelský básník Amir Or a listopadu a prosinci rakouská autorka a představitelka slam poetry Doris Mitterbacher. V rámci jejich pobytů se uskutečnila ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví a dalšími partnery řada autorských čtení pro veřejnost, při nichž byla také natočena krátká propagační videa. Byla také vyhlášena výzva pro rezidenční pobyty v roce 2019. Z platných 428 přihlášek z 81 zemí světa porota vybrala 6 rezidentů a také náhradníky.

V roce 2018 bylo opět publikováno několik děl, která vznikla díky pražskému rezidenčnímu programu, jedná se o díla inspirovaná rezidenčním pobytem v Praze:

- Sarah Perry – britská autorka bestsellerů vydala svůj další gotický román „Melmoth“ inspirovaný pobytem v Praze
- Liam Pieper – úspěšná kniha našeho prvního rezidenta „Hračkář“ se po vydání v angličtině a češtině dočkala vydání i v ruštině a italštině
- Oleh Kotsarev – básnická sbírka „Chaplinovo náměstí“ vyšla jako dvojjazyčná e-kniha MKP v edici „Praha město literatury“, její název odkazuje na místo, kde autor při svém rezidenčním pobytu v Praze bydlel
- Bergrún Íris Saevardóttir – na jaře 2018 vyšla dětská kniha „Elstur i bekknum“ této islandské autorky, která vznikla během pobytu v Praze

³⁴ <http://www.prahamestoliteratury.cz/cz/aktivity/rezidenčni-pobyty>

Kafkův dům - Projekt „Praha město literatury“ bude rozšířen o další aktivity, které souvisejí s dokončením rekonstrukce městského objektu „Kafkův dům“ v Praze 1 na Náměstí Franze Kafky č. p. 24/3. Ty mají za cíl výrazně rozšířit pražský rezidenční program Městské knihovny v Praze pro zahraniční autory (viz výše). Na základě dřívějších ujednání si MKP dne 26. 6. 2018 podala na Odbor hospodaření s majetkem MHMP žádost o výpůjčku dvou bytů v objektu č. p. 24/3 na Náměstí Franze Kafky, určených právě pro rezidenční pobyty zahraničních autorů. Žádost byla schválena Rady HMP dne 23. 10. 2018 a knihovně byl následně předložen návrh smlouvy o této výpůjčce s tím, že MKP bude vyzvána Odborem hospodaření s majetkem MHMP k podpisu smlouvy v okamžiku, kdy dojde ke zkolaudování prostor (zřejmě v 1. pololetí roku 2019).

Městský básník - Zahraniční partneři PML v červnu 2018 navrhli realizaci projektu s názvem „Básník města Prahy“. Jedná se o projekt obvyklý v mnoha evropských i amerických městech, který slouží především k souběžné propagaci poezie, města a autorů. Nápad byl uskutečněn v listopadu 2018 v rámci setkání několika zahraničních „městských básníků“ (Edinburgh, Antverpy...). Básníkem (v tomto případě básnířkou) města Prahy se na rok (do listopadu 2019) stala Sylva Fischerová.

Další akce - Účast PML na veletrzích Holiday World, Svět knihy Praha a Svět knihy Plzeň; spolupráce s městem Brnem, kreativní městem hudby UNESCO; Spolupráce na festivalech „Den poezie 2018“, „Na vlnách MKP“ a „Děti, čtete?“ zaměřeného na dětskou literaturu

Ediční činnost MKP a její vizuální styl

V roce 2018 vydány 4 neperiodické tiskoviny: inovovaný „Knihovní řád MKP“ (nákl. 20 000 ks), publikace pro děti „Moje první knížka z knihovny“ (10 000 ks), „Athene - výroční zpráva za rok 2017“ (300 ks) a „Papírový model Ústřední knihovny“ (1 000 ks); dále bylo vydáno 307 e-knih pro e-knihovnu MKP (více o nich na str. 21). Vzniklo také 6 audiovizuálních dokumentů (videí) určených pro veřejnost: Záznam veřejné debaty „Knihovny věc veřejná“, pozvánky na akce „CONiáš“ a „Book the film“, krátké video k projektu „Jak se vidíme my, děti z dětských domovů“ a krátká pozvánka do Ústřední knihovny, která byla určena primárně pro digitální plochy společnosti JC Decaux v pražských ulicích.

Edice základních informačních materiálů pro nové čtenáře - Byly revidovány, nově mají podobu záložek, které na lícové straně mají vždy základní informace o službách knihovny, z rubové je umístěno upozornění na některou z 8 vybraných služeb (existuje tedy 8 jejích variant). K dispozici je i anglická verze. Podobu záložky dostala i informace pro rodiče o zápisu dětského čtenáře.

Nový vizuální styl programových materiálů pro program připravovaný Kulturním a vzdělávacím centrem navrhlo studio Touch Branding, jehož návrh zvítězil v dvoukolové soutěži. Proměnou prošly tyto materiály: měsíční programová skládáčka, filmová programová skládáčka, plakát jednotlivé akce, plakát cyklu akcí, plakát měsíčního přehledu a výběr devíti profilových akcí měsíce tzv. TOP9, které teď tvoří vizuálně rozpoznatelný celek nabídky kulturních a vzdělávacích pořadů v sálech Ústřední knihovny. Nově navržené vizuální šablony se používají od prosince (ukázka je v obrazové příloze této Výroční zprávy).

Kompletní revize provozních formulářů proběhla v souvislosti s přípravami na implementaci GDPR (nařízení EU o ochraně osobních údajů). Všechny formuláře byly revidovány z hlediska četnosti využívání, rozložení obsahu i grafického zpracování. Drobné úpravy na základě zpětné vazby z provozu knihovny dále probíhají. Všechny formuláře jsou k dispozici v intranetu na stránce Formuláře, tiskopisy a letáky MKP a lze je tisknout přímo v pobočce. Výběr nejpoužívanějších formulářů (např. přihlášky čtenáře) s nejvyššími požadavky na náklad, je ale tištěn externě a distribuován do poboček i v papírové podobě.

Letákovač je uživatelsky jednoduchá aplikace dostupná online, umožňující každému zaměstnanci knihovny snadno a rychle vyrobit potřebný leták – pozvánku na akci v knihovně. Údaje o akci se vyplňují do jednoduchého formuláře, jehož odesláním se vytvoří leták, který odpovídá pravidlům vizuálního stylu MKP (ukázka je v obrazové příloze této Výroční zprávy).

Obnova firemního značení - Firemní značení (umístění loga, odstranění zašlého značení) a obsah výloh byly obnoveny v pobočce Břevnov. Vybavení tamní výlohy (křeslo, lampa, bedýnky) je součástí recipročního plnění od hobbymarketu Hornbach za časově omezené umístění křesla od skandinávského designéra Sigurda Larsena v rámci kampaně na podporu jejich kutilské kreativity Nelze koupit, jen vyrobit.

Byl také obnoven polep bibliobusu Oskar podle návrhu ilustrátora Václava Šlajcha. Boky vozidla byly využity pro grafické znázornění návštěvy knihovny (fotografie je v obrazové příloze této Výroční zprávy).

Personální agendy a vzdělávání zaměstnanců

Práce MKP s lidskými zdroji

V roce 2018 se knihovna snažila o plynulý nábor nových zaměstnanců do všech svých útvarů, náročnost tohoto náboru vyplývá z dlouhodobě mimořádně nízké míry nezaměstnanosti v České republice, a to zejména v Praze. Obsazování volných pracovních pozic je proto velmi náročné, navíc je mezi zájemci o knihovnické pozice nedostatek odborně vzdělaných uchazečů. Také z tohoto důvodu MKP pokračuje v realizaci náročných vstupních školení pro nové zaměstnance a zabývá se i agendou celoživotní vzdělávání knihovníků. Dokončeny byly nejdůležitější kompetenční modely pro jednotlivé pracovní pozice (jako součást metodiky řízení pracovního výkonu a hodnocení zaměstnanců).

Mimořádná pozornost byla v roce 2018 věnována implementaci GDPR (Obecného nařízení o ochraně osobních údajů) do personální práce knihovny. Byly vytvořeny záznamy o činnostech zpracování s popisem kategorií osobních údajů zaměstnanců, uchazečů o zaměstnání, dobrovolníků a stážistů. Ve spolupráci s právním oddělením knihovny vznikl dokument, který podrobně informuje zaměstnance MKP o podmínkách zpracování jejich osobních údajů. Obdobně jsou informováni i zájemci o práci v MKP. Vedoucím zaměstnancům při práci s osobními údaji podřízených pracovníků a uchazečů o zaměstnání pomáhá nový metodický pokyn. Postupy, které v oblasti GDPR začala uplatňovat MKP (ve vztahu k zaměstnancům i ke čtenářům a uživatelům knihovny), byly převzaty řadou českých veřejných knihoven.

Státnímu úřadu inspekce práce byly v roce 2018 nahlášeny 2 pracovní úrazy.

Personální stav MKP:

Limit počtu zaměstnanců na rok 2018 v přepočteném stavu byl stanoven na 449 úvazku a průměrný přepočtený **evidenční počet zaměstnanců činil 433,8**.

Z celkového evidenčního počtu **497 zaměstnanců** (fyzické osoby) ke dni 31. 12. 2018 bylo **376 žen** (tj. 75,7 %) a **121 mužů** (tj. 24,3 %).

Struktura vzdělání pracovníků MKP	počet	%
vysokoškoláci - obor knihovnictví a informatika	32	6,4%
vysokoškoláci - ostatní obory	115	23,1%
absolventi bakalářského studia	71	14,3%
VYSOKOŠKOLÁCI CELKEM	218	43,9%
absolventi vyš. odb. škol knihovnického směru	18	3,6%
absolventi vyšších odborných škol ostatních	11	2,2%
ABSOLVENTI VYŠŠÍCH ODBORNÝCH ŠKOL	29	5,8%
absolventi středních knihovnických škol	32	6,4%
absolventi gymnázií	94	18,9%
absolventi ostatních středních škol s maturitou	85	17,1%
absolventi odborných učilišť s maturitou	11	2,2%
STŘEDOŠKOLÁCI CELKEM	222	44,7%
absolventi učilišť a středních škol (bez maturity)	26	5,2%
základní vzdělání	2	0,4%
OSTATNÍ CELKEM	28	5,6%
CELKEM V TRVALÉM PRACOVNÍM POMĚRU	497	100,0%

Z téhož evidenčního počtu byla zjišťována i vzdělanostní struktura zaměstnanců, již vyjadřuje tato tabulka.

Pomoc dobrovolníků – v několika pobočkách a v pojízdných knihovnách byla v roce 2018 při zajištění některých akcí využita i pomoc dobrovolníků z řad veřejnosti a příznivců knihovny – celkem šlo o 21 osob, které věnovaly knihovně celkem 883 pracovních hodin, průměrně tedy každý odpracoval 42 hod.

Vzdělávání zaměstnanců

Vedena svými strategickými záměry se knihovna dlouhodobě snaží dostupnými prostředky a formami prohlubovat kvalifikaci a odborné znalosti a dovednosti vlastních zaměstnanců a rovněž knihovníků pražského regionu. V interním vzdělávání zaměstnanců byla pozornost věnována zejména tématům osobnostního rozvoje

zaměstnanců ve službách (absolvovali prohlubující kurzy především v oblasti komunikace, psychosociálních dovedností). U vedoucích zaměstnanců šlo především o rozvoj manažerských dovedností. Uskutečňuje se intenzivní vzdělávání v kurzech angličtiny, v kurzech užívání nových technologií a v literatuře. Další školení se týkala inovací v knihovnických službách, některá témata vzešla i ze zkušeností jiných českých a zahraničních knihoven. Pokračovala příprava rekvalifikačního kurzu jako součást celoživotního vzdělávání knihovníků (vznikly moduly „Komunikace se čtenáři a uživateli ve veřejných knihovnách“ a „Elektronické informační zdroje“ a na dalších modulech se pracuje).

Proběhlo i 15 recipročních stáží pracovníků MKP ve veřejných knihovnách napříč celou Českou republikou a v MKP byla také umožněna odborná praxe pro 44 studentů středních, vyšších a vysokých škol.

Celkem bylo pro zaměstnance MKP, pracovníky místních veřejných knihoven a dalších veřejných knihoven regionu zajištěno **583 vzdělávacích akcí** (celkem 1 458 vyučovacích hodin) pro **5 014 účastníků** (včetně celoroční výuky angličtiny). Na intranetu MKP byly zaměstnancům MKP zpřístupněny e-learningové kurzy určené k samostudiu (nejsou zahrnuty do celkového počtu vzdělávacích akcí).

V roce 2018 k tomu kromě prostředků z vlastního rozpočtu využila i dotaci Ministerstva kultury ČR ve výši 52 000 Kč. V rámci programu „**VISK2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků**“, který je dlouhodobě zaměřen na informační a komunikační technologie, se v roce 2018 uskutečnilo v 11 tematických modulech 30 kurzů, jejichž celková časová dotace činila 105 vyučovacích hodin. Kurzy úspěšně absolvovalo 375 účastníků z 389 přihlášených zájemců. Šlo jak o zaměstnance MKP, tak v souladu s podmínkami dotace i o knihovníky jiných veřejných knihoven pražského regionu.

Výběr témat z dalších vzdělávacích aktivit MKP:

- **Literatura** – Setkání s lektory beletrie, Současná japonská literatura, Současná španělská literatura,...
- **Elektronické databáze** – Elektronické informační zdroje, Digitální dokument,...
- **Exkurze v jiných knihovnách** – SIC ČZU,...
- **Finanční řízení** – Odměňování zaměstnanců, Řádná účetní závěrka, Roční zúčtování daně z příjmu,...
- **Komunikace a osobní rozvoj** – Komunikace a jednání s klientem, Řešení konfliktních situací, cyklus seminářů Sociální inovace, pořádaný KISK MU (mj. souvisí s tím, že mnoho akcí MKP má komunitní charakter)
- **Marketing a management** – Marketing knihoven ve Skandinávii,...
- **Odborné konference v ČR** – Knihovny současnosti, Bibliotheca Antiqua, Caslin, LIB CON,...
- **PC kurzy** – Kurzy VISK 2, kurz editace wiki,...
- **Práce se specifickými skupinami uživatelů** – Správná komunikace s handicapovanými lidmi,...
- **První pomoc** – Kurz první pomoci
- **Ostatní témata** – Školení náhrad a dávek, školení řidičů referentských vozidel, školení rozpoznávání padělaných bankovek a mincí, postupy řešení nestandardních situací, školení preventivních požárních hlídek, školení preventistů požární ochrany, vstupní školení...

Regionální funkce MKP a její služby místním veřejným knihovnám

Městská knihovna v Praze (MKP) je také krajskou knihovnou pro kraj hl. m. Praha ve smyslu ustanovení § 11 zákona č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických informačních služeb (knihovní zákon). Z toho vyplývá pro MKP v souladu s „Programem podpory zajištění regionálních funkcí knihoven“ úkol zajišťovat regionální metodické a servisní služby pro ostatní veřejné knihovny v Praze.

V rámci plnění svých regionálních funkcí obsluhovala Městská knihovna v Praze v roce 2018 celkem 40 dalších pražských veřejných knihoven. Jedná se o 21 místních veřejných knihoven profesionalizovaných, o 18 místních knihoven s dobrovolným pracovníkem a také o veřejnou knihovnu se speciálním fondem zaměřeným na oblast hospicové péče a paliativní medicíny, „Knihovně Cesty domů“. Všechny obsluhované knihovny (MVK) jsou evidovány u Ministerstva kultury jako knihovny základní. Místní veřejné knihovny jsou zřizovány jednotlivými městskými částmi hlavního města. „Knihovna Cesty domů“ je zřizována hospicovým občanským sdružením Cesta domů.

V roce 2018 pokračoval projekt „Metropolitní knihovna“, který se zabývá kooperací veřejných knihoven bez ohledu na jejich zřizovatele. Do projektu jsou zapojeny knihovny z Prahy a několik i z blízkého okolí. Jde zde především o usnadnění vzájemného přístupu čtenářů a uživatelů k dokumentům a k vybraným službám všech zapojených knihoven.

Standardní výkon regionálních funkcí MKP jako krajské knihovny byl v roce 2018 realizován zejména v těchto oblastech:

Konzultační a poradenská činnost a metodické návštěvy v místních knihovnách

V roce 2018 bylo vykonáno v místních knihovnách 93 metodických návštěv a to ve dvou cyklech (jarním a podzimním). Zároveň probíhala i jednání se zástupci zřizovatele těchto knihoven (většinou jednotlivé městské části). Z každé návštěvy byl knihovně i zřizovateli zaslán zápis s doporučeními pro další činnost. Poradenská a konzultační pomoc byla poskytována zejména v oblasti legislativy, standardů služeb, grantů a dotačních programů, dále se týkala automatizace knihovnických procesů a dalších odborných činností. Celkem bylo pražským knihovnám a jejich pracovníkům poskytnuto 168 takovýchto konzultací.³⁵

³⁵ Podle pravidel NIPOS MK ČR se evidují se písemné, telefonické i osobní konzultace a instruktáže trvající min. 0,5 hodiny.

Výměnné soubory

MKP již řadu let poskytuje (tj. půjčuje) místním knihovnám výměnné soubory knihovního fondu a zajišťuje jejich distribuci a cirkulaci. Je tím rozšiřována titulová nabídka místních knihoven pro jejich čtenáře. V roce 2018 bylo zakoupeno do výměnných souborů 2 688 nových knihovních jednotek (jde o knihy a o mluvené slovo na CD) a 26 místním knihovnám bylo zapůjčeno celkem 6 501 knihovních jednotek, rozčleněných do 56 výměnných souborů (33 knižních a 23 smluveným slovem).

Revize a aktualizace knihovních fondů

V roce 2018 proběhla revize knihovního fondu v 8 místních knihovnách. Pomoc při revizi knihovního fondu byla poskytnuta MVK Ďáblice, MVK Horní Počernice, MVK Kbely, MVK Klánovice, MVK Koloděje, MVK Přední Kopanina, MVK Řepy, MVK Satalice. Kromě toho byly také výrazně aktualizovány knihovní fondy v 7 místních knihovnách (MVK Dolní Počernice, MVK Dolní Chabry, MVK Dubeč, MVK Kunratice, MVK Lysolaje, MVK Suchdol a MVK Šeberov). Celkem bylo zrevidováno 92 128 a vyřazeno přes 12 500 opotřebovaných a zastaralých knihovních jednotek. MKP poskytla místním knihovnám také rozřadovače fondu, abecední polepky a piktogramy.

Zapůjčení výpočetní techniky

V roce 2018 MKP zakoupila pro místní knihovny 13 PC sad určených k zapůjčení, nabídku využilo 10 knihoven. Celkově využívá zapůjčenou IT techniku a software 25 knihoven. Kromě toho MKP nabízela i zapůjčení stroje na výrobu tzv. placek (využily 3 MVK) a bezdrátové revizní čtečky (této možnosti využily 4 knihovny).

Vzdělávání

MKP připravila pro pracovníky místních veřejných knihoven především kurzy informačních a komunikačních technologií, inovativní odborné semináře, přednášky a dílny. Šlo o 25 vzdělávacích akcí, jichž se zúčastnilo 112 pracovníků z 21 knihoven.

Nabídka lektorů kulturně výchovné činnosti

MKP nabízela v roce 2018 místním knihovnám možnost bezplatného využití autorů a lektorů kulturních pořadů a besed pro veřejnost. Nabídky využilo 10 místních knihoven. Z prostředků MKP se v místních knihovnách uskutečnilo 12 kulturních akcí pro veřejnost.

Statistika činnosti

MKP každoročně sumarizuje v rámci hl. města Prahy statistiku knihovnických činností pro účely statistických zjišťování v resortu Ministerstva kultury. Roční statistický výkaz o knihovně za rok 2018 odevzdalo všech 40 knihoven obsluhovaných v rámci regionálních funkcí MKP. Data z těchto výkazů MKP poté uložila do databáze Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS). Pražské místní knihovny jsou také pravidelně informovány o nejdůležitějších výsledcích výročních statistických šetření.

Seznam obsluhovaných knihoven

Místní knihovny s profesionálními pracovníky

Husova knihovna v Modřanech
Knihovna na Vinohradech
Místní knihovna Čakovice
Místní knihovna Dolní Chabry
Místní knihovna Dolní Počernice
Místní knihovna Ďáblice
Místní knihovna Horní Počernice
Místní knihovna Kbely
Místní knihovna Klánovice
Místní knihovna Kolovraty
Místní knihovna Kunratice
Místní knihovna Letňany
Místní knihovna Petrovice
Místní knihovna Radotín
Místní knihovna Řepy
Místní knihovna Suchdol
Místní knihovna Uhřetěves
Místní knihovna Újezd nad Lesy
Místní knihovna Vínor
Místní knihovna Zbraslav
Místní knihovna Zličín

Knihovna Cesty Domů

Místní knihovny s dobrovolnými pracovníky

Místní knihovna Běchovice
Místní knihovna Benice
Místní knihovna Březiněves
Místní knihovna Dubeč
Místní knihovna Chodov
Místní knihovna Koloděje
Místní knihovna Královice
Místní knihovna Lipence
Místní knihovna Lochkov
Místní knihovna Lysolaje
Místní knihovna Nedvězí
Místní knihovna Přední Kopanina
Místní knihovna Řeporyje
Místní knihovna Satalice
Místní knihovna Slivenec
Místní knihovna Šeberov
Místní knihovna Štěrbohol
Místní knihovna Třeboradice

Zahraniční spolupráce

Aktivity MKP v oblasti zahraniční souvisejí jak se členstvím MKP v mezinárodních asociacích IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), IAML (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres) a SIBMAS (The International Association of Libraries and Museums of the Performing Arts) a jejich aktivitami, tak s přímou spoluprací s jednotlivými zahraničními knihovnami. Ředitel knihovny Tomáš Řehák je členem kongresu IFLA, a to za sekci Metlib (Metropolitan Libraries), kde působí i MKP. Z těchto členství vyplývá také účast zaměstnanců knihovny na konferencích a dalších aktivitách těchto institucí a sdružení.

Zahraniční cesty zaměstnanců MKP (účast na konferencích, knižních veletrzích a exkurze)

Public! 2018	Lenka Hanzlíková	Konference - Mnichov (Německo)	9. - 10. únor
LIVRE PARIS 2018	Marie Čadková	Knižní veletrh - Paříž (Francie)	15. – 18. březen
Bologna Children's Book Fair 2018	Michael Fiala	Knižní veletrh – Boloň (Itálie)	26. - 29. březen
Sustainable development goals (Agenda 2030) v knihovnách a advokacie knihoven	Veronika Hyblerová-Trachtová	Workshop IFLA – Budapešť (Maďarsko)	16. – 18. duben
Exkurze po saských knihovnách	Klára Gráfová, Miroslava Ibrmajerová, Jana Mikulíková, Jana Trnohanská	Ve spolupráci se SDRUK - Sdružení knihoven ČR (Německo)	25. – 27. duben
Exkurze po německých a belgických knihovnách	R. Friessová, S. Kubisová, L. Lehečková, M. Pilníková	Ve spolupráci se SKIP - Sdružení knihovníků a informačních pracovníků (Belgie, Německo)	28. květen – 2. červen
Helsinky - knihovna	Tomáš Řehák	Ve spolupráci se SDRUK - Sdružení knihoven ČR (Finsko)	28. květen – 1. červen
IAML 2018	Blanka Ellederová, Jana Navrátilová	konference pro hudební knihovny, hudební archívy a hudební dokumentační centra – Lipsko (Německo)	21. – 27. červenec
Next Library 2018	Martina Dokládálová, Jan Konrád	Konference – Berlín (Německo)	12. – 15. září
Exkurze po polských knihovnách	15 odborných pracovníků MKP	Krakov, Katowice, Sosnowec (Polsko)	6. – 8. listopad
Caslin 2018 (Czech And Slovak Librarian Network)	Lenka Hanzlíková, Tomáš Řehák, Jan Stejskal, Jaroslava Štěrbová	Odborný seminář – Terchová (Slovensko)	8. – 12. říjen
Frankfurter Buchmesse	Michael Fiala, Tomáš Tysl, Ladislav Lukavský	Knižní veletrh – Frankfurt (Německo)	12. – 14. říjen

Ve standardní podobě pokračovaly kontakty nepřímé, zprostředkované komunikačními technologiemi a mající značný tematický rozsah (směřování knihovnických služeb, problematika financování, akviziční spolupráce, dramaturgie doprovodných aktivit, mobilní služby, komunitní role knihoven, digitalizace a zpřístupňování elektronických dokumentů apod.).

Městská knihovna v Praze je tradičně cílem zahraničních návštěv a to nejen odborných knihovnických delegací, ale také exkurzí studentů knihovnických a informačních oborů z řady zahraničních univerzit. V roce 2018 bylo Ústřední knihovnou a vybranými pobočkami MKP provedeno celkem 13 skupin knihovníků či studentů z těchto zemí: Polsko, Ukrajina, Slovensko, USA, Chorvatsko, Albánie, Litva, Irsko, Velká Británie, Čína, Jižní Korea, Srbsko (celkem cca 300 návštěvníků). Přibýlo i běžných návštěv budovy Ústřední knihovny ze strany zahraničních turistů a návštěvníků města Prahy, mj. jiné díky Idiomu Mateje Krena, umístěnému ve vestibulu budovy (zmiňují se o něm četné zahraniční bedekry týkající se Prahy).

Také projekt „**Praha město literatury**“ znamenal pro MKP v r. 2018 několik příležitostí k rozvíjení zahraniční spolupráce a možnost účastnit se aktivně řady významných a zajímavých akcí v mezinárodním měřítku:

- Jednou z nich jsou i již zavedené **rezidenční pobyty v Praze** pro zahraniční spisovatele a překladatele. V r. 2018 šlo o šest pobytů vždy v trvání dvou měsíců, tedy o šest zahraničních autorů (*více o tom na str. 36 v kapitole věnované projektu*). Zároveň byla vyhlášena výzva pro rezidenční pobyty v Praze v roce 2019 (428 došlých přihlášek).
- Mezinárodní setkání kreativních měst literatury UNESCO se v dubnu konalo v americkém městě Iowa City. Ředitel MKP Tomáš Řehák zde prezentoval aktivitu Prahy v síti kreativních měst, zejména pražský rezidenční program.

- Červnového 12. výroční zasedání kreativních měst UNESCO v Krakově a Katovicích se za MKP zúčastnili Tomáš Řehák a koordinátorka projektu Kateřina Bajo-Stehlíková.
- S členstvím MKP v těchto aktivitách UNESCO souvisejí i návštěvy z partnerských měst Angouleme (Francie), Mantova (Itálie), Icheon (Jižní Korea) a Edinburgh (Velká Británie).

Působení MKP ve Sdružení knihoven České republiky

Ředitel Městské knihovny v Praze je od r. 2015 předsedou Sdružení knihoven ČR (SDRUK)³⁶. MKP se tak stala i jeho sídlem, a tím i organizačním zázemím pro spolupráci nejvýznamnějších českých knihoven.

SDRUK byl založen v r. 1992 a má nyní 55 členů. Je to sdružení krajských, městských, odborných a univerzitních knihoven České republiky, které se věnuje koordinaci spolupráce a projektů knihoven na národní úrovni, pořádá akce pro odbornou veřejnost, včetně největší knihovnické konference v republice Knihovny současnosti. Členové Sdružení spolupracují na zpřístupňování elektronických zdrojů, věnují se doplňování knihovních fondů, jejich zpracování a digitalizaci včetně odborné metodiky, techniky a aplikace. Těžiště činnosti je v jednotlivých odborných sekcích (např. pro akvizici; pro bibliografii; pro historické fondy; pro informační vzdělávání uživatelů; pro informační technologie; pro regionální funkce; pro služby).³⁷

Konference Knihovny současnosti se i v roce 2018 konala v Olomouci ve spolupráci MKP a Vědecké knihovny v Olomouci a to od 11. do 13. září.³⁸ Mottem konference bylo „Tvoříme zlatá léta“, což je možno interpretovat jako snahu pracovníků knihoven zajistit uživatelům co nejpríznivější podmínky pro práci či zábatu a volný čas, tj. takové podmínky, které budou odpovídat nárokům současného čtenáře a zároveň udrží krok s velice rychle se rozvíjejícími trendy světového knihovnictví. „Zlatá léta“ zde neznamenaají pouhou metu, ale jsou především dlouhodobou motivací snažení knihovníků.

Při sestavování programu konference byla ponechána některá nosná témata z předchozích let (*Rozvoj informačních technologií či otevřenost knihoven všem bez rozdílu* v rámci bloku Knihovna pro všechny; *Design služeb a marketing*. Blok o vzdělávání byl rozdělen na dvě části – vzdělávání veřejnosti a celoživotní vzdělávání knihovníků). Třetí den byl věnován aktuálním klíčovým projektům a koncepčním otázkám českého knihovnictví, mj. projektům *Získej.cz*; *Knihovny.cz*; *Ověřeno.cz* a mnoha dalším. Významnými zahraničními hosty tentokrát byli Valerie J. Gross (Education Enterprises for Libraries, USA) a Krist Biebauw (De Krook Bibliotheek, Belgie).

Průběžně se SDRUK věnuje zejména portálu Knihovny.cz³⁹, jeho rozvoji a jeho propagaci, meziknihovní výpůjční službě; koncepci celoživotního vzdělávání knihovníků, problematice public relations knihoven a předpokládané novelizaci knihovního zákona.

³⁶ Sdružení knihoven České republiky – více o něm na: <http://www.sdruk.cz/>.

³⁷ Více o jednotlivých sekcích a jejich aktivitách zde: <http://sdruk.mlp.cz/sdruk/odborne-sekce/clanek/odborne-sekce-sdruk/>

³⁸ Konference se konala pod záštitou ministra kultury PhDr. Ilji Šmída a hejtmána Olomouckého kraje Ladislava Oklešťka.

³⁹ <https://www.knihovny.cz/>

Hospodaření Městské knihovny v Praze v roce 2018

Rozbor plnění plánu práce a prostředků na platy – HČ a VČ

Plán práce

Limit počtu zaměstnanců na rok 2018 v přepočteném stavu byl stanoven na:	449
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený:	433,8
Evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby) k 31. 12. 2018:	497
z toho: ženy	376

Mateřská dovolená počet žen k 31. 12. 2018	4
Rodičovská dovolená počet žen k 31. 12. 2018	18
Rodičovská dovolená počet mužů k 31. 12. 2018	1
Neplacené volno do 4 let věku dítěte k 31. 12. 2018	0

Plnění povinného podílu občanů se zdravotním postižením (OZP)

Povinný podíl OZP (4% z průměrného přepočteného počtu zaměstnanců) 17,53	
Celkem ZP a ZP s TZP a náhradní plnění (16,72 + 1,62)	18,34
Splněno zaměstnáním v organizaci a náhradním plněním, odvod do státního rozpočtu není.	

Pracovní neschopnost v roce 2018

Průměrný počet nemocensky pojištěných osob:	460
Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti:	270
z toho:	
pro nemoc:	218
pracovní úrazy:	2
ostatní úrazy:	9
ošetřování člena rodiny:	42
peněžitá pomoc v mateřství:	10
Počet pracovních dnů–náhrada mzdy při dočasné pracovní neschopnosti	2 245
Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti:	6 063
z toho:	
pro nemoc:	2 020
pracovní úrazy:	86
ostatní úrazy:	215
ošetřování člena rodiny:	473
peněžitá pomoc v mateřství:	1 024

Prostředky na platy v roce 2018 – hlavní činnost

Městská knihovna v Praze vyčerpala na platy prostředky ve výši 167 271,7 tis. Kč, z toho 997,0 tis. z fondu odměn. Použití fondu odměn bylo schváleno usnesením RHMP. Z přiděleného limitu čerpalo **432,8** pracovních úvazků.

Podstatná část prostředků na platy je použita na platové tarify. Nižší než plánované čerpání této složky platu je způsobeno především přesunem části platů do náhrad za nemocnost, návštěvy lékaře apod. a náhrad za čerpání dovolené.

Náhrada za dočasnou pracovní neschopnost byla čerpána ve výši 923,7 tis. Kč.

Limit prostředků na platy byl v roce 2018 čerpán takto:

Složka platu	tis. Kč	% limitu
Platové tarify	98 190,5	58,70
Náhrady platu	18 623,9	11,13
Příplatky za vedení	4 496,5	2,69

Osobní příplatky	15 867,7	9,49
Odměny	28 492,3	17,03
Příplatky za so, ne	845,7	0,51
Ostatní složky	755,1	0,45

Ostatní osobní náklady

Na OON bylo v roce 2018 vyčerpáno 3 131,2 tis. Kč. Objem prostředků na ostatní osobní náklady je dán kulturně výchovnou činností organizace a zajišťováním lektorů prostřednictvím dohod o provedení práce.

Rozbor hospodaření

Neinvestiční příspěvek

Městské knihovně v Praze byl schválen na rok 2018 neinvestiční příspěvek ve výši 297 332,3 tis. Kč a k 31. 12. 2018 byl upraven na 306 052,9 tis. Kč.

Úprava ve výši 8 720,6 tis. Kč byla provedena na základě níže uvedených usnesení RHMP:

Název	účelový znak	v tis. Kč	usnesení RHMP č.
Knihovna s komunitním přesahem Černý Most	104	+ 29,6	4077
Knihovna s komunitním přesahem Černý Most	17050	+ 37,0	4077
Změna odměňování ředitelů PO	91	+ 17,0	4182
Krytí provozních nákladů	91	+ 4 320,0	4233
VISK 2	34053	+ 52,0	4292
VISK 5	34053	+ 190,0	4292
VISK 7	34053	+ 35,0	4292
ORTK- Seniorské kluby	34070	+ 40,0	4431
Odvod z FV PO hl. m. Prahy - provoz knihovny		+ 2 000,0	4490
Provoz knihovny		+ 2 000,0	4624

Účelové dotace

Státní fond kultury ČR

Restaurování souboru knih z Oddělení vzácných tisků Městské knihovny v Praze

V roce 2017 získala grant ze Státního fondu kultury ČR ve výši 70 000 Kč na knihy z 18. a počátku 19. století, které budou kompletně zrestaurovány. Z této dotace bylo v roce 2017 čerpáno 61 330 Kč, zbytek ve výši 8 670 Kč byl v roce 2018 použit na práci restaurátorky.

Státní dotace – MK ČR

VISK 2 Zvyšování kvalifikace knihovníků pražského regionu v oblasti využívání informačních technologií

MKP obdržela v roce 2018 z dotace Ministerstva kultury ČR na program VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků 52 000 Kč. Dotace byla vyčerpána v plné výši. Celkem proběhlo v 11 tematických modulech 30 kurzů, jejichž celková časová dotace činila 105 vyučovacích hodin. Kurzy úspěšně absolvovalo 375 účastníků z 389 přihlášených zájemců. Šlo jak o zaměstnance MKP, tak v souladu s podmínkami dotace i o knihovníky jiných veřejných knihoven pražského regionu.

VISK 5 - Retrokon Retrospektivní konverze původních vydání starších hudebnin z fondu hudební knihovny Městské knihovny v Praze

V roce 2018 získala Městská knihovna v Praze grant ve výši 190 000 Kč z podprogramu VISK 5 - Retrokon na retrospektivní konverzi 4 500 záznamů hudebnin titulů komorní, symfonické a písňové tvorby s různým druhem doprovodu, doplněné o záznamy zvukových záznamů zrealizovaných nahrávek konkrétních skladeb na LP deskách k rekatalogizaci. Rekatalogizaci provedla externí firma (COMDAT, s.r.o.). Rekatalogizované

záznamy byly v říjnu 2018 zpřístupněny v systému RetriS Národní knihovny ČR a postupně byly také nahrány do Souborného katalogu České republiky.

VISK 7 - Kramerius Odstranění mechanických nečistot u souboru bibliografií z fondu oddělení vzácných tisků a výroba ochranných obalů

MKP v roce 2018 obdržela od MK ČR 35 000 Kč z programu VISK 7 – Kramerius. Celkem bylo pro oddělení vzácných tisků vyrobeno 200 obalů převážně na knihy z kolekce topografik a bibliofilie. Zbývající obaly byly použity na knihy, pro něž bylo uloženo do obalů kvůli případnému mechanickému poškození nejvíce žádoucí.

ORNK Seniorské kluby a přednášky pro neslyšící v Městské knihovně v Praze

MKP získala v roce 2018 grant z dotačního titulu oddělení regionální a národnostní kultury ve výši 40 000 Kč. Grant byl vyčerpán v plné výši. Projekt je pokračováním projektu, který kontinuálně probíhá od roku 2013. Uskutečnila se řada programů, které napomáhají integraci cílové skupiny seniorů do společenského života. Tematická pestrost a pořady připravované s ohledem na jejich požadavky a zájmy značně posilují komunitní roli knihovny. Pokračovala také spolupráce se Svazem neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s., kterým byly z projektu hrazeny tlumočnické služby.

Program OPPPR

Knihovna s komunitním přesahem Černý Most

Projekt má za úkol proměnit prostor knihovny z pouhé půjčovny knih na místo vhodné pro pobyt. Má to být prostor, který přispěje k setkávání lidí a bude místem kontaktu a případného vytržení osob ze sociální izolace a zapojení do aktivnějšího života. Knihovna bude spolupracovat s dalšími subjekty v okolí, které mají v náplni práce pomoc s rozvíjením smysluplného trávení volného času, a má nabídnout prostor ke komunitním akcím. Realizace projektu je na léta 2018-2019. V roce 2018 proběhla rekonstrukce prostor a výběr dodavatele interiéru. 10. 7. 2018 bylo předáno staveniště dodavatelské firmě Fitaz s.r.o., 26. 11. 2018 byly prostory zkolaudovány a 17. 12. 2018 předáno pracoviště zhotoviteli interiéru - Interdekor HP s.r.o.

CNA jsou schváleny v celkové výši 3 707 141,22 Kč, z toho investiční 3 633 226,22 Kč. V roce bylo čerpáno celkem 2 609 980,08 Kč, z toho 2 538 590,08 investic. Akce byla předfinancována z Fondu investic PO, jelikož MKP obdržela jen zálohu 1 501 392,19 Kč. Akce bude dokončena v 1. čtvrtletí 2019.

Dotace z rozpočtu MČ Praha

V roce 2018 vyčerpala MKP neinvestiční příspěvek ve výši 2 841,4 tis. Kč od MČ Praha na krytí provozních nákladů knihoven a pořízení mobiliáře do nově zrekonstruovaných prostor knihovny v Malešicích:

v tis. Kč

MČ Praha 1	500,0
MČ Praha 7	381,0
MČ Praha 6	300,0
MČ Velká Chuchle	50,0
MČ Praha 11	483,0
MČ Praha 10	1 127,40

Náklady

byly schváleny ve výši 326 683,3 tis. Kč a na základě jednotlivých rozpočtových opatření k 31. 12. 2018 upraveny na 340 039,8 tis. Kč. Plnění ve výši 335 389,63 tis. Kč k upravenému rozpočtu představuje 98,6 %.

Náklady byly kryty těmito finančními zdroji:

Neinvestiční příspěvek MHMP	89,87 %
Neinvestiční příspěvek MČ HMP	0,84 %
Státní dotace	0,09 %
OPPPR - EU	0,01 %
OPPPR - hl. město Praha	0,01 %
Vlastní zdroje (tržby, dary, fondy)	9,18 %

Čerpání jednotlivých nákladových seskupení v tis. Kč:

Spotřebované nákupy

Na celkové výši 30 419,6 Kč se podílí

Spotřeba materiálu

22 543

z toho:

nákup knihovního fondu	17 630,8
materiál na zpracování knihovního fondu	396
rozřaďovače	128
ochranné pomůcky	18
čtenářské průkazy	131
kancelářské potřeby	441
čistící a úklidové prostředky	68
hygienické potřeby	180
všeobecný materiál	850
tonery	752
materiál pro VT	215
materiál pro údržbu	148
materiál pro autoúdržbu	149
spotřeba PHM	348
náhradní díly	40
materiál na zjištění kulturních a vzdělávacích akcí	116
propagační materiál	277
nákup dlouhodobého drobného hmotného majetku - OTE	780

Spotřeba energie

7 876

elektrická energie	6 639
plyn	429
teplo	596
vodné, stočné	212

Služby

Objem 53 750,1 tis. Kč představuje 94,4 % upraveného rozpočtu, na čerpání se podílí:

Výkony spojů

1 424

z toho:

poplatky za telefon	428
poštovní poplatky	121
poplatky internet	835
poplatky za rozhlas a televizi	40

Nájemné a služby

23 567

Náklady na služby spojené s nájmem jsou cca o 1,4 nižší než skutečné náklady, jelikož na tomto účtu jsou zaúčtované i nevyčerpané náklady za rok 2017

z toho:

nájemné	14 998
služby	8 569

Úklid

9 264

Náklady na úklid oproti roku 2017 vzrostly jednak změnou metodiky (kalkulace jiných nákladových položek) a dále navýšením skutečných nákladů na úklid z důvodů nutnosti zvýšení četnosti i náročnosti úklidových prací, jelikož v budově na Mariánském náměstí probíhaly po celý rok za provozu prašné stavební práce (výměna oken a rekonstrukce vodovodních stoupaček a sociálního zařízení.)

Opravy a údržba**6 540**

Běžná údržba	4 447
z toho:	
revize	21
opravy a údržba autoparku	465
opravy kancelářské techniky vč. kopírek	130
opravy telefonní ústředny	107
opravy vzduchotechniky	718
opravy a servis výpočetní techniky	167
opravy výtahů	395
vosky	171
výměna a opravy podlahových krytin	402
malířské práce	99
ostatní drobná údržby	1 772
Účelová údržba	2 093
z toho:	
oprava střechy Brusnice	98
výměna světelných zdrojů ÚK, Barrandov a Vysočany	488
revitalizace klubovny	359
oprava promítací kabiny	105
úprava vchodu Smíchov	92
Černý Most	18
Provaznická	277
oprava výtahu ÚK	358
oprava střechy Dům čtení	298

Cestovné**552**

z toho:

tuzemské	188
zahraniční	363

Jiné služby**12 488**

z toho:

vzdělávání	1 150
zahraniční semináře a konference	57
půjčovné za filmy	42
poplatky bankovních domů	370
konzultační a poradenské služby	237
vazby, převazby	186
umělecké honoráře	1 809
práce výrobní povahy (bezpečnostní folie, žaluzie, výroba archivních krabic, dopravní značení pro bibliobusy apod.)	477
Služby oddělení komunikace vč. propagace	795
odvoz odpadu	225
údržba zeleně, praní prádla, apod.	174
ostraha	1 112
zpracování dat VT	2 456
provoz šatny	301
projektové práce, překlady apod.	135
přepravné	1 620
inzerce	881
provoz WC	214
jiné náklady (pohotovost EPS, členské poplatky apod.)	247

Osobní náklady

Osobní náklady ve výši 235 015,05. Kč představují 99,9 % upraveného rozpočtu. Byl použit fond odměn ve výši 997 tis. Kč

z toho:

náklady na platy	167 272
zdravotní a sociální zákonné náklady	57 556
zákonné sociální náklady (FKSP)	3 364
ostatní osobní náklady (DPP+ DPČ)	3 131
preventivní lékařská péče	132
náhrada mzdy z důvodu pracovní neschopnosti	924
závodní stravování	2 130
Kooperativa – pojištění odpovědnosti	453
jiné sociální náklady – odškodnění pracovních úrazů	53

Daně a poplatky

2 265

z toho:

poplatky za autorská práva	2 011
správní poplatky	46
soudní poplatky	78
ostatní (poplatky, vymáhání pohledávek, apod.)	68
poplatky - konference	53
dálniční známky	9

Náklady na reprezentaci

43

Ostatní náklady

966

z toho:

pojistné majetku	749
pojistné platební karty	2
vyúčtování DPH	-24
pokuty a penále	5
stipendia (rezidenční pobyt Praha město literatury)	124
cestovní výdaje spojené se stipendiem	110

Odpisy

7 092

Odpisový plán ve výši 7 101 tis. Kč byl vyčerpán na 99,9 %.

Náklady na drobný dlouhodobý majetek

5 268

z toho:

DDNM	89
DDHM	5 179

Finanční náklady (kurzové ztráty)

7

Srážková daň

20

Výnosy (bez dotací)

Celkové výnosy za rok 2018 ve výši 30 777 tis. Kč představují 100,8 % plánovaných výnosů v této skladbě (v tis. Kč) :

Tržby z knihovnické činnosti celkem 22 718

z toho:

čtenářské poplatky	11 144
kopírování	209
zpozdné	10 484
ostatní sankční poplatky čtenářů	881

Tržby Kulturně vzdělávacího centra 4 601

Ostatní výnosy 3 458

z toho:

rezervní fond – dary	275
smluvní pokuty a penále	216
použití fondu odměn	997
nepeněžní dary	10
vydobyté pohledávky právní	1 064
úroky a kurzové zisky	91
z činnosti minulých let	41
přeplatky	77
přeúčtování nájemníkům	410
náhrady škod od pojišťoven	197
náhrady škod od zaměstnanců	13
náhrady od návštěvníků	10
účastnické poplatky aj.	57

Hospodářský výsledek

V roce 2018 MKP hospodařila s úsporou neinvestičního příspěvku ve výši 4 880 404,05 Kč, skutečně uspořené prostředky po odečtu nevyčerpaných odpisů ve výši 9 508,33 Kč činí 4 870 895,72 Kč.

Tato úspora vznikla jednak vyššími výnosy a posunem realizace některých prací do roku 2019.

MKP nemohla v roce 2018 z objektivních příčin realizovat:

- ❖ Plánované opravy v budově na Mariánském náměstí, jelikož práce nemohly být zahájeny dříve, dokud nebudou ukončeny práce na rekonstrukci oken, rekonstrukci stoupaček a sociálního zařízení a rekonstrukci výtahu. Investorem těchto výše jmenovaných projektů je odbor služeb HMP. Uspořené prostředky ve výši cca 3 100 tis. Kč budeme po odsouhlasení HMP čerpat v roce 2019.
- ❖ VZ na vybavení knihovny Zahradní Město ve výši cca 1 700 tis. Kč, jelikož došlo ke skluzu stavebních prací na objektu Prahy 10, kde je připravován MČ Praha 10 nebytový prostor pro novou knihovnu. Tyto finanční prostředky MKP použije na stejný účel v roce.

Velmi významně se na úspoře neinvestičního příspěvku také podílí dosažení vyšších vlastních výnosů. V prvé řadě výnosy KVC překročily 4 milionovou hranici.

Nevyčerpané prostředky ve výši 2 272,50 Kč na projektu OPPPR Knihovna s komunitním přesahem Černý Most budou v rámci finančního vypořádání převedeny do rezervního fondu.

Kapitálové transfery a čerpání fondu investic

Číslo akce	ÚZ	Název	SR v tis. Kč	UR-poskytnuto v Kč	Čerpání v Kč	Rozdíl v Kč	Poznámka
0004246	94	Rekonstrukce a modernizace (REaMO) ústředí MK	2 000	5 380 000	3 509 152,40	1 870 847,60	převod 2019
0004246	99	Rekonstrukce a modernizace (REaMO) ústředí MK		202 464,57	202 464,57	0,00	
0041429	94	Výstavba knihovny Petřiny	10340	300 000,00	0,00	300 000,00	převod 2019
0041429	99	Výstavba knihovny Petřiny		865 640,00	160 164,000	705 476,00	převod 2019
0042799	99	Inovace prostor pro komunitní, vzdělávací a pobytové služby - ÚB		677 278,27	0,00	677 278,27	převod 2019
43434	94	Rekonstrukce banky pro knihovnu Nusle	20 000	1 900 000,00	0,00	1 900 000,00	převod 2019
43434	99	Rekonstrukce banky pro knihovnu Nusle		1 692 833,00	1 643 675,20	49 137,80	převod 2018
43435	99	Klimatické podmínky knihoven		985 000,00	985 000,00	0	
43435	610	Klimatické podmínky knihoven			534 078,77	0	
44058	94	Digitalizace MS	1 500	1 500 000,00	1 500 000,00	0	
44058	610	Digitalizace MS			708 648,60	0	
243592	610	Knihovna s komunitním přesahem Černý Most			1 159 381,39		
44375	94	Implementace RFID technologie do MKP		689,00	689 000,00	0	
44375	610	Implementace RFID technologie do MKP			435 997,50		
809	79	Knihovna Malešice			255 939,00	0	

Hospodaření FKSP v tis. Kč

	Plán	Skutečnost
Zdroje		
z toho:		
zůstatek k 1. 1. 2018	1 313	1 313
příděl v r. 2018	3 382	3 371
z toho:		
hlavní činnost		3 364
doplňková činnost		7
Celkem zdroje	4 695	4 684
Čerpání		
z toho:		
kultura, tělovýchova a sport	174	102
závodní stravování	1 840	1 850
peněžní dary a poukázky při pracovních a život. jubileích	452	494
penzijní připojištění	1 569	922
občerstvení při kulturních akcích -setkání zaměstnanců	100	81
očkování	20	14
sociální výpomoci	15	0
rezerva	0	0
Celkem	4 170	3 463
Zůstatek k 31. 12. 2018	525	1 221

Výše jednotného přidělu do FKSP odpovídá skutečné výši vyplacených platů v hlavní a v doplňkové činnosti organizace.

- Finanční a věcné dary (formou dárkových poukázek od firmy Sodexo) byly vyplaceny v souladu se Zásadami pro tvorbu FKSP, hospodaření s fondem a způsobu čerpání fondu v Městské knihovně v Praze, a to v celkové hodnotě 278 000 Kč. Věcná odměna ve formě poukazů byla poskytnuta ve výši 161 000 Kč 840 ks Dárkový Pass, 770 ks Fokus Pass. U příležitosti životního jubilea byla věcná odměna vyplacena 27 zaměstnancům, pracovní jubileum mělo 15 zaměstnanců a 11 zaměstnanců začalo pobírat starobní důchod.
- Výše peněžních darů a dárkových poukázek nepřekročila v roce 2018 15 % základního přidělu do FKSP, naopak úspora činí 11 650 Kč a s úsporami z předchozích let 201 950 Kč je celková částka úspor 213 600 Kč.
- Byly rovněž vyplaceny peněžité odměny zaměstnancům spravujícím FKSP.
- Prostředky na kulturu byly využity na příspěvek zaměstnancům na pořady a koncerty pořádané Kulturně vzdělávacím centrem MKP a na setkání zaměstnanců.
- Nejvyšší částka z rozpočtu představuje příspěvek zaměstnancům na stravování, příspěvek pro zaměstnance na jednu stravenku v hodnotě 60 Kč činí 20 Kč.
- Možnost očkování proti chřipce využilo 33 zaměstnanců.
- Příspěvek na penzijní připojištění byl poskytnut v průměru 231 zaměstnancům. Příspěvek byl do 31. 3. 2018 ve výši 350 Kč, od 1. 4. 2018 se výše příspěvku odvíjí od úvazku zaměstnance (100 Kč, 200 Kč, 300 Kč, 400 Kč). Celková výše příspěvku za rok 2018 činila 922 500 Kč.
- V roce 2018 nebyla poskytnuta žádná sociální výpomoc.

Doplňková činnost

Jako doplňkovou činnost provozovala MKP pronájem nebytových prostor pro provozování bufetu, nápojových automatů a krátkodobý pronájem sálů včetně vybavení v budově na Mariánském náměstí a pokračovala

v prodeji drobných předmětů (tužky, tašky apod.).

Podíl doplňkové činnosti na celkové činnosti MKP má plánovaně klesající tendenci, jelikož pro MKP i nadále zůstává prioritou hlavní činnost.

v tis. Kč	
Náklady vč. daně z příjmu	841,2
Výnosy	1 321,8
z toho:	
pronájem sálů	648,1
pronájem bufetu	564,5
ostatní pronájmy (nápojové automaty, filmování apod.)	55,6
prodej drobných předmětů, nápoje	53,0
ostatní	0,6
Hospodářský výsledek po zdanění	480,6

Zisk z doplňkové činnosti navrhujeme přidělit do fondu odměn ve výši 384 516 Kč a 99 129,21 Kč do rezervního fondu.